

VIITORUL A INCEPUT!

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU deschide noi orizonturi spiritului revoluționar

„In noul cincinal, țara noastră trebuie să treacă de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la stadiul de țară mediu dezvoltată din punct de vedere economic și social, iar în anul 2000 să devină o țară multilateral dezvoltată din toate punctele de vedere și să fie create condițiile pentru afirmarea cu mai multă putere a principiilor comuniste în viața societății noastre. Toate acestea presupun realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului nostru popor”.

(din cuvântarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R.)

FAPTĂ PENTRU ISTORIE

S-a împlinit în aceste zile un an de la desfășurarea Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de importanță deosebită în viața partidului și a poporului român, în dezvoltarea economico-socială a țării, în edificarea socialismului și comunismului în România. Dincolo de încărcătura festivă pe care în mod implicit o conține rememorarea unui eveniment politic major din viața contemporană a României socialiste, semnificațiile acestei aniversări sînt în primul rînd de ordin practic, datorită mutațiilor pe care le operează prin aducerea la timpul prezent a importantelor prevederi stabilite la forumul de anul trecut al comuniștilor români. Odată cu sfîrșitul actualului an calendaristic, care marchează și ieșirea obiectivelor dezvoltării noastre de sub incidența planurilor pe actualul cincinal, se intră în activitatea practică și concretă de realizare a prevederilor cuprinse în documentele programatice adoptate la cel de-al XIII-lea Congres al partidului, viitorul prefigurat în aceste documente conjugîndu-se de acum la timpul prezent.

În strategia partidului nostru de edificare a civilizației socialiste și comuniste pe pămîntul României, obiectivele stabilite la Congresul al XIII-lea și la a căror îndeplinire vom purcede în curînd dețin un loc important: este vorba de trecerea la cea de a treia etapă a realizării Programului partidului, de-a lungul unui nou cincinal, al 8-lea în devenirea socialistă a patriei, la sfîrșitul căruia țara noastră, prin acumulările cantitative și calitative pe care le va face pe multiple planuri, va trece de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la stadiul de țară mediu dezvoltată din punct de vedere economic și social. Conciziunea acestei definiții a saltului pe care-l va face națiunea noastră socialistă trimite la amplele mutații care vor avea loc în fiecare din domeniile și sectoarele de activitate, în conținut.

(Continuare în pag. 4)

A patriei cinstire

Lumina care, lată, blind
cade-asupra-mi fără contenire,
vine dintr-un veșnic anotimp
numit a patriei cinstire

Lumina patriei e-acest înalt
turn de ginduri albe și simțire,
ure în turn cu sufletul curat
roșind a patriei cinstire

Acolo sus vâpăi de-azur
pururi ard iubire, doar iubire
pentru-acest pămînt atît de sfînt
cîntînd a patriei cinstire

VICTOR NIȚA ■

Temperatura înaltă a răspunderii civice

Iarna pe străzile Bucureștiului. Tineri și vîrstnici, comuniști, uteciști, membri ai O.D.U.S. s-au grăbit să înlăture urmările primului viscol, astfel încît activitatea cotidiană în Capitală să se desfășoare normal.

Însuflețitor program de muncă al întregului nostru popor

Eveniment politic major, recenta plenară a C.C. al P.C.R., care și-a desfășurat lucrările sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a adoptat documente de o excepțională însemnătate pentru progresul economic și social al patriei: proiectul Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1986; proiectul Planului de dezvoltare a agriculturii și a industriei alimentare pe anul 1986; proiectul Planului financiar centralizat și al Bugetului de stat pe anul 1986; proiectul de Lege cu privire la creșterea productivității muncii, la perfecționarea organizării și normării producției și a muncii; Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și cu bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1985 - 30 septembrie 1986. În legătură cu problemele dezbătute, plenara a adoptat o Hotărâre.

În cadrul plenarei, după cum este cunoscut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit o amplă cuvîntare, document de referință care, prin orientările pe care le dă și prin sarcinile pe care le formulează, constituie un amplu și mobilizator program de muncă al întregii noastre națiuni pentru progresul economico-social al patriei. Făcînd o analiză exigentă, obiectivă a principalelor fenomene ce se manifestă în viața economică, a stărilor de lucruri negative existente în unele sectoare, cuvîntarea indică modalitățile concrete și eficiente de acțiune pentru îndeplinirea, încă din primul an al noului cincinal, a obiectivelor economice și sociale complexe stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului pentru dezvoltarea dinamică și multilaterală a țării.

În Cuvîntare se subliniază că planul pe 1986 marchează trecerea la cel de-al 8-lea cincinal și intrarea României într-un stadiu superior de dezvoltare economico-socială. În centrul întregii activități vor sta hotărârile Congresului al XIII-lea și Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. În noul cincinal - se spune în cuvîntare - țara noastră trebuie să treacă de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la stadiul de țară mediu dezvoltată din punct de vedere economic și social, iar în anul 2000 trebuie să devină o țară multilateral dezvoltată din toate punctele de vedere. Parte integrantă a celui de-al 8-lea cincinal, planul unic de dezvoltare economico-socială pe 1986 prevede creșterea producției marfă industriale cu 8-9 la sută, a producției nete cu 15 la sută, iar a producției agricole cu 6-7 la sută. În acest cadru, un accent deosebit se pune pe trecerea de la dezvoltarea

extensivă la dezvoltarea intensivă a industriei, a agriculturii și a celorlalte ramuri ale economiei naționale - proces care, de altfel, a început în cursul actualului cincinal -, pe afirmarea puternică a factorilor calitativi, de eficiență în întreaga activitate economică. Pe această cale se va putea asigura dezvoltarea în continuare și modernizarea forțelor de producție, sporirea mai rapidă a avuției societății, a venitului național, ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului. Pornind de aici, în cuvîntare sînt evidențiate sarcini de cea mai mare importanță: necesitatea îndeplinirii în cele mai bune condiții a programului energetic și de asigurare a bazei de materii prime a țării; asigurarea mașinilor, a utilajelor și a instalațiilor de înalt nivel tehnic și calitativ necesare reutilării și modernizării diferitelor unități, inclusiv realizării programului de investiții; asigurarea bunei funcționări a transporturilor, concomitent cu reducerea consumurilor de combustibil și a costurilor din acest sector; realizarea la timp a tuturor investițiilor, punerea în funcțiune a capacităților de producție la termenele stabilite; diminuarea substanțială a costurilor de investiții. În ceea ce privește agricultura, pentru care, în planul pe 1986, se prevăd sarcini deosebit de importante privind creșterea puternică a producției în toate compartimentele acestei importante ramuri a economiei naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că și de acum înainte, producția de cereale trebuie să constituie o preocupare centrală, asigurîndu-se folosirea mai bună a fondului funciar și realizarea unor culturi duble pe un mare număr de hectare; în același timp, au fost subliniate sarcini de a se acorda în continuare o atenție deosebită creșterii efectivelor de animale și producției zootehnice, necesitatea de a se îndeplini neabătut programul de irigații și de îmbunătățiri funciare. A fost reliefată cu pregnanță necesitatea ca toate unitățile, toate județele să asigure livrarea integrală a produselor agricole prevăzute la fondul de stat.

Și cu acest prilej conducătorul partidului și statului nostru a acordat o mare atenție problemelor legate de accentuarea laturilor calitative, de eficiență în toate ramurile economiei naționale. Astfel, în cuvîntare s-a scos în evidență necesitatea de a se acționa cu toată hotărîrea pentru ridicarea calității și a nivelului tehnic al produselor, pentru creșterea mai puternică a productivității muncii, pentru reducerea mai pronunțată a cheltuielilor materiale și de producție, pentru ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei electrice, pentru recuperarea și utilizarea mai intensă a materialelor refolosibile, a pieselor și a subsansamblelor, pentru folosirea cât mai economică a fondurilor de investiții. Au fost puse totodată în evidență exigențele ce stau în fața facto-

rilor de răspundere din economia noastră, atât în privința intensificării participării României la schimburile economice și la colaborarea în producție cu țările C.A.E.R., cu toate țările socialiste, cu țări în curs de dezvoltare, cu alte state ale lumii, cit și referitor la asigurarea creșterii continue a venitului național, la perfecționarea noului mecanism economico-financiar, a sistemului autoconducerii și autogestunii muncitorești, a formelor de planificare, organizare și conducere colectivă, la nivelul întregii societăți și în fiecare unitate în parte. Firește, transpunerea în viață a prevederilor de plan, a tuturor sarcinilor cuprinse în cuvîntare, în celelalte documente ale plenarei presupune implicarea activă, responsabilă a tuturor oamenilor muncii, o calitate superioară a cadrelor. În acest sens, secretarul general al partidului a relevat importanța pregătirii profesionale și politice a cadrelor, a tuturor celor care se află angrenați în sectoarele de care depinde progresul societății noastre, arătînd că exigențele etapei de dezvoltare în care se află România impun creșterea nivelului conștiinței revoluționare, întărirea spiritului de răspundere, a fermității și intransigenței față de lipsuri, față de orice abateri de la legile țării și de la hotărârile de partid.

Ideile, orientările și tezele de o excepțională însemnătate cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost însușite pe deplin de Plenara C.C. al P.C.R., care a hotărît ca acest document să devină programul de muncă al întregului partid și popor în vederea îndeplinirii neabătute a obiectivelor economico-sociale ce stau în fața națiunii noastre în anul 1986, precum și în viitorul cincinal. La plenară a fost reliefat încă o dată, cu putere, rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și în fundamentarea planurilor și a direcțiilor esențiale pentru dezvoltarea și modernizarea economiei naționale, în conceperea și conducerea amplului proces de perfecționare a întregii activități economico-sociale, de ridicare a acesteia pe o treaptă calitativ superioară, la nivelul cerințelor și al exigențelor noii etape de îndeplinire a Programului partidului privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Plenara a adresat întregului nostru popor un vibrant apel de a acționa - în spiritul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu - cu energii sporite pentru realizarea exemplară a sarcinilor celui de-al 8-lea cincinal, a planurilor și programelor de dezvoltare multilaterală a patriei, pentru îndeplinirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea, a politicii interne și externe a partidului și a statului nostru, pentru ridicarea țării pe trepte tot mai înalte de progres și civilizație.

ION CODRU ■

Lucrările sesiunii

Marii Adunări Naționale

După cum este cunoscut, la sfîrșitul săptămîinii trecute, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-au deschis lucrările sesiunii a II-a a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale. Pe ordinea de zi a sesiunii au fost înscrise, printre altele: proiectul Legii Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1986; proiectul Legii Planului de dezvoltare a agriculturii și a industriei alimentare ale Republicii Socialiste România pe anul 1986; proiectul Legii privind autoconducerea, autogestiuina economico-financiară și autofinanțarea unităților administrativ-teritoriale; proiectul Legii cu privire la creșterea productivității muncii, perfecționarea organizării și normării producției și a muncii; Programul privind autoconducerea și

autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și cu bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1985 - 30 septembrie 1986.

Marea Adunare Națională a adoptat, după dezbateri, Legea privind autoconducerea, autogestiuina economico-financiară și autofinanțarea unităților administrativ-teritoriale și Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și cu bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1985 - 30 septembrie 1986. Celelalte proiecte de legi înscrise pe ordinea de zi urmează să fie examinate de comisiile permanente de specialitate, iar după finalizarea lucrărilor pregătitoare vor fi supuse dezbaterii Marii Adunări Naționale în cadrul acestei sesiuni, care rămîne deschisă.

P. NICOARĂ ■

FORȚA SPIRITULUI REVOLUȚIONAR

Din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R.:

● Pe baza datelor, a realităților de netăgăduit, se poate spune, cu îndreptățită mîndrie, că, în acest cincinal, învingînd multe greutăți, societatea noastră socialistă a înregistrat progrese în toate domeniile de activitate. Toate acestea demonstrează cu putere justițea politicii partidului nostru, care aplică în mod creator adevărurile și legitățile generale la condițiile concrete din România, asigurînd înaintarea fermă a patriei noastre pe calea socialismului, spre comunism.

● În noul cincinal, țara noastră trebuie să treacă de la stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare la stadiul de țară mediu dezvoltată din punct de vedere economic și social, iar în anul 2000 să devină o țară multilateral dezvoltată din toate punctele de vedere și să fie create condițiile pentru afirmarea cu mai multă putere a principiilor comuniste în viața societății noastre. Toate acestea presupun realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului nostru popor.

● Vom pune un accent deosebit pe trecerea de la dezvoltarea extensivă la dezvoltarea intensivă — obiectiv pe care l-am început, de altfel, încă din cel de-al 7-lea cincinal și la realizarea unei calități superioare a întregii noastre activități.

● O atenție deosebită trebuie să se acorde, de către toate unitățile și ministerele, ridicării calității și nivelului tehnic al producției. Să se acționeze cu toată hotărîrea pentru întărirea controlului de calitate, pentru organizarea corespunzătoare a standurilor de probă și toate celelalte aparate de măsură și control necesare, astfel încît nici un produs să nu mai iasă din vrea uzină fără a corespunde cerințelor de calitate și fără să fie de nivelul tehnic stabilit prin planurile de dezvoltare, prin programul tehnic și de cercetare, în raport cu cerințele economiei naționale și ale exportului.

● Și în 1986, în întregul cincinal 1986—1990, se va acorda, în continuare, o atenție deosebită dezvoltării economico-sociale echilibrate a tuturor județelor țării. Producția totală minimă pe fiecare județ va fi, în 1990, de circa 80 mii lei pe locuitor, din care producția industrială de 50 mii lei. Este bine cunoscut că orientarea spre dezvoltarea echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul patriei noastre a dus la înflorirea tuturor județelor, a sute și sute de localități, la crearea de noi platforme industriale, la asigurarea condițiilor pentru realizarea în fapt a adevăratei egalități în drepturi între toți oamenii muncii, între toți cetățenii patriei, pentru accesul la toate cuceririle civilizației socialiste.

● Este necesar să luăm toate măsurile pentru realizarea în cele mai bune condiții a programului energetic, pentru buna funcționare a centralelor electrice și, îndeosebi, a celor pe cărbune.

● Răspunderi foarte mari revin metalurgiei, chimiei și industriei materialelor de construcții în asigurarea bazei de materii prime și materiale pentru întreaga economie. În toate aceste sectoare se cere un mai mare spirit de răspundere, de inițiativă în promovarea noului, în producerea de noi materiale cu caracteristici superioare și cu o reducere substanțială a consumurilor energetice și de materii prime.

● De asemenea, industria ușoară și alimentară trebuie să facă totul pentru realizarea în cele mai bune condiții a producției necesare bunei aprovizionări a populației și altor cerințe ale economiei naționale, pornind de la necesitatea valorificării superioare a materiilor prime, creșterii eficienței, ridicării calității producției și reducerii în continuare a consumurilor pe unitatea de produs.

● Este necesar să fie luate toate măsurile pentru realizarea la timp a tuturor investițiilor și punerea în producție a capacităților la termenele stabilite, pentru îmbunătățirea proiectelor în direcția introducerii de noi tehnologii privind reducerea consumurilor energetice și materiale, crearea de materiale cu caracteristici superioare. Să facem în așa fel încît investițiile să asigure îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul partidului privind dezvoltarea intensivă și realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate!

● În domeniul agriculturii, planul prevede creșterea puternică a producției în toate sectoarele. Și aici s-a ținut seama că, în acest an, am avut o situație deosebită, datorită secetei; de aceea indicii de dezvoltare sînt ceva mai mari, dar pe deplin realizabili — și trebuie să pornim de la necesitatea îndeplinirii neabătute a prevederilor privind creșterea producției agri-

cole pe anul viitor. Și în continuare producția de cereale trebuie să fie în centrul întregii activități. În acest sens, sînt necesare folosirea mai bună a fondului funciar, realizarea anual a unor culturi duble pe cel puțin 2 milioane de hectare, ceea ce va face să crească practic suprafața arabilă a țării cu 20 la sută. Sînt necesare măsuri hotărîte în vederea îndeplinirii programului de irigații și îmbunătățiri funciare, ținînd seama de faptul că viața a demonstrat că numai pe baza realizării irigațiilor și celorlalte îmbunătățiri funciare putem asigura o recoltă stabilă, în orice condiții.

● O atenție deosebită trebuie acordată, în continuare, creșterii animalelor și producției animaliere. Trebuie să avem permanent în vedere că numai în condițiile realizării efectivelor de animale stabilite, a producțiilor corespunzătoare putem asigura buna aprovizionare a populației cu produse alimentare, precum și satisfacerea altor necesități ale țării.

● Venitul național va crește cu circa 12 la sută. Fondul de consum va reprezenta circa 70 la sută, iar fondul de dezvoltare 30 la sută. Pornim în continuare de la faptul că alocarea unui procent important din venitul național pentru dezvoltare constituie o necesitate obiectivă și îndeplinirea răspunderii generației noastre față de viitorul națiunii socialiste românești.

● Este necesar să aplicăm cu mai multă fermitate noul mecanism economico-financiar, autoconducerea și autogestiuinea, în toate domeniile de activitate. Autoconducerea, autogestiuinea presupun ca fiecare unitate să desfășoare o activitate pe principii economice, să aibă bugetul propriu, să-și asigure veniturile și, pe această bază, cheltuielile necesare producției, să aibă o eficiență și un beneficiu maxim, predînd societății în mod corespunzător, atît ceea ce s-a cheltuit pentru unitatea respectivă, cît și partea corespunzătoare pentru dezvoltarea generală a societății, pentru întărirea capacității de apărare a țării. Deci, asigurarea și realizarea de beneficii și predarea în mod corespunzător a unei părți importante din acestea societății constituie o parte integrantă a autoconducerii și autogestiuinii. Consider că organele noastre financiare și economice, consiliile de conducere trebuie să acționeze cu mai multă hotărîre și să înțeleagă că numai realizînd în această concepție noul mecanism economic putem vorbi de o schimbare în modul de conducere și de administrare a unităților noastre.

● Considerăm că va trebui să aducem, în continuare, îmbunătățiri în noul mecanism economic. Am în vedere, în primul rînd, creșterea mai puternică a răspunderii consiliilor de conducere, a cadrelor, a oamenilor muncii în calitate de proprietari, de producători și de beneficiari. În ce privește creșterea răspunderii în aplicarea noului mecanism economic, în autoconducere, am în vedere și o răspundere materială corespunzătoare a cadrelor de conducere. Toți cei care administrează bunurile întregului popor sau bunurile membrilor cooperativelor trebuie să poarte și răspunderea materială pentru felul cum administrează aceste bunuri. Vom merge pe două linii: răspunderea directă personală și răspunderea colectivă a tuturor oamenilor muncii din unitatea respectivă, din fondul de participare la beneficii. Trebuie să înțelegem că nu se poate admite ca administrarea și gospodărirea unor unități cu fonduri fixe care se ridică la miliarde de lei să fie lăsate la voia întâmplării, să ne mulțumim cu critica și autocritica. Critica și autocritica nu pot înlocui răspunderea în fața societății pentru proasta gospodărire sau pentru sustragerea unor bunuri, pentru pagubele aduse întregului popor! Aceasta trebuie să constituie o parte integrantă a mecanismului economic, a autoconducerii și autogestiuinii!

● Trebuie să dezvoltăm puternic sentimentul de proprietar al oamenilor muncii din toate sectoarele, spiritul de răspundere pentru dezvoltarea și apărarea proprietății socialiste de stat și cooperatiste. Nu trebuie să uităm nici un moment că baza orînduirii noastre, a ridicării generale a țării și nivelului de trai, a întăririi capacității de apărare și a înaintării spre comunism este strîns legată de consolidarea și întărirea proprietății socialiste de stat și cooperatiste! Aceasta constituie și va constitui totdeauna viitorul socialist și comunist al patriei noastre, al comunismului în general!

● Desigur, este necesar să acționăm continuu pentru perfecționarea formelor de cointeresare materială, prin imbinarea cît mai bună a principiului socialist de retribuție cu creșterea răspunderii și contribuției fie-

căruia la dezvoltarea generală a țării.

● Trebuie să îmbunătățim continuu formele de conducere, de planificare a tuturor sectoarelor de activitate. Așa cum am menționat și în alte împrejurări, nu trebuie niciodată să considerăm că ceea ce am realizat pînă acum este totul. Trebuie să avem în vedere că, pe măsura dezvoltării forțelor de producție ale societății, a științei, a culturii, trebuie să găsim noi forme de conducere și planificare, care să pornească însă, întotdeauna, de la principiile socialiste, de la necesitatea întăririi și dezvoltării proprietății socialiste de stat și cooperatiste.

● Trebuie să dezvoltăm organele de conducere colectivă, să întărim rolul lor în conducerea întregii activități. Este necesar să crească rolul adunărilor generale, al tuturor oamenilor muncii, al întregului nostru popor, în făurirea conștiinței a propriului viitor, a socialismului și comunismului. Aceasta este o necesitate a socialismului și comunismului! Fără democrația socialistă, fără participarea poporului la conducere nu se poate construi cu adevărat socialismul și comunismul!

● Se impune să luăm măsuri foarte hotărîte în direcția îmbunătățirii pregătirii cadrelor și ridicării nivelului lor profesional și tehnic. Trebuie să spunem cu toată tăria că multe — sau o serie — din neajunsurile pe care le avem sînt și rezultatul unei anumite rămîneri în urmă din punct de vedere al pregătirii cadrelor, al nivelului lor profesional și tehnic, al lipsei spiritului lor muncitoresc de răspundere în producție.

Va trebui să trecem cu toată hotărîrea la realizarea programelor de reciclare și pregătire a forței de muncă pentru toate sectoarele de activitate, la dezvoltarea spiritului revoluționar, muncitoresc, în toate domeniile. Producția, calitatea, nivelul tehnic, eficiența economică, productivitatea nu se pot realiza decît cu oameni cu o înaltă pregătire, cu o înaltă disciplină și spirit de răspundere. Trebuie să acționăm în așa fel, încît clasa noastră muncitoare, inginerii, tehnicienii, țărănimea noastră, toți oamenii muncii să se ridice la nivelul cerințelor noii etape de dezvoltare, să crească nivelul conștiinței lor revoluționare — de oameni care au menirea să făurească o societate nouă, în care ei sînt și proprietari, și producători, sînt stăpînii al tot ceea ce se produce în România!

● Noua etapă de dezvoltare a patriei noastre impune ca o necesitate obiectivă perfecționarea conducerii, creșterea răspunderii organelor de partid și de stat. Fiecare activist de partid și de stat trebuie să fie pătruns de un înalt spirit revoluționar, de răspundere față de partid și față de întregul popor! Spiritul de sacrificiu, de răspundere, de cinste și disciplină sînt cerințe obligatorii pentru un activist de partid și de stat, pentru un comunist, pentru fiecare membru al partidului nostru!

● Este necesar ca toți să înțeleagă, începînd cu cadrele noastre de bază, că avem obligația să facem totul pentru îndeplinirea hotărîrilor de partid, aplicarea fermă a legilor țării, pentru a asigura poporului nostru tot ce este necesar în vederea înaintării pe calea socialismului spre comunism! Aceasta este obligația noastră — și orice altă poziție, orice atitudine de nesocotire sau de acoperire a unor stări de lucruri negative, sau de a nu prezenta în mod corespunzător realitățile, este în contradicție cu principiile Statutului, cu principiile care stau la baza activității partidului și statului nostru.

● Cu toți avem răspunderea de a face totul la locul de muncă pentru a asigura îndeplinirea neabătută a legilor țării, a hotărîrilor de partid, pentru realizarea planului de producție, a obligațiilor către stat, către societate! Sîntem o familie de aproape 23 de milioane de oameni. Tot ce se produce aparține întregii societăți, acestei întregi familii — și nimeni nu poate să consume mai mult, să risipească, în numele a nu știu ce fel de considerente înguste, egoiste!

● Să pornim și în anul 1986 cu hotărîrea fermă de a obține o îmbunătățire a activității în toate domeniile, de a face totul pentru realizarea hotărîrilor Congresului al XIII-lea și a Programului partidului! Avem tot ce este necesar, și trebuie să acționăm în așa fel încît să ne dovedim la nivelul încrederii și răspunderii ce o avem în fața partidului, a poporului!

● Îmi exprim convingerea că toate organizațiile de partid, toate organele de partid, de jos pînă sus sau de sus pînă jos, toate organele de stat și toate consiliile oamenilor muncii vor acționa, în deplină unitate cu oamenii muncii, pentru unirea eforturilor întregului nostru popor în vederea îndeplinirii cu întreaga răspundere a sarcinilor ce le au și pentru a întîmpina noul an cu rezultate bune în toate domeniile de activitate!

România după Congresul XIII —

Faptă pentru istorie

(Urmare din pagina 1)

... și organizarea fiecărui loc de muncă, în viața și modul de a fi al fiecăruia dintre noi. Continuitatea, pe parcursul noului cincinal, a procesului revoluționar inaugurat în urmă cu peste patru decenii presupune ample prefaceri și restructurări economico-sociale, aflate în descendența directă a unui obiectiv unic — înfăptuirea societății socialiste multilaterale dezvoltate dar cerute, totodată, de imperativele specifice ale acestei etape, de necesitatea racordării permanente a conținutului activității prezente la perspectivele programatice, științifice configurate în documentele partidului nostru.

Datorită dinamismului propriu al partidului nostru — centrul vital al națiunii noastre socialiste —, personal al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român și-a putut apropia și mai mult în aceste zile însemnătatea programatică a documentelor Congresului al XIII-lea, odată cu dezbaterile care au avut loc în cadrul recentei Plenare a C.C. al P.C.R. și Sesiunii Marii Adunări Naționale. Adoptarea Planului unic

de dezvoltare economico-socială a patriei noastre pe anul 1986 — parte integrantă a celui de-al 8-lea cincinal — marchează primul pas efectiv în direcția transpunerii în viață a orientărilor și prevederilor stabilite la Congresul al XIII-lea al partidului. Situat la intersecția mărețelor realizări obținute de poporul nostru în actualul cincinal cu obiectivele stabilite pentru viitoarea perioadă, planul de dezvoltare pe 1986 atestă rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în fundamentarea realistă, științifică și creatoare a politicii partidului și statului, în stabilirea și înfăptuirea marilor obiective ale construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate și care vor deschide o nouă perspectivă înaintării României spre comunism. Spiritul științific, profund dialectic, eliberat de dogmatism și închistare în care partidul nostru concepe și acționează pentru devenirea comunistă a patriei a fost confirmat din nou, cu prilejul stabilirii obiectivelor din acest prim an al noului cincinal. Astfel, se arată în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară, „indicii de dezvoltare în primul an al noului cincinal sînt ceva mai mari decît prevederile din planul cincinal 1986—1990. Va trebui însă să luăm toate măsurile pentru a realiza, din primul an, un ritm mai înalt de dezvoltare, creînd astfel toate condițiile necesare pentru ca, în următorii ani și întregul

cincinal viitor, să realizăm indicii de dezvoltare stabiliți de Congresul al XIII-lea al partidului”.

Acționînd în cel mai autentic spirit revoluționar, acum, cînd se împlinesc un an de la Congresul al XIII-lea, partidul nostru orientează practic efortul întregii națiuni de a îndeplini obiectivele stabilite la acest Congres în consens cu datele realității și cu necesitățile actuale, dar și cu cerințele de perspectivă configurate în respectivele documente. Astfel, cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „una din problemele cele mai importante ale anului viitor o reprezintă energia”; la fel, s-a cerut ca încă de pe acum să se ia toate măsurile pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor — problemă vitală pentru întreaga activitate economică — creșterea mai puternică a productivității muncii, diminuarea costurilor de producție, cu deosebire a cheltuielilor materiale, reducerea accentuată a consumurilor, mărirea gradului de recuperare a resurselor și de folosire a pieselor și subsansamburilor recondiționate, sporirea aportului resurselor interne la asigurarea economiei cu materii prime, materiale, combustibili și energie. Reprezentînd consecința unei științifice analize a realității, aceste direcții concrete de acțiune prezintă, totodată, premise esențiale și condiții importante pentru realizarea prevederilor generale adoptate la cel de-al XIII-lea Congres al parti-

dului, ele compunîndu-se vectorial într-o rezultantă unică, sintetic formulată de secretarul general al partidului la recenta Plenară: „Vom pune un accent deosebit pe trecerea de la dezvoltarea extensivă la dezvoltarea intensivă — obiectiv pe care l-am început, de altfel, încă din cel de-al 7-lea cincinal și la realizarea unei calități superioare a întregii noastre activități”.

Iată cum împlinirea unui an de la Congresul al XIII-lea a coincis cu necesitate cu o strălucită analiză științifică a căilor de acțiune pentru trecerea la înfăptuirea obiectivelor stabilite atunci, cu o directă relansare în plan politic a semnificațiilor acestui eveniment, proiectate acum, concret și practic, la proporțiile de muncă și angajare ale primului an din perioada pe care o acoperă programatic documentele acestui Congres. Coborîte de la înălțimea de principiu a oricăror acte politice, aceste documente se conjugă acum la timpul prezent, devenind principalul instrument de lucru pentru gîndirea și acțiunea întregii națiuni, ferm hotărîtă să le aducă la îndeplinire în cele mai bune condiții. În paginile de față, revista noastră oferă o primă luare de puls a acestei noi stări de gîndire și acțiune, pe citeva din arterele ei fundamentale: calitate, productivitate, competitivitate.

— Acum, cînd se împlinesc un an de la Congresul al XIII-lea al P.C.R., vă propun să discutăm despre un subiect deopotrivă general și particular, în același timp abstract și concret: cum se face politica la locul de muncă. Dacă înfăptuirea mele vor fi „generale” și „abstracte”, aștept, în schimb, răspunsuri concrete și particularizate la secția și întreprinderea din care faceți parte.

— Un prim lucru este cunoscut: I.P.R.S. Băneasa este o întreprindere implicată în toate domeniile economiei naționale, aici fabricîndu-se produse de care au nevoie absolut toate sectoarele de activitate — de la agricultură la aviație și centrale nucleare. Eu, Dan Petru, de profesie inginer, șef de atelier, jonez un „modul” de activitate prin care elementul inițial, siliciu, sfîrșește în a fi diodă, tiristor sau punți de medie putere. Întreprinderea noastră este, deci, principalul loc din țară în care se înfăptuiește politica partidului în domeniul electronicii industriale. Munca noastră îndeplinește sau coincide cu un principal element al politicii economice a statului român — dezvoltarea domeniilor purtătoare de progres tehnic.

— De asta și sînt aici. Mai departe.

— În acel an '74 am venit aici, direct din facultate, 9 absolvenți și de la început ni s-a spus că trebuie să punem la punct fabricația unui produs foarte complex, a cărui importare de licență ar fi costat mai multe milioane de dolari (milioane, am zis bine!). Ne-am apucat de lucru pe utilajele și aparatura care existau. În doi ani produsul a fost omologat. Însă, din motive foarte clare, care atunci ne scăpau, produsul respectiv n-a fost promovat în fabricație pentru că — aveam să înțelegem cu această ocazie — interesează foarte mult performanța unui produs dar nu indiferent de preț. Or, produsul nostru impunea, între altele, o modificare a structurii activității tuturor service-urilor Tv din țară. În orice caz, fabricarea celui tiristor — pentru că de tiristor e vorba — a deschis calea unei veritabile și consistente creații originale. Dacă atunci, de pildă, domeniul de medie putere cuprindea 4 produse fabricate după tot atîtea licențe, acum producem 23 de familii de produse, realizate în 6 tehnologii diferite — toate fiind rodul eforturilor proprii de concepție și gîndire tehnică.

— Ce a determinat această lărgire a producției? Acționează acest indicator, al numărului de produse și tehnologii, ca un criteriu al justiției politicii economice în acest domeniu? Nu cumva dacă facem „mai pu-

ține”, le facem și „mai bune” și eram mai înainte mai avansați în domeniu?

— În primul rînd, ce a determinat această lărgire a producției nu a fost o competiție abstractă cu numărul de produse pe care putem să le facem, ci dimpotrivă, nevoile extrem de reale și urgente ale pieței românești, ale economiei noastre naționale căreia trebuia și trebuie să-i asigurăm suportul practic, efectiv — adică piesele, în sensul cel mai propriu — necesare continuiei sale modernizării pe direcțiile impuse de revoluția tehnico-științifică contemporană. Lărgindu-ne continuu producția, am satisfăcut tot mai multe astfel de nevoi, confirmînd practic justetea unei politici economice nu numai la scara domeniului

nu are rost să detaliez, ține de organizarea muncii noastre.

— Dar și de oameni. Chiar vreau să întreb și despre oameni, în următorul context: țara noastră nu a avut o tradiție industrială, în sensul larg al termenului, adică n-a fost, ca altele, promovarea, să zicem, cu un secol în urmă, a unei revoluții mașiniste. Tradiția noastră industrială s-a făurit odată cu industrializarea socialistă a țării, datează efectiv din anii socializării. Cu atît mai evident este acest lucru în domeniul electronicii, ei însuși relativ nou în peisajul industrial al omîrii și datînd de cel mult două decenii în patria noastră. Întrebarea este: am reușit noi să ardem etapele și în planul conștiinței muncitorești autentice,

știi ce au greșit alții care lucrează simultan cu tine, și nu care au lucrat cu o generație înainte. Putem cîștiga rapid experiență avînd mai multe informații măcar despre ceea ce greșesc alții în lume, care lucrează în același ritm cu noi. Nevoia de astfel de informații este mai acută ca orîcînd și ea nu poate fi eludată dacă vrem să menținem acest ritm și să fim mereu competitivi.

— Care ar fi resursele apariției și creșterii acestei competitivități? Întreb asta intrucît competitivitatea este un obiectiv generat al întregii industrie românești pentru noul cincinal care începe în curînd. Prin ce poți să devii competitiv în electronică — nu prin ce produse, ci prin ce mecanisme, prin ce

trebuie să se orienteze rapid spre o creație originală. Rezultatele au fost de la început foarte bune? Adică această cerință — politică, după cum se știe — a integrării cercetării cu producția ați putut-o îndeplini ireproșabil de la început?

— Pentru întreprinderea noastră, orientarea spre creația originală a fost un ordin de înalt comandament politic, pe care ni l-am asumat ca atare, adică brusc și dintr-o dată, ce să mai vorbim. Dacă-ăș fi ceea ce se cheamă un om politic, v-aș spune că această orientare n-a prins nepregătită întreprinderea noastră, oamenii care lucrau și lucrează aici reprezentînd fiecare un serios potențial uman de cercetare științifică și tehnologică; v-aș mai spune că am primit chiar cu satisfacție și mîndrie această sarcină, care conținea, implicit, o imensă încredere în forțele noastre, în capacitatea noastră organizatorică și profesională de a restructura producția unei întregi fabrici pe direcții complet noi. Această măsură a și declanșat, la fiecare din noi, așa putea spune, unul din acele resorturi automotivationale de care vorbeam mai înainte. Ca participant la acest proces vă spun, însă, că problema nu a fost deloc simplă: același colectiv, cu dotări de aparatură și utilaje în linii generale neschimbate, în cam aceleași spații productive, a trebuit să asigurăm totul — cercetarea, punerea în fabricație și producția propriu-zisă. Formula adoptată de noi, trebuie să spun că a surprins pe mulți — acolo unde cercetarea se face într-un loc, omologarea în altul și producția de serie în altul. Adoptînd această formulă, ne-am asumat un risc al dispersiei forțelor și concentrării pe toate direcțiile implicite, ca și un risc al unor decizii superficiale, insuficient aprofundate, referitoare la unul sau altul din aspectele complexe ale acestor activități distincte ce trebuiau reunite. Revăzînd drumul parcurs, putem spune cu certitudine că această formulă și-a demonstrat pe deplin viabilitatea și eficiența, deși au fost necesare sacrificii de timp și de energie umană deloc neimportante, dar cu rezultate profitabile. Ca să dau un exemplu, am avut în întreprindere tehnologii considerate saturate, epuizate, fără vreo șansă de „supraviețuire”. Prin investiții de inteligență și gîndire tehnică, la intervenția C.I.T., organ al F.D.U.S. aceste tehnologii au reînviat, au putut face salturi uriașe, au înregistrat creșteri de zeci de procente la productivitate.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU

Politica la un loc de muncă

nostru, ci la aceea a întregii economii naționale, care a găsit la noi piesele, să zic așa, de care avea nevoie pentru propria sa modernizare. Apoi, cred că nu ați pus corect problema relației dintre cantitate și calitate în cazul produselor noastre. Tot ceea ce facem, absolut tot, întreaga noastră creație originală corespunde standardelor internaționale, fapt atestat de solicitările la export pe care le avem. Făcînd produse bune, a trebuit să facem și mai multe, intrucît domeniul nostru, al reperelor de mică putere, este în plină funcționare în toată lumea, fiind nu numai indispensabil multor altora, dar și cunoscut și proliferare a aplicațiilor sale.

Poate că problema care trebuia s-o puneti era cea a productivității înregistrate în condițiile acestei diversități, pentru că, în adevăr, se știe că productivitatea este cu atît mai mare cu cît faci mai multe exemplare din mai puține tipuri de produse. Or, noi a trebuit să facem produse multe și ca „tiraj” și ca tipologie, și pe scară largă și dintr-un spectru larg. În condițiile astea n-a fost deloc ușor să asigurăm o productivitate mare la fiecare produs, intrucît utilajele erau suprasolicitate, programarea producției era mai dificilă etc. Realizînd acest lucru — adică o productivitate ridicată la un număr mare de produse diferite, dar fiecare competitiv în seria sa industrială — am îndeplinit, de fapt, ce să revinem la termenii discuției, o cerință a politicii generale a partidului nostru, o cerință devenită a locului nostru de muncă. Cum am procedat — cred că

profesionale și sociale totodată?

— Întreprinderea noastră a început cu muncitori tineri, abia ieșiți din școală și majoritatea aflați la prima generație din familie cu preocupări industriale, și mai ales în domeniul electronicii. Educația lor profesională, muncitorească în sensul în care vă referiți, s-a făcut din mers, pornind de la specificul acestui domeniu. Formarea lor, după exemplul viu al comuniștilor, a constat nu numai dintr-o explicație a preceptelor „tehnologice, ci și dintr-o „implementare” a elementelor de conștiință pe care le presupune munca în industria electronică. Dacă în celelalte domenii, „mașinile”, să zicem la un strung, ratezi mișcarea — ieși cota și poți să vezi imediat că ai ratat și produsul, îl arunci la rebuturi și faci altă; aici, dacă ratezi mișcarea, efectele le vezi mult mai tîrziu — uneori, prea tîrziu. De aceea, este esențială corectitudinea acceptată prin consens, fără să ai controlorul lîngă tine. Industria electronică, produsele și tehnologiile noastre s-au format odată cu acești oameni, cu astfel de oameni, care au avut și au o contribuție efectivă destul de largă și la activitatea de creație propriu-zisă.

Experiența într-un domeniu prezintă riscul rutinei, dar lipsa de experiență și de tradiție poate reprezenta un handicap. Noi, aici, am început totul de la zero. Experiența practică a fiecăruia a fost cea mai valoroasă — mult mai valoroasă decît cea transmisă la orele de curs sau decît cea care, teoretic, ar fi putut fi transmisă din generație în generație. Rata înnoirilor în acest domeniu este atît de mare încît devine esențial să

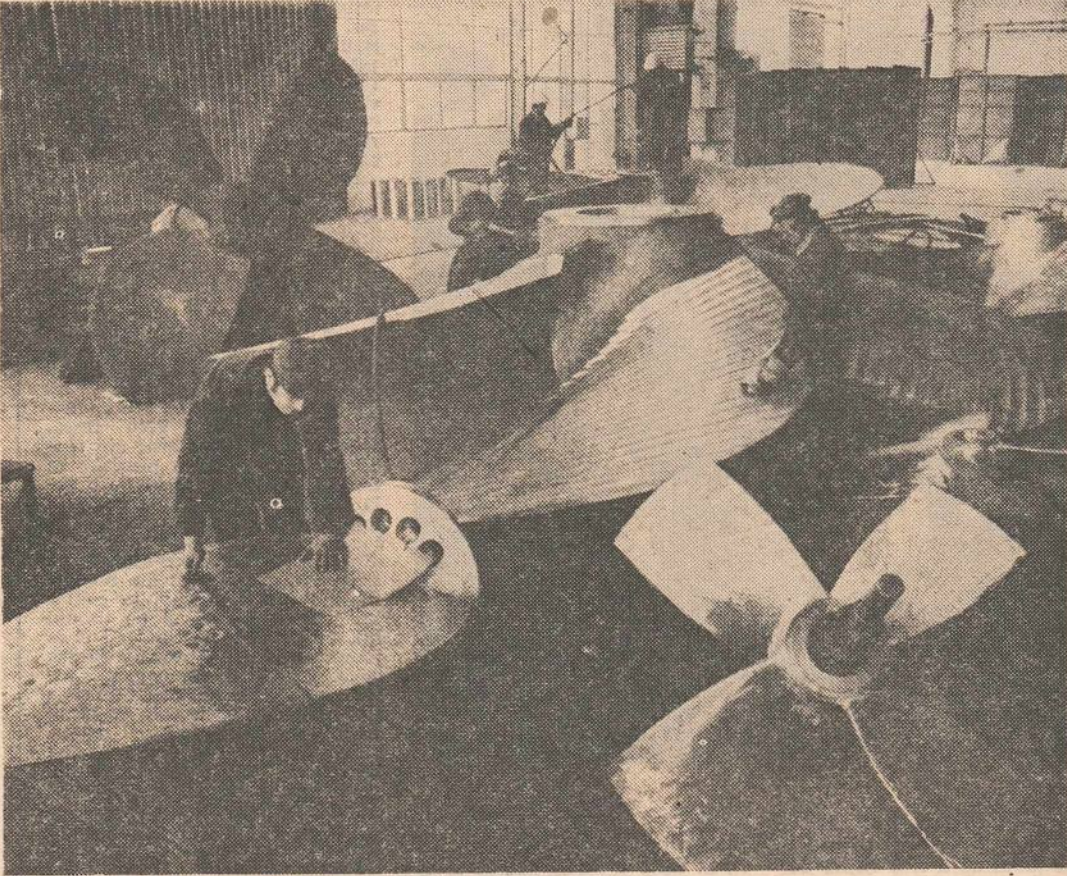
resurse social-umane se poate ajunge la acce produse competitive?

Cred că nu puteam rămîne competitivi fără punerea în joc a resurselor automotivante. Specificul domeniului nostru, care se apropie foarte mult de cel al științei, face apel la resursele interioare ale omului, la „interioarele de conștiință”, cum ați zice dumneavoastră. Este educabilă această automotivație? Poate fi ea inoculată din exterior?

— Constituie chiar unul din obiectivele principale ale procesului educațional. Mai degrabă decît a fi inoculată, această automotivație se obține prin educație, prin cultură, prin conectarea întregii personalități la realitate și sensurile ei de evoluție. Oricum, este foarte importantă menținerea ei. Pierderea unui „cap tehnic”, a unei asemenea stări de creație la un singur om echivalează, zic eu, cu pierderea unei licențe — asta vorbind în termeni economici, pentru că valoarea unei active forțe de creație umană este, desigur, nequantificabilă. Scăderea tonusului de cercetare poate fi decisivă pentru soarta unui întreg domeniu ca al nostru — mă refer ca stare generală, pentru că întotdeauna vor fi oameni mai mult sau mai puțin activi în această privință. Acea voință de a rezolva o problemă, acel „vreau să fac” reprezintă un teritoriu intim al omului pe care noi încercăm doar să-l lărgim cît mai mult.

— Dar acest lucru — declanșarea voinței de cercetare — nu se poate face (încă!) automat; pe de altă parte, din cite am înțeles, întreprinderea a

un nou stadiu de dezvoltare și înflorire

COMPETITIVITATE

Chimia noastră pășește prin lume cu fruntea sus

Chimia vilceană — cîtorie a Epocii Ceaușescu — da jumătate din producția țintului și, din aceasta, o parte substanțială ne duce peste țări și mări faima de meșteri, de mari meșteri într-o industrie de vîrf a veacului. O industrie de acută modernitate, de mari și vertiginoase prefaceri pe o spirală mereu suitoare, într-o reacție în lanț a noului ce da amefeli profanului. O industrie spre culmile cărcia oamenii altor meridiane au urcat lent, prin vremi și vremi, prin infinitezimale acumulări cantitative, odată cu fiecare pas în știință și tehnică asimilat și aplicat. O industrie spre ale cărei culmi vilcenii, ca toți românii cuprinși în vastul și complicatul ei angrenaj, se îndreaptă doar de niște ani, uneori doar de sezoane. Iar ca să ajungi, în doar o fărîmă de timp, în plină competiție mondială a branșei, ca partener, rival sau concurent al unor vechi și celebre firme, este, desigur, un titlu de glorie. Un titlu pe care chimiștii noștri l-au dorit nu atât pentru glorie (gloria a venit de la sine!) ci pentru a răspunde unui comandament crucial pentru economia și viața țării, pe care Raportul secretarului general al partidului la Congresul al XIII-lea și Directivele marelui forum l-au învedereat cu forță și claritate.

Ce-au realizat de fapt acești chimiști în anul care s-a scurs de la Congresul al XIII-lea? Combinatul chimic Rm. Vilcea este unul din cele mai mari ale țării. E ca un oraș, de enorme și complicate edificii metalice, care, văzut de sus, pare un uriaș turbogenerator încă în plin montaj, care acuzi-acuzi, își zici, va decola huruind către stratosferă. Dar înăuntrul colosului e liniște, acea liniște ce ține de taina fabricii și desfacerii materilor. Urechea nu aude decât această liniște, liniștea fierberilor lente și secrete, măsurate de bizare ornice și manometre, iar ochiul nu vede decât imperturbabile și pururi egale lor inele mișcări de brațe metalice comandate de creiere electronice. Singurul accent încordat, în acest tablou, îl pun oamenii. Oamenii care, pătrunși de conștiința marilor lor răspunderi relevate de congresul partidului, pun la bătaie pasiune, conștiință, inteligență (mai cu seamă inteligență, inteligență intelectuală în deplina accepție a cuvîntului!), ca să salte zilnic

mai sus o calitate a muncii ce și-a vădit și pînă azi indeajuns virtuțile. Inclusiv pe planul exportului.

Stăm de vorbă cu ing. Mihai Ionel, directorul comercial (și unul dintre pionierii combinatului, purtînd „marca” nr. 37), și cu Stancu Udrescu, șeful biroului export. Ni se pun în față dosare ale căror file, dacă le-am așeza cap la cap, s-ar revărsa în zeci de metri de hirtie de calc, adevărate covoare desenate capricios cu scheme, grafice, diagrame, curbe, fiere care din ele, pînă la amănuntul pe care abia îl citești cu lupa, concentrînd uriașe eforturi de muncă și de creație. Potrivit indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-au alcătuit și aici, ca în toate întreprinderile cu sarcini pentru export, programe speciale, secții și linii tehnologice, brigăzi specializate, organisme de îndrumare și de control care statuează exportul în regim prioritar și în condiții de maxima certitudine a izbînzii. Cîteva din aceste izbînzi: în primele zece luni ale anului, planul producției fizice la export a fost depășit la un mare număr de sortimente (butanol, sodă caustică, tetraclorură de carbon, percloretilenă etc.). Aceeași scurtă perioadă echivalează cu o lărgire sensibilă a gamei sortimentale, chimiștii vilcenii înscriindu-se în competiția mondială cu produse care, abia ieșite din instalațiile de pe malul Oltului, fac faimă și fac clienți. Nu le vom numi aici pe toate, sînt prea multe, vom da ca exemplu doar clorura de etil (unicat național), etilendiamina și dietilentriamina (care se vind cu 1500 de dolari tona), adăugînd că asemenea mărituri erau pînă azi doar orgoliile unor mari concerne, ale unei firme ca Bayer, de pildă, care are în spate peste 100 de ani de experiență. Chimia vilceană n-are decât un deceniu și jumătate, iar instalațiile furnizoare (multe din ele de concepție românească) ale produselor de nouătată extremă n-au decît între 3 și 5 ani. Dar cele peste 40 de țări din Europa, America, Asia, Africa și Australia abonate la chimia Vilcii își reînnoiesc anual, ba adesea cu comenzi în plus, un abonament economic care le dă satisfacții. Politica promovată de partidul nostru, de secretarul său general, pentru dezvoltarea industriei chimice și a sectorului său de export, politică pregnant reafirmată la

Congresul al XIII-lea și strîns vegheată în înfăptuirea ei, își vedește îndreptățirea aducîndu-și din plin dobinda.

N-am vrea, firește, prin cele spuse mai sus, să dăm falsa impresie că pe platforma chimiei vilcene toate se leagă de săvirșit, ba chiar de la sine, ca o ecuație pe caietul unui chimist. Dedeșubtul datelor locului mai stau și calcule încă neizbutite, și proiecte rămase în stadiile virtualității, și valențe libere ale noului care-și caută intruparea în fapt. Dar stau, mai cu seamă, eforturile miilor de specialiști și de muncitori, constînd înainte de toate în autoperfecționare, într-o continuă recristalizare a științei de a munci, recristalizare care echivalează, în fapt, cu o mereu inedită sinteză umană. Ceea ce se obține cu puține eforturi, cu puține degajări de energie și permutări de valențe, ca în orice sinteză.

Condiții pentru cotidianul acces la nou există, și încă de anvergură. Combinatul posedă, de pildă, cea mai bogată bibliotecă tehnică dintr-un județ de loc sărac în industria modernă. O bibliotecă cu multe titluri în limbi străine; și, pentru a înlesni drumul spre nouitate al celor ce nu știu engleza sau rusa, nici nu stau prea grozav cu timpul, nici nu se pot descurca totdeauna în tratate științifice de nivel academic, la centrul de calcul al combinatului s-a introdus pe ordinator întregul sistem informațional de documentare tehnică. Cercetarea fișei cu chestiunea ce te interesează, urmată de o simplă apăsare pe buton, proiectează pe un ecran tot ce trebuie să consulți, indicîndu-ți-se nu numai titlul, ci și capitolul, paragraful și pagina, traductibilă pe loc (cînd e cazul) în românește.

În tot ceea ce privește problemele cercetării științifice și tehnologice, ale integrării ei în producție și, implicit, ale specializării cadrelor, chimiștii vilcenii, ca toți chimiștii acestei țări, se conduc, ne spune ing. Ionel Mihai, după ideile și recomandările pe care, la Congresul al XIII-lea și în atîtea alte decisive momente pentru dezvoltarea chimiei noastre, le-a formulat tovarăsa academiciană doctor inginer Elena-Ceaușescu, al cărei nume e strîns legat de înflorirea fără precedent a acestei ramuri de vîrf a economiei românilor. Opera științifică de răsănet universal a tovarășei Elena Ceaușescu, ca și modul în care, cu o capacitate unică de concepție și prospecție, eminenta promotoare a noului, s-a ocupat de dezvoltarea practică a chimiei și a industriei noastre chimice, își transpun strălucirea în toate succesele din acest domeniu.

Și mai sînt de notat aici, în acest combinat-citadelă a noului, și fapte care, dincolo de

Progres neîntrerupt

Împlinirea unui an de la cel de-al XIII-lea Congres al P.C.R., găsește partidul și poporul român în plină efervescență creatoare pentru înfăptuirea marilor obiective și a sarcinilor mobilizatoare formulate în magistralul Raport prezentat și în celelalte documente adoptate de Congres cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1986-1990 și în perspectiva pentru deceniul următor.

Formulată pe baza unei analize ample și obiective, științifice a cerințelor continuării procesului revoluționar de edificare a noi orînduirii sociale, a condițiilor și cerințelor concrete ale economiei și societății românești precum și a evoluțiilor care au loc pe plan mondial în special sub impulsul noii etape a revoluției tehnico-științifice, dar și al evoluțiilor contradictorii din economia mondială, strategia adoptată de Congres pentru viitorul cincinal asigură intrarea României într-o etapă nouă — cea de-a treia etapă de înfăptuire a Programului P.C.R. — a procesului amplitudine și profund pe care-l reprezintă făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism. În centrul ei se află, așa cum rezultă din documentele Congresului, dezvoltarea susținută a forțelor de producție și perfecționarea continuă a relațiilor de producție și sociale, dezvoltarea intensivă a tuturor ramurilor producției materiale și asigurarea unui echilibru mai bun între diferite sectoare, realizarea unei noi calități a muncii și vieții întregului popor.

Marile idei fundamentate și telurile mobilizatoare adoptate de istoricul forum al comunistilor români, ducînd mai departe și adîncînd spiritul novator angajat în dezvoltarea țării de către Congresul al IX-lea, învederează, totodată, legătura indisolubilă dintre politica internă și politica promovată de România pe plan internațional, consacrată salvărdării marilor valori ale umanității: pacea, dreptul la viață, colaborarea, dreptul la o dezvoltare independentă și suverană a tuturor popoarelor.

La un an de la istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea, poporul român, încheind un cincinal, este pregătit să treacă la înfăptuirea noului cincinal. Realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congres în funcția supremă de secretar general și conducerea întregii opere de dezvoltare economico-socială de către P.C.R., ca centrul vital al societății noastre, reprezintă chezașia continuității și fermității angajării noastre pe drumul socialismului și comunismului, a înfăptuirii neabătute a obiectivelor propuse pentru etapa următoare, a progresului neîntrerupt. Sînt vii și permanent mobilizatoare în acest sens cuvintele secretarului general al partidului care, în raportul la Congres, sublinia: „Pornind pe noul drum, să fim conștienți că nimic nu se poate realiza fără muncă, fără eforturi, fără consum de energie și inteligență creatoare, fără spirit revoluționar, devotament și abnegație. Să unim deci toate forțele poporului, să concentrăm toate mijloacele de care dispunem pentru a duce mai departe procesul revoluționar al dezvoltării societății noastre, pentru a ridica pe o treaptă nouă opera istorică pe care eroicul nostru popor o înfăptuiește în România, sub conducerea glorioșului partid comunist”.

Prof. univ. dr. GHEORGHE CREȚOIU ■

noul științific și tehnic, trec direct în beneficiul idgii de eroism, de efort de excepție. Munții de zăpadă și gerurile aprige ale iernii n-au ocolit, firește, nici combinatul de pe țărmul Oltului, ale cărui mari instalații, majoritatea sub cerul gol, au trebuit menținute (după formula specialiștilor) „calde”, prin sfortări pe care nu știm dacă firme din alte părți le-ar fi putut pretinde slujbașilor lor. Autobuzele care să-i ducă pe oameni la combinat și acasă n-au putut birui zăpezile, drept care oamenii au rămas lîngă instalații, încălzindu-le cu fierbințea lor pasivă, trînd nu o dată cite două-trei schimburi la rînd. Cei de la instalațiile monomer, autoare de materie primă pentru fabricile de PVC (cu 66-70 la sută din producție destinată exportului) sau de la Secția de solvenți clorurați (cu 85 de procente din plan menite aceluiasi scop) au sărit în tranșeele luptei cu iarna primii și le-au părăsit cei din urmă. Nu fiindcă ei ar fi fost mai viteji ca alții, ci fiindcă legile exportului sînt draconice, ele însemnînd niște date calendaristice care, o dată depășite, atrag le-

gitime reclamații ale clientului din nu știu ce țară (rece sau caldă). Maiștri ca Nicolae Muresan sau Constantin Ciorei, cu formațiile lor, au luat cu asalt acele locuri în care frontul luptei cu iarna fusese rupt (schimbatoarele de căldură sparte de ger, a căror nefuncționare însemna înghețarea întregului flux tehnologic al instalației), dregînd totul în ore în care s-au consumat cit te-ai consuma într-o viață.

Oare știe partenerul de la ecuator sau de la tropice cît eroism exportăm în marfa „made in Romania”? Nu știe și, probabil, nici nu-l interesează, tot ce-l interesează fiind calitățile mărții, adică inteligența tehnică, știința și iscusința investite în ea. Dar noi știm. Și lîngă mindria pentru inteligența, știința și iscusința muncitorilor noștri trăim și mindria, emoționanta mindrie pentru această plămadă umană aparte, pentru acest român al Epocii Ceaușescu, a cărui ardență întru binele țării nu încape în nici o formulă știută de alții sau știută cîndva chiar de noi.

ILIE PURCARU ■

PRODUCTIVITATE

Cum se cîștigă o „firmă”

Cînd venea vorba despre ea, pe fața fiecăruia apărea un zîmbet. Aha, la voi la Ciciuriciu, ce ziceal că faceți? La o asemenea întrebare nu mai avea replică. Ți se rupea filmul și terminal discuția, ei făceau grătore din fontă pentru sobe, ei vindeau gogoși în centrul orașului, tot ei făceau covoare și aveau grajduri de cai. De la o vreme progresaseră. După cea mai modernă tehnologie reușeau să producă inclusiv cozi de lopeți și de măluri. Aveau chiar succes, după cum lumea a privit-o cu simpatie în clipa în care a început să pună murături. O firmă care vinde ceva de pus în farfurie se bucura și atunci de oarecare considerație. Și mai era ceva. Undeva spre Pricaz, lîngă linia ferată, în

preajma unui coș de fum înconjurat de barăci, se afla o fabrică de țiglă și cărămidă. Și era „celebră”. Cine ridica un coteț de porci și voia să-l acopere dădea fuga la Ciciuriciu să cumpere țiglă. Zi de zi drumurile erau bătute de basculante care cărau pămîntul de la rîpa Turdasului spre a face față gurii fierbinți și infometate a cuptorului fabricii de cărămidă. Și cum te depărta la cîteva sate de Orăștie, numele fabricii devenea un mare semn de întrebare. În fond nici nu era fabrică. Era ceva de industrie locală care făcea puțină umbră pămîntului și scotea

(Continuare în pag. 6)

BOGDAN NISPOIU ■

PRODUCTIVITATE

Cum se câștigă o „firmă”

(Urmare din pag. 5)

bani ca să îi plătească pe cei aproape o sută de țărani navetiști și oameni pricâjiți de la marginea Orăștiei. Mai veneau și oameni de aiurea, dar mai ales cei care nu încăpeau la Chimica sau cei care își pierdeau slujba prin alte părți din motive care îi priveau în exclusivitate. Asta a fost. Un anonim perfect, comic, aproape fără nici o ieșire. În preajma anilor 70-75 acest mic și liniștit loc de provincie a început să prindă ceva curaj. Să-și aducă tot felul de mașini unelte, să-i stringă pe cei mai tineri, încercând, chinuit dar curajos, un pas înainte. A fost o încercare și ea a stîrnit zîmbete. Dar firma se mișcă iute și căuta să-și câștige locul în marele șir al întreprinderilor de anvergură. Era un loc la coadă, între ultimele, dar era și ea în trenul celor puternici. Atunci a convins. Merită și ea un „fotoliu” mai în față, dreptul de a fi în rînd cu lumea. Și a fost meritul celor care au avut curaj, care au riscat și au pus umărul. Și a venit anul 1977. Ciciuriciu murea de sete. Dar își câștigase un nume. Era o întreprindere republicană și se numea „Întreprinderea mecanică Orăștie”. Dar murea de sete. Aduceau apă cu gălețile și cînd vecinii se enervau și închideau porțile, oamenii firmei băteau pe la alții și cereau apă. Inginerul Mircea Rotea, abia numit director, a început să-i caute pe navetiștii de la Orăștie, meseriași de nădejde ai Cugirului. În fond nu făcea decât să-i cheme acasă. Unora poate că le-a făcut și „curte”, le-a povestit ce-ar vrea să facă, ce șanse sînt, ce-ar putea ieși, încheind mai toate discuțiile cu el, ce zici? vii sau nu? Și mulți au zis da și și-au luat transferul. Au introdus apă. Au adus și gaz metan. Le trebuia o centrală termică pentru abur. Au construit-o, rezolvînd și încălzirea orașului. Au demolat grajdurile de cai. Au demolat culturile pentru murături, împingîndu-le undeva mai spre cîmp. Au dărîmat fabrica de cărămidă și au construit. Zi de zi, lună de lună, an de an. N-a mai rămas decât sediul cel vechi și două magazii. Pavilionul administrativ al acestei întreprinderi mecanice e o clădire scundă, cu un fel de etaj. Seamănă mai degrabă cu o baracă de constructori. Și totuși e ceva, dar pus lângă noile construcții ale fabricii pare mic, pricâjit, neîncăpător. Și acum, la jumătatea drumului, se finisează și centrul de comandă. Oricum, ani la rînd viitorul acestei firme, ironizată mereu cu numele de Ciciuriciu, s-a pus la cale din scunda clădire cu un etaj, aflată nu departe de intrarea principală. Ca să o înțelegi mai bine tot istoria ei rămîne de mare folos. La începuturile ei moderne firma s-a încumetat să producă niște strunguri. Mai mici, ușoare, economice și necesare. Erau căutate. Și au reușit să vîndă cîteva pe la întreprinderi cărora le ardea buza. Cînd strunguri, zece reclamații. Cam asta era regula. În mai toate trenurile care treceau prin Orăștie era cel puțin un om cu bagajele făcute în pripă, plecat să rezolve una din reclamațiile primite. Subinginerul Ion Barna, șeful biroului C.T.C., zice: „Le-am făcut cum ne-am priceput. Nu mai puteam respira de reclamații. Toată ziua băteam drumurile țării. Ce-i? ne întrebam în fiecare zi. Unde-i bubă? Ne-am adunat cu toții. Ce-i de făcut? Am luat-o pe felii. Ce nu merge? Asta! Te ocupi tu și tu. De asta vîd eu. Ne-am strîns toți ca un pumn. Acum avem și noi obraz, nu ne este rusine să trimitem strungurile în nici un oraș. Le-am trimis la tirguri internaționale. Nu s-au mai întors. În locul strungului a venit ceul și comanda pentru alte bucați. Am ajuns să vindem într-o multime de țări de pe mai toate continentele”. Un atelier de reductori își trimite piesele în toate marile orașe ale țării. În ultimii 3 ani n-a venit nici o reclamație. Doar cite o scrisoare de mulțumire. Atît. Din cînd în cînd oamenii aceștia strîngi ca un pumn apucă o clipă de respiro. Și cel mai adesea cea clipă se numea duminică. Mulți dintre ei au trăit zeci și sute de după-amieze la sediu, adică la locul de muncă. Unii au ajuns ca din truda lor de fiecare zi să

nască mici povești, vehiculate apoi cu aerul de legende locale. Una circula pe seama unui fost pilot. Se numește Mihai Grancea. A zburat pe vremea războiului. Rămăs la sol, a început să mesterească tot felul de scule. Venit la firmă, a pus la cale tot felul de mașinării. Și fiecare dintre ele au adus ba performanțe, ba productivitate, ba calitate. Și oamenii vorbesc că în puținul timp liber, Mihai Grancea, aflat acum în pragul pensionării, lucrează la construirea unui elicopter. E preocuparea lui la domiciliu. A făcut calcule, a făcut proiecte, a cumpărat piese, a achiziționat un motor de motocicletă și de fiecare dată cînd vin la slujbă, în diminețile senine, mulți privesc spre cer și zic, uite ce vreme bună pentru elicopterul lui Grancea. Unii zic că l-au și văzut înălțîndu-se, alții zic că nu, că abia acum îl încropește. Poate că Mihai Grancea nu lucrează la nici un elicopter, dar legenda aceea s-a născut din poveștile sale de pe vremea cînd pilota, după cum n-ar fi exclus ca în timpul său liber omul să pună la cale o astfel de mașinărie. Dar toată lumea îl crede în stare să o facă, nu se îndoiește nici o clipă de asta pentru că bătrînul meseriaș a conceput o serie de scule, de dispozitive, de mașini care au însemnat de fiecare dată cite un pas înainte. Un alt om mai vechi al acestei firme (cînd vorbesc despre mecanică, mai toți folosesc cuvîntul firmă, mai duc la firmă, unul de la noi de la firmă, fiind în asta și orgoliu, și marcă, și respect). Aurel Milan povestea despre reductori. „Făceam citiva. Am mesterit niște dispozitive și am ajuns să facem de două ori mai multe. Am inventat un fel de sculă. Poate e invenție, poate nu. Am făcut și mai mulți. Și nu ne-am dus să le înregistrăm. Ne-au trebuit, le-am făcut, am produs și am căutat altele. Am pus tehnologia la punct și mergem înainte”. După ce și-a rezolvat chestiunile de tehnologie, „firma” a început să umble la chichițele calității și productivității. A pus la cale o severă gestiune a calității. Din cînd în cînd, Cornel Dirjan, contabilul-șef, își adună echipa pentru un bilanț. Cit am investit, cit am cheltuit, cit am câștigat. Și calculatorul răspunde cu cifre. Stăm bine, stăm mediocru sau rău. Și după fiecare bilanț, cînd cifrele ies de obicei îmbucurătoare, mai începe un asalt. Mircea Rotea spunea: „Congresul al XIII-lea al partidului a stabilit datele unei adevărate revoluții în domeniul calității și productivității. Pentru a ne aduce și noi contribuția la realizarea ei, am întocmit un plan riguros, astfel încît în 1990 să ajungem la dublarea productivității muncii. Ne preocupă exploatarea la maximum a capacității mașinilor-unelte, o îmbunătățire a tuturor sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor, concomitent cu o modernizare a tuturor parameților mașinilor pe care le producem”. Am mai auzit un om spunînd, la noi la firmă nu trage fiecare în partea lui, ca racu’, broasca și cu știuca. Toți sîntem strînsi uniți ca un pumn. Nu ne desparte nimeni. Ca să supra-viețuim, dar mai ales ca să țină cadența, ca de la contabilitate să iasă de fiecare dată cifre peste sută la orice bilanț; la I.M.O. se pun la bătaie idei, soluții, se caută tot felul de căi neabătătorite. Dacă-l întreb pe unul, mă, ce invirtiiți voi acolo, cum vă descurcați? Îți ridică din umeri. Nu transpiră nimic. E o lume atît de strînsă și de unită că nici pașii pe alături, nici greșelile nu scapă dincolo de poartă. Asta pentru că toți se simt legați. Îi leagă câștigul, mindria și toate celelalte. Firma a construit pentru oamenii ei o cantină cu 1500 de locuri și 10 microcantine pe secții. A ridicat blocuri cu 100 de apartamente, pregătește cămine de nefamiliști cu 500 de locuri, a dezvoltat o gospodărie-anexă cu 400 de porci (și o dezvoltă ca să poată crește o mie). Se pune la cale un plan de bătaie pentru realizarea în cantina firmei a unei lungi liste de semipreparate pentru gospodine, se fac pregătiri pentru începerea lucrărilor la o grădiniță și la o creșă care să fie în imediata apropiere a instituției, se trage tare pentru punerea în funcțiune a unor hale și secții noi. Firma are acum citeva mii de oameni. În citiva ani își va dubla numărul. Va începe să lucreze cu miliarde. Și de la acea precizie

de ordinul palmei cu care lucra la cărămizi și la țigle a trecut la zecimi de micron și își revindic orgoliul de a fi o firmă de renume a acestor ani. Asta și este, ea contînd deja în marce

bilanț al întreprinderilor de primă mînă. Dar firma de la Orăștie contează și prin ceea ce va fi. Cînd e vorba despre asta, cel care știe tace zîmbînd.

CALITATE

Agricultura ca o industrie a pămîntului

Bate un vînt năprasnic pe dealurile Lădeștilor. Vînt de iarnă precoce (undeva, dincolo de dealuri, munții sînt albi de nea), vînt cu spulber de ger în spic. Pomii își filfiie crengile alandala, ca niște mori de vînt intrate într-o ciudată alertă. Pe timpuri, ne spune ing. Ilie Pasăre, directorul S.M.A.-ului, zice-se că pe aceste dealuri chiar erau niște mori de vînt. Amintirea lor s-a perpetuat sub o altă înfățișare, dar despre asta vom mai vorbi. S.M.A.-ul păstorit de Ilie Pasăre are 18 000 de hectare agricole, 11 420 arabile și ține pe umeri 8 C.A.P.-uri și 2 complexe de îngrășare a mielilor. Deci o moșie ca de Bărăgan, dar un Bărăgan răstîgnit pe dealuri și, pe deasupra, cu un pămînt slab și rece, numai podzol. Un pămînt pe care gerul iernii l-a făcut incasabil, plugurile din primăvară s-au chinuit amarinc să-l spargă, după care seceta l-a zăvorît la loc, prefăcîndu-l în cremene. S-au scos totuși vreo 2 700 kg de grîu la hectar și peste 3 000 kg de boabe de porumb, la rivalitate cu S.M.A.-uri din zonă care mai au și felii de cernoziom, ba chiar și lunci cu miluri fertile, în care e de-ajuns să îngropi un bob ca să răsără repede șapte. Răsfoind, în aceste zile anverșare ale Congresului al XIII-lea al partidului, caietul de bord al întîmplărilor anului, ing. Ilie Pasăre pune două semne de carte, care, zice dînsul, o să ne înlesnească lectura respectivelor întîmplări. Un prim semn poartă pe el inscripția — care transcrie de fapt cuvintele rostite de secretarul general al partidului la tribuna înaltului forum al comunistilor — ce s-a constituit într-o supremă deviză, într-o platformă națională de muncă și existență pentru toți oamenii cîmpilor noastre: nevoia — dictată de somațiile arzătoare ale economiei și vieții țării — unei dezvoltări a agriculturii în regim intensiv, în regim de industrie a pămîntului, cu tot ceea ce comportă aceasta: organizare, ordine, disciplină, răspundere, folosirea la maximum a bazei materiale, a potențialului tehnic, a virtuților noului. Deci cit mai puține vorbe, cit

mai puține (sau deloc) muterești vîicării în fața necazurilor picate din cer, astfel încît între deciderate și fapta muncii să nu se mai interpună nici un fel de abstracțiuni. Deci am curmat cu morile de vînt — zice Ilie Pasăre, retezînd aerul cu palma, și, la privirea noastră întrebătoare, repetă: da, am curmat cu mîcinisul de vorbe goale, cu morile alea de vînt pe care tețimea țărănilor noștri le-a părăsit de mult în favoarea celor cu combustie sau motor electric; dar care supra-viețuiesc și „funcționează” încă în diferite locuri, inclusiv în agricultură, anacronice și cheltuitoare de energie fără folos. O să mă întrebăți, continuă interlocutorul, pe ce se sprijină astfel de „mori”, știut fiind că morile de vînt, arhaicele mori de vînt, stau de obicei într-un picior. Ei bine, ele își găsesc un punct de sprijin în te miri ce. E de ajuns o spețează de scaun dintr-o sală de ședințe, sau dintr-un oarecare birou, și gata, arpile acestor „mori” țînesc deodată, bat aerul de te ameteșc, într-un hulet din care doar un lucru e limpede: că „nu se poate”. Nu se poate lupta cu gerul, nu se poate lupta cu seceta, că nu e cerul sub cirna omului, ci bietul om sub cer. Ba niște inși, bătînd din aripi cu atita disprezare de ziceai că acuși-acuși or să zboare (și bine ar fi fost de-ar fi zburat, să nu mai facă umbră unui pămînt care alțceva aștepta, nu vorbe!), prooroceau că recolta Lădeștilor n-o să-și scoată nici măcar boabele de sîmîntă. Între timp însă respectivii s-au trezit că vorbeau în vînt. Rămăseseră singuri. Mecanizatorii și țărăni erau pe cîmp, prinși într-o aprigă bătaie ca să fertilizeze podzolul secet de ger și de arșiță, ca să îngrijească plantele fir cu fir, rîbdînd reumatismele iernii odată cu ele, suferînd insolatiile verii odată cu ele, apoi culegînd cele 11 000 de hectare pînă la ultimul bob de grîu și porumb. Ai fi zis (și eu însumi, zice directorul Pasăre, m-am uimit vîzînd una ca asta, că toate cele 11 000 de hectare sînt o hală industrială în care lucrurile merg șnur, ca pe ceas. Sigur, au fost și defectiuni (mai puține din vina oamenilor, mai multe din

vina noastră, a unor dirijori ai producției depășite de evenimente); acum, cînd mă gîndesc la ele, îmi mușcă pumnii, căci fără ele recoltele ar fi fost mult mai mari. Dar oamenii au trudit pe rupte și mai cu seamă cu iscusința ca nici un strop de efort să nu se piardă. Îndemnurile tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite la Congresul al XIII-lea și răspicate în atîtea alte prilejuri, au căzut în inimile unor Alexandru Mazilu, Ion Manolea, Ion și Dumitru Bălașa (primul Bălașa fiind tatăl, al doilea fiu, amîndoi meșteri mari și de tractoare și de combine) ca și sîmînta într-un ogor pregătît, apt s-o încorporeze structurii sale și ființei sale.

Dați-ne, vă rugăm, li spunem interlocutorului, nu numai nume de oameni buni, ci și un exemplu concret, o întîmplare anume care să vă argumenteze spusile. Ilie Pasăre pare dezamăgit, de ce doar un exemplu, zice el, cînd v-aș putea da cu zecile! Îl constringem totuși la unul, explicîndu-i că și noi sîntem constrînși de rigorile spațiului tipografic, drept care dă din cap și se decide. Ne povestește că un anume Vică Bucă, tractorist cu nimic leșit din rînduri, a dat odată o prășilă (a treia prășilă mecanică) pe o solă de 17 hectare, după care, în loc să plece și să-și atrîne tractorul în cui (era seară, robotise din zori, isprăvise ce-avuse de isprăvit), a încălecat din nou pe mașină și a mai dat „în cîntul lui”, pe truda lui și pe timpul lui, încă o prășilă, simțînd el că pămîntul mai are nevoie de-așa ceva. Vreau să zic, conchide interlocutorul, că o agricultură de tip intensiv, pusă sub semnul noii revoluții agrare, a acelei „noi calități” la care ne cheamă secretarul general al partidului, nu-și poate asuma decît astfel de pilde, pilda celui ce nu coboară din șaua luptei pînă cînd victoria nu-i e evidentă.

Parcă mai vorbeai, tovarășe inginer, de încă un „semn de carte”, care-i acela? Acela, ni se răspunde, se desprinde din primul, subsumîndu-i-se și în același timp sprijinindu-l. Este vorba, pe de o parte, de calificarea oamenilor, fără de care „agricultura modernă” rămîne o vorbă în vînt, și, pe de alta, de stabilizarea lor, adică de stăvillirea acelei „inadmisibile fluctuații” pe drept criticată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. S.M.A.-ul Lădeștilor s-a străduît cu toate puterile în amîndouă direcțiile. Așa se face că am recrutat ca mecanizatori băieți cu liceu, notați-i aici pe Nicolae Dița, pe Alexandru Tudora, pe Nicolae Diaconu, și să știți că mai sînt și alții. Și tot așa se face că avem, de mulți ani, numai oameni stabili, cu piciorul legat de roata tractorului, singurii în stare să facă recolte stabile. Se zice că tractoriștii care coboară de pe tractor direct în pensii sînt păsări rare, că inșiștia, sătul de truda de zi și noapte prin geruri și arșițe, își iau repede zborul spre orașe și spre industrie. Ei bine, noi avem de mult mecanizatori cu părul alb, chiar zilele asta l-am sărbătorit cu toată cinstea pe Ilie Slabu, care s-a pensionat aici după ce o viață de om a muncit aici. E drept că nu-l poți ține pe nimeni prîpînit de un loc care nu-i e prieten. Dacă-i ceri omului, trebuie să-i și dai. Adică tu, Ilie Pasăre, director de S.M.A., sau dumneata, Ion Toma, președinte de C.U.A.S.C., sau dumneata, Gh. Rogojină, primar de comună, îngrijiiți-vă să preluați pe umerii dv. niște poveri care-i apasă pe cei ce trudesc pentru pline (faceți-le rost nu numai de cele mai bune condiții de muncă, dar și de butelii de aragaz, mai vedeți și ce alte nevoi mai au pe-acasă), astfel ca gestul lor să fie degajat, să se poată concentra asupra naturii lui stricte, să capete eficiența pe care i-o cerem.

Așadar, tovarășe reporter, încheie Ilie Pasăre, cam pe-aici se mișcă strădania noastră. O strădanie care, v-am spus, mai are și slăbiciuni, și defectiuni, vreau să zic că sîntem încă departe de a fi pus la treabă toate sursele și resursele de care dispune pămîntul nostru, tehnica noastră, omul nostru. Dar important, cred eu, este că omul ăsta, așa cum l-am crescut viața lui și partidul nostru, își știe azi datoritiile către țară. Dacă-i nevoie, el e în stare să lupte pînă ce nu mai poate, să moară cu pămîntul de gît, cum s-ar spune, știînd că din sacrificiul lui o să răsără grîu și porumb. Adică viață.

...Bate un vînt năprasnic pe dealurile Lădeștilor, îndoină pînă la pămînt copacii. Nu și oamenii.

ILIE PURCARU

Cincisprezece trenuri opresc zilnic la Beclean. Nici nu-i de mirare, pentru că numele orașului transilvan a prins consistență în vremea din urmă, el circulând cu o frecvență demnă de invidiat. Acest oraș tinăr, și acești oameni tineri, și acești tineri conducători ai destinelor locale păstrează cu sfințenie tradiția, în măsura în care se integrează cu toată ființa lor în pulsul sistic, înnoitor, vizibil și aici ca oriunde în tinerile orașe ale țării. Primarul orașului, dr. Ștefan Puțura, ne relatează că indeletnicirilor străvechi de cultivare a pământului și de creștere a animalelor, li s-au adăugat altele noi, din perimetrul tehnicii contemporane. Oamenii din Beclean și din satele învecinate — Braniste, Măluc, Uriu, Chiuza, Ciresoia — s-au calificat într-un răstimp scurt în una sau mai multe meserii cerute de noua configurație economică a urbei. Asta nu înseamnă, cituși de puțin, că în campania de toamnă recent încheiată ei n-au dat o mină de ajutor la ora marelui cules. Ba, dimpotrivă. Sînt țărani și fii de țărani care n-au uitat de rădăcină, iar rădăcina lor este adinc înfiptă în viața și în memoria acestor locuri nord-transilvane.

Reporterul încearcă să surprindă lucruri care nu epatează ori îți iau ochii, cum se spune. Gradul de credibilitate al unei comparații stă în picioare atîta vreme cît se regăsește cuprinsă în haina realității. Nu ar fi corect să nu relevăm de la început faptul că, în anul 1968, producția industrială a orașului bistrițean nu depășea 16 milioane lei. Este suficient, cred, să spunem că în prezent numai producția industrială a întreprinderii metalurgice (Laminorul) din Beclean depășește, în echivalent valoric, 1,5 miliarde de lei pe an, dînd singură cam 18 procente din întreaga producție industrială a județului Bistrița-Năsăud. Pentru a avea însă o imagine mai complexă a prefacerilor înnoitoare ale locului vom adăuga că, numai în ultimii 10—15 ani, s-au dat în folosință: un laminor, o fabrică de covoare, o topitorie de în și cîneapă, o fabrică de lactate, 2000 de apartamente, un hotel ș.a. Imaginați-vă că mai bine de 50 la sută din producția laminorului din Beclean se exportă în S.U.A., U.R.S.S., R. F. Germania, Israel, Libia, Kuwait, Cuba, Birmania. Oțelul de Beclean și-a cîștigat o firmă serioasă. În ziua prezentei noastre la Beclean se expediau 650 tone de oțel-beton în Egipt, 16 tone cuie speciale pentru Birmania, 30 tone de sîrmă pentru

export, căci despre produsele agricole și animaliere din zonă care iau drumul pieței externe s-ar putea scrie un articol distinct. Este iar îmbucurător că la Hunedoara, Buzău, Roman, Zalău, Galați auzi vorbindu-se cu interes și admirație despre oțelul de Beclean. Adevărul este și altul, anume că, în cadrul întreprinderii metalurgice se realizează nu numai țagile de oțel, ci și diferite tipodimensiuni de sîrmă (trasă, ghimpată, zincată), foarte multe sorturi de

pildă în 7 minute, într-o oră, într-un schimb. Ingenios procedeul acesta de a urmări concret fluxul tehnologic. În aceeași atmosferă de plăcătă și relevabilă tehnicitate ni se explică un amănunt nu lipsit de importanță: crește numărul de cadre ingineresti. Tocmai din rațiuni lesne de bănuț cursurilor de calificare li se acordă aici o atenție sporită. A încasa o notă sub 7 înseamnă automat a repeta cursul. Inginerii instruiesc maiștrii cu noutăți de

bobinaj, unde se rebobinează motoare și rotoare uriașe. El a fost înlocuit cu un inginer tinăr. Adevărul este și altul. Noua conducere a laminorului a întronat peste tot ordinea și disciplina. Fără ele, ne spuneau chiar tinerii specialiști, nu faci mare lucru! Cădem de acord asupra acestui punct matur de vedere și cădem de acord să urmărim împreună cîteva acțiuni concrete privind recondiționarea și recuperarea materialelor refolosibile. Nu ni se vor-

produce o temperatură irezistibilă, iar oamenii lucrău aproape dezbrăcați pînă la briu. S-a conceput și realizat o stație specială pentru captarea apei calde. Cum anume? Foarte simplu. Se pulverizează apă rece pe țagile incinse de oțel și apa se încălzește brusc. Este un spectacol feeric să vezi oțelul incandescent supunindu-se voinței omului. De la 80—90° C apa caldă rezultată în laminor ajunge pe rețea la temperatura de 45—50° C. Oricum, o temperatură numai bună pentru a lua drumul caloriferelor. Gospodarii de aici n-au stat mult pe gînduri și au condus apa caldă în secții, iar mai apoi în noua cantină muncitorească din incintă. Acest procedeu este semnat de Valentin Coman, Titus Roman, Tiberiu Szabo, iar maiștrul Nicolae Tomescu și „băieții” săi au finalizat instalația cu totul și cu totul aparte, dar nu s-au oprit aici. Aflăm că apa caldă este dirijată și spre apartamentele din oraș. Cu ce efect, vom putea afla abia în cursul acestei ienri, dar se vede limpede că acolo unde se caută soluții se și găsesc.

Să nu uităm că s-a pornit la drum, așa cum spuneam, cu oameni tineri. Chiar și acum media de vîrstă a personalului muncitor nu depășește 23—24 de ani. Oamenii tineri sînt și în conducere. Aceeași plăcătă surpriză și la alte unități de pe raza Becleanului. Nume ca ale lui Ștefan Puțura, Valentin Coman, Gavril Birtasu, Adriana Coman, Ana Litinschi, Vasile Ardalan, Cornelia Cristina, Aurel Vatmanu și ale altora circulă prin părțile locului cu frecvența numelui de frumoasă rezonanță a orașului ardelean.

Așadar, acest oraș tinăr, și acești oameni tineri, comunisti sau membrii O.D.U.S., și acești conducători tineri, iubind și respectînd cu venerație tradiția sănătoasă, viabilă, nu uită să trăiască la temperatura înaltă a prezentului cu tot ce are el mai înălțător, în sensul eternului uman. Dintîr un proiect de perspectivă -edilitară reținem o casă de cultură, un dispensar uman, o stațiune balneo-climaterică „Figa”. Și cîte alte proiecte îndrăznețe nu au beclenarii!

Așadar, chiar dacă cincisprezece trenuri fac haltă zilnic la Beclean, chiar dacă Becleanul se află situat undeva în extremitatea nord-vestică a țării, locul dobîndit de acest mindru oraș ardelean pe harta economică și spirituală a țării este unul de marcă, bine definit.

DORIN SALAJAN ■

Laminorul și orașul

cuie (inclusiv caiele, cuie de Cuba.

Îmbucurător este, așadar, că și industria își dă „obolul” la construcție, scoabe, cuie-tintă). O largă gamă sortimentală și de folosință. Decl. unitatea din Beclean, se poate spune, este cu un ochi la industrie și cu altul la agricultură. Bazele de aprovizionare pentru agricultură au aici un furnizor serios.

Pe biroul directorului unității, inginer Valentin Coman, venit în Ardeal tocmai de la o unitate similară din Buzău, am văzut un fel de monitor special, care înregistrează cîte țagile de oțel se realizează de

ultimă oră, maiștrii, la rîndul lor, dăscălesc cu osirdie tinerele vîlăstare muncitorești. Schimbările eventuale se fac din mers.

Gelu Sitaru este un inginer tinăr care lucrează în vremea din urmă la secția de cuie, secție care era cotatea pișă mai ieri, ca un fel de „batalion disciplinar”. Nu a luat ca o pedepă sarcina de a conduce această secție grea, unde s-a modernizat din mers procesul de producție. Doar zgomotul mai persistă; se caută însă soluții pentru izolare fonică. Alț exemplu? Un maistru vîrstnic nu făcea față la secția de

beste pe ton de slogan publicitar, căci „Acțiunea R” a debutat aici înainte de a l se face propagandă prin presă, după cum vom vedea.

...Privim niște butuci uriași folosiți în laminor. Cînd li se uza „dantura”, acești butuci se aruncă, pur și simplu. S-a realizat un fel de inel special și acum ei se redanturează. În acest fel, se economisesc, dintr-un foc, 170—200 kg de metal la fiecare butuc și se prelungește și durata de funcționare a acestor piese de bază în laminor. Să insistăm și asupra altei operațiuni de stringență actualitate. În incinta laminorului se

ARO — o sută de ani

Cu o oarecare vreme în urmă, am stat de vorbă zile în sir cu mulți oameni care au lucrat sau lucrează la ARO. Erau acolo pensionari în putere, familii ai căror membri lucrează toți în întreprindere. Am observat atunci cîte ceva. Toți vorbesc despre automobilul românesc de teren ca și cum ar fi știut cu decenii în urmă, de la încadrarea în întreprindere, că ea va ajunge aici, în acest înalt stadiu de producție. Tot de la ei am aflat, însă, că întreprinderea a trecut prin mai multe etape, de la lupta pentru stabilirea unui produs pînă la lupta pentru cucerirea unei piețe de desfacere și la menținerea acestei piețe. Le-a fost greu? Le-a fost ușor? O victorie morală pare întodeauna că și-l asumă pe victorios. Punctul final al biografiei fiecărui dintre oamenii cu care am vorbit era autoturismul. El reprezintă etica în funcție de care se stabilește valoarea fiecărui și, voit sau nu, fetișează biografiile privitye acum în exclusivitate din prezent spre trecut.

Nu sînt ani mulți de cînd țara produce automobile de teren și totuși ARO sărbăto-

rește o sută de ani. Este o sărbătoare reală. Sînt o sută de ani de la întemeierea industriei în Cimpulung Muscel. Automobilul reprezintă partea din urmă a evoluției constructoare de mașini în acest oraș vechi. Este dreptul oricărei mari victorii să-și celebreze originile.

Este această victorie o victorie a comunistilor sau nu?

Cimpulung a fost o așezare de moșneni. De secole, nu aveau voie să se căsătorească decît între ei. Nimeni din împrejurimi sau din alte zone ale țării nu avea voie să își facă aici casă sau să cumpere pămînt. Asta pînă la începutul secolului al XIX-lea. Locuitorii trăiau din ceea ce cîștigau practicînd cîteva ramuri ale agriculturii. Există și acum, spre centrul orașului, un semn de piatră în fața căruia, primarii, conducătorii, după ce erau aleși, veneau să jure că vor respecta legile așezării și să ceară de la început să fie schimbați dacă vor încălca măcar una. Primarul comunist de azi al Cimpulungului mi-a spus că el însuși trece cu emoție prin dreptul pietrelor. Comunistii care, după al doilea război mondial, au fost îndrumați să vină în Cim-

pulung, în special de la „Grîvița roșie” și de la I.A.R. Brașov, au găsit aici comunistii, dar au găsit și opoziția, mai slabă, e drept, a acelor urmași de moșneni care îi considerau „venetici” spunîndu-le „aiuristi” în loc de I.A.R.-iști, și opoziția partidelor „istorice” care aveau liderii din zonă. Un maistru de prin partea locului, copil la vremea aceea, mi-a povestit cum venind cu mama sa la oraș, a rugat-o să-l ducă pînă în locul de unde ar putea privi liniștit fabrica de hîrtie, ba asta s-a întîmplat înainte de război, după război locul era părăsit, fabrica de hîrtie, adică actuala producătoare de automobile de teren. Copilul a stat și a privit îndelung. I se părea că trăiește cel mai important eveniment al vieții sale, îi era profund recunoscător mamei, își propunea să vadă tot și să nu uite nimic. Azi nu își mai aduce aminte decît că o cunoștință a mamei, explicîndu-i cîte ceva despre mașini, i-a dat două suluri de hîrtie, pe care el le-a păstrat îndelung în ghiozdanul de cîrpă. A uitat tot ceea ce își propusese să țină minte și asta pentru că obiectele de același tip

dar de dimensiuni mult mai mari (spre exemplu motoare) îi stîrniseră prin apropiere și utilizare altfel sensibilitatea.

Comunistii au adus un optimism ieșit din comun și un spirit de sacrificiu fără precedent în istoria națională. Au luat cu asalt primăria, au hotărît dezvoltarea orașului, bunul lor simț a știut istoria cel puțin la fel de bine ca și cei care o făcuseră în numele lor, ei au dat pînă la urmă una dintre cele mai sigure victorii ale industriei noastre constructoare de mașini, ale economiei naționale. Secretarul general al Partidului Comunist Român s-a aflat de cîteva ori printre constructorii, deja celebri ARO: gîndurile comune au devenit fapte într-un timp record. Indicațiile sale au fost respectate întocmai. Oricare acțiune a comunistilor de aici este un eșantion în care, la o analiză mai atentă, se pot întrezări judecățile cele mai bune asupra unor raporturi economice din interiorul țării sau de pe piața mondială a autoturismelor de teren. În întreprindere, la mașini și instalații foarte moderne, lucrează aceia care, în urmă cu decenii, copiii fiind, îi fluierau pe bule-

vardul „Pardon” și în grădina „Merci” pe „venetici.”

Orașul a crescut simțitor, dar și-a păstrat și arhitectura veche. Am fost în sala în care primarul și-a depus candidatura pe cînd el își ținea discursul. Cunoștea foarte bine istoria orașului, este născut în Cimpulung, e fiu de miner. Am fost atent la subtilitățile prin care își propunea să conserve specificul localității, cotinîndu-l, în același timp, în ritmurile tot mai înalte, dezvoltarea economică.

Am ascultat zile întregi biografiile acelor oameni. Am aflat cum ani în șir au forțat mina norocului, întrecîndu-se cu alții pentru a obține increderea conducerei superioare de partid, cum, împreună cu aceasta, au luptat pentru a interpreta într-un fel cu totul personal conjunctură istorică, uneori nefavorabilă.

Acum, la un an după Congresul al XIII-lea al Partidului Comunist Român, automobilul de teren, subsumîndu-se industriei din Cimpulung, îndeplinește prin ea un secol.

TITU DUMITRESCU ■

O facultate, azi

În Clujul universitar se simte un suflu nou. Disciplinele umaniste, pînă nu cu mulți ani în urmă purtătoare ale drapelului cultural al acestui oraș cu vechi tradiții în domeniu, încep să incline steagul în fața ofensivei științelor pozitive. A devenit limpede că însemnele industrializării rapide și moderne a acestei urbe își prelungește ecourile în structurile intime ale spiritualității clujene, că existența cotidiană a întreprinderilor industriale delimită conștiința întregului oraș, în care locul de autoritate începe să-l dețină știința, tehnologia și convoiul lor de implicații. Universul cultural a rămas același, numai că s-a produs o mutație, ceea ce cîndva era doar complementul domeniului zis umanist devenind acum preponderent. Se vorbește mai degrabă de ecuații decît de eseuri, bibliotecile de programe sînt consultate mai frecvent decît bibliotecile pentru toți, bitul este invocat mai des decît iambul, desenele tehnologice sînt căutate mai mult decît caietele filozofice, metafora pierde teren în fața algoritmului, certitudinile matematice ocupă cel puțin același loc de onoare cu necuantificabilul artistic. Toate coexistă, dar a apărut și o formă legitimă pentru acestea: interdisciplinaritatea.

Bătrîna Alma Mater Napocensis se află în schimbare de voce, purtător de cuvînt tot mai legitim fiind limbajul poli-tehnic, ieșit se pare, definitiv, de sub tutela celui uni-versitar.

Nucleul marelui centru cultural de pe Someș se cristalizază tot mai mult în jurul polului său științific, în latura cea mai pragmatică a acestuia, cea tehnologică. Iar în centrul acestui nucleu se află (între altele, desigur) o facultate despre care nici aici, nici în altă parte nu se știa prea mult pe vremea cînd la puterea spirituală a Clujului se aflau literele ori filozofia ori medicina ori artele plastice: Facultatea de Electrotehnică.

Dacă ar exista o unitate de măsură pentru vîrsta „interioară” a instituțiilor, s-ar putea constata cu ușurință cît de mult a crescut această facultate în ultimii ani: un nou corp al clădirii facultății pivotează în centrul unei moderne microplafonate de electronică și electrotehnică plasată, intrucitva simbolic, în vecinătatea vechii eligii a orașului care este Grădina botanică.

Microroboți și plottere: o dublă premieră națională

În facultate există două direcții de cercetare și realizare a roboților, incluse în Programul de robotică al Institutului, program coordonat de prof. dr. ing. Dan Comșa, prorector al I.P. Cluj-Napoca.

Prima direcție este axată pe realizarea unor microroboți, care să manipuleze sarcini de maximum 5 kg. Atul tehnologic al acestei tentative îl reprezintă valoroasa experiență acumulată în domeniul motoarelor pas cu pas de colectivul format din prof. dr. ing. Atpad Kelemen, conf. dr. ing. Mircea Crivii, șef de lucrări, dr. ing. Viorel Trifa și șef de lucrări Maria Imecs. Același colectiv se ocupă acum de folosirea acestui tip de motoare în construcția roboților, mai exact, în partea de soft și de acțiune electrică, de aspectele mecanice ocupîndu-se un colectiv al Facultății de mecanică, condusă de prof. dr. ing. Paul Popescu și conf. dr. ing. Nicolae Plitea. Pe baza proiectelor elaborate în acest fel, adică în comun, la I.M. Cugir s-au și executat în premieră pe țară, primele trei exemplare din acești microroboți, unul dintre ele, putînd fi vizionat și la TIB '85. Contractul facultății cu întreprinderea constructoare este de 5 milioane de lei, urmînd ca după omologare să înceapă producția de serie. Roboțelul are 6 grade de libertate (fiind cel mai apropiat de modul omnesc de mișcare), o precizie de 0,1 mm și o viteză maximă de 1 m/sec. Clasa acestor microroboți de precizie își găsește aplicații în electronică, mecanică fină, chimie etc. (În unele țări, astfel de roboți sînt folosiți la sortarea scrisorilor, montarea ceasurilor, amestecul medicamentelor toxice s.a.m.d.). De asemenea, ei pot fi folosiți cu succes în învățămînt, în procesul didactic de învățare a lucrului cu calculatorul.

Același colectiv de cadre didactice de la Electrotehnică, în colaborare cu Fabrica de calculatoare din București, a pus la punct fabricația unor plottere (adică „inscripționare inteligentă în coordonate x, y” sau altfel spus, instalații automate de desenat, comandate de calculator). Interesul mondial în jurul acestui tip periferic de calculator este imens (cifra de afaceri cu astfel de plottere fiind în lume, în anul trecut, de 2,4 miliarde dolari). Realizarea în țară a acestui plotter (primele două exemplare au putut fi de asemenea văzute la TIB '85) va facilita foarte mult exportul de calculatoare, care sînt mult mai căutate decît sînt însoțite de aceste periferice, prin care se configurează o autentică revoluționare a proiectării tehnologice și constructive în industria constructoare de mașini, și nu numai aici. Pînă acum, în atelierul de producție al facultății (condus de ing. Zoltan Kovacs) s-au realizat primele două exemplare din acest prețios produs, în care, de

asemenea se folosesc mai vechi cercetări, ale aceluiași colectiv, în domeniul micromotoarelor liniare pas cu pas.

O a doua direcție de robotică porneste în facultate de la specialiștii din cadrul Laboratorului de cercetare. Un colectiv condus de prof. dr. ing. Andrei Albu de la Facultatea de Mecanică și ing. Szocs Albert, cercetător științific în acest labora-

Numai că acum oamenii trec mai grăbiți pe lângă poarta acesteia pentru a ajunge cît mai repede „sus la calculatoare”. Donă din componentele acestei platforme — filialele din Cluj-Napoca ale importantelor institute centrale bucureștene, I.P.A. și I.S.I.T.E. — sînt conduse de cadre didactice ale facultății, prof. dr. ing. Marius Hîngănuș și conf. dr. ing. Daniel Gligor, care este și prodecanul facultății. Dotarea spațiilor de învățămînt, cercetare și producție este de cel mai înalt nivel științific, însumînd valori de peste 150 milioane lei, față de nici 7 milioane lei cît reprezenta baza materială a facultății acum 7-8 ani. Se pregătesc studenții în cadrul a trei secții: electrotehnică, electronică și automată — adică în cele trei domenii de vîrf ale revoluției tehnico-științifice contemporane.

Întreaga facultate respiră un aer de tinerețe, atmosfera este peste tot senină și cordială — adică așa cum poate fi numai atunci cînd există conștiința lucrului bine făcut, cînd există siguranța de sine pe care o emană competența, inteligența și capacitatea de dialog între generații, între magistrul și discipol, între profesor și student. Unul din secretele personalității acestei facultăți pare a fi tocmai acesta: barierele artificiale dintre generații au fost înlocuite de o fertilitate și reciprocă disponibilitate pentru dialog, izvorită din conștiința interesului comun. Catedra magistrului și banca elevului s-au contopit în aparatul secției de producție, în instalațiile laboratorului de cercetare unde și unul și ceilalți lucrează cot la cot, încercînd să ducă împreună la un cît mai bun sfîrșit misiile noi ale școlii tehnice superioare românești.

Acest cadru general, la menținerea căruia veghează întreaga suflare a facultății, de la decan, distinsul om de știință conf. dr. ing. Roman Morar, la ultimul student din cataloagele anilor I, a permis realizarea citorva lucruri de excepție, de mare importanță științifică și economică, pe care le prezentăm alăturat. Fără a fi singurele și, desigur, nici ultimele, aceste realizări vorbesc de la sine și destul de bine despre cum, în Facultatea de Electrotehnică din Cluj-Napoca, activitatea științifică reprezintă și chiar este, un act de cultură.

tor, este pe cale să definitiveze un alt tip de robot industrial, care va fi fabricat la I.M. Aiud și care va fi folosit în procese de tratamente termice ale pielilor mici, înlocuind munca fizică, în medii extrem de toxice, la operațiuni executate în prezent de oameni.

Morala principală a realizărilor clujenilor în domeniul roboților este aceea că astfel de instalații pretențioase nu pot fi realizate decît prin colaborare strînsă și sprijin reciproc între electrotehniști și mecanicieni, imperativ a cărui respectare în Polițehnică clujeană este de dată mai recentă, adică de atunci cînd au început să și apară primele succese efective.

situații: creșterea frecvenței cardiace timp de 4 secunde peste 140 de bătăi pe minut; scăderea frecvenței cardiace timp de 4 secunde sub 45 de bătăi pe minut; stop cardiac; apariția unei salve de extrasistole ventriculare cu o durată de peste 40 de secunde. Despre avantajele acestui monitor, inventatorul său afirmă următoarele: „Aparatul poate fi interconectat cu un ceas extern de timp real și cu un sistem de alarmare la distanță. În varianta actuală, de concepție originală, monitorul este interfațat cu un microcalculator de tip personal și cu un electrocardiograf, asigurînd o analiză asistată de calculator a tulburărilor de ritm.

Virtuțile unei stări de spirit

Șef de lucrări dr. ing. Radu Munteanu este una din figurile pitorești ale facultății. Rămăs încă de pe vremea cînd era activist A.S.C. un prieten fidel al studenților, a transformat această slăbiciune față de cei tineri într-o virtute creatoare, majoritatea invențiilor sale avînd printre coautori studenți. Nepunîndu-și să ia cu asalt marile teme ale electrotehnicii, strategia de cercetare a lui Radu Munteanu este cea a pașilor mici: el se ocupă de aparate de măsură și control, adică sectorul cel mai palpabil pentru cei mai mulți dintre noi. Se gîndește de ce aparat ar fi nevoie în cutare loc, îi face schema, se consultă cu studenții săi, printre care s-ar și pierde uneori dacă fumul din nedespărțita-i pipă n-ar fi un veritabil punct de reper al locului unde se află cei 160 cm

ai înălțimii sale, și trece la treabă. Încheie lucrarea, termină aparatul, îi face fișele de specialitate respective și se apucă de altul.

În aceste zile, la tîrgul internațional al tinerilor cercetători organizat la Plovdiv, Polițehnică clujeană este reprezentată de cîteva astfel de aparate inventate de Radu Munteanu și prietenii săi studenți. Unul din aceste aparate (realizat împreună cu studenții Călin Călușer și Adrian Lazăr) se numește „Monitor pentru aritmii cardiace, asistat de microcalculator”. Este un aparat care asigură analiza ritmului cardiac după anumite criterii, permițînd înregistrarea numerică a extrasistolelor ventriculare și avertizarea sonoră și optică asupra stării unui pacient, cu specificarea cauzei care a dus la alarmă, în următoarele

Prin partea de software se asigură un program de diagnosticare computerizată. Alte avantaje ale invenției sînt: asigură observarea continuă a bolnavilor cardiaci în absența personalului medical; permite diagnosticarea automată a unor afecțiuni greu observabile în condiții obișnuite; asigură alarmarea automată a personalului medical în situații grave ale pacienților”. Tot la Plovdiv va fi expus și un voltmetru statistic secvențial realizat de Radu Munteanu și ing. Cornel Costea; este un aparat care testează automat fluctuațiile de tensiune din rețelele de distribuție a energiei electrice de joasă tensiune. Al treilea expozat propus pentru Plovdiv este un frecvențmetru — cronometru digital cu interfață pentru calculator M18, realizat împreună cu studenții Călin Rusu, Mircea Ordeanu și asis. ing. Ioan Târnavan. Pe lângă funcțiile clasice, acest aparat măsoară defazajele în timp între două semnale electrice.

Alte invenții mai recente ale șef de lucrări dr. ing. Radu Munteanu și colaboratorilor săi sînt un echipament programabil pentru testarea rețelilor și contactoarelor electromagnetice (realizat împreună cu ing. Marius Pop) și un ingenios conector de energie cu taxă programabilă (utilizabil, de exemplu, în campinguri), realizat împreună cu studenții Constantin Bălașa și Sorin Anghel.

Non multa, sed multum

Existența în oraș a unei puternice și de tradiție activități științifice medicale va fi influențată, desigur, cadrele didactice din facultate atunci cînd s-au decis să abordeze teme de cercetare cu aplicabilitate în medicină. Astfel s-a conturat o veritabilă direcție de cercetare axată pe conceperea și realizarea de aparatură electronică medicală. Ultima izbîndă a acestui colectiv, condus de prodecanul facultății, conf. dr. ing. Daniel Gligor, este un aparat pentru determinarea echilibrului acido-bazic prin măsurarea concentrației de pH și gaze din sînge. La acest aparat, dintr-o singură picătură de sînge se pot face 12 analize medicale în mai puțin de un minut. Este o instalație complexă, la care, alături de facultate, au lucrat alte 6 institute de cercetare științifică. Aparatul este în curs de omologare și este deja solicitat de Academia de Științe Medicale.

Dintre celelalte tipuri de aparate medicale concepute în facultate, în colaborare cu filiala I.C.S.I.T.E., conferențiarul Gligor a menționat succesul de care se bucură în practica medicală oximetru transcutanat, aparatul cu ultrasunete pentru detectarea băilor cordului fetal, ca și cel pentru determinarea frecvenței de rezonanță a pielii.

Un alt colectiv din facultate (prof. dr. ing. Miron Costin, conf. dr. ing. Ion Leja și șef de lucrări dr. ing. Gavril Toderean) se ocupă de conceperea unor sisteme cu microprocesoare specializate pentru aplicații industriale. În colaborare cu un alt institut de cercetări din Cluj-Napoca se lucrează la realizarea unor linii automate pentru industria alimentară (îmbuteliere, linii tehnologice în panificație ș.a.). Iar un contract cu Direcția județeană de poștă și telecomunicații consfințește preocuparea acestui colectiv pentru perfecționarea și automatizarea centralelor telefonice existente, în privința supravegherii și controlului lor, a depănării rapide și îmbunătățirea serviciilor pentru abonați.

Prof. dr. ing. Marius Hîngănuș, care este, cum spunem, și conducătorul filialei din Cluj-Napoca a I.P.A. București, coordonează cercetări în domeniul tehnologiilor și echipamentelor de testare automată, în care clujenii au făcut operă de pionierat în țara noastră. Rezultatele lor sînt cristalizate pe trei direcții: dezvoltarea unei familii de testare automate de concepție proprie, care au și intrat în dotarea economiei-naționale; asimilarea în producția de serie a unor echipamente pentru I.E.I.A. Cluj-Napoca; dezvoltarea unei colaborări internaționale în domeniul testării automate și livrării la export (R.D.G., Bulgaria, Ungaria).

Rezultatele acestui colectiv au condus treptat la promovarea științifică pe plan național a preocupărilor de testare automată, astfel încît apropiatul simpozion cu această tematică înregistrează cea mai largă participare din toate cele trei ediții anuale de pînă acum.

Realizările științifice din Facultatea de Electrotehnică din Cluj-Napoca atestă modul superior în care studenții și cadrele didactice de aici au înțeles să răspundă practic, prin fapte imperativelor dezvoltării tehnico-științifice contemporane, să contribuie pe măsura condițiilor create întregii noastre școli superioare la îndeplinirea sarcinilor trasate de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, întregului front al cunoașterii științifice din patria noastră.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

CONSTRUCȚIA ȘI CREAȚIA

VASILE TOMESCU

Repere noi pentru artă

În avântul revoluționar al societății noastre, la acest moment de răscruce care este încheierea unui plan cincinal și, totodată, prospectarea cutezătoare dar lucidă a dezvoltării economice și social-culturale a patriei pînă în anul 2000, așa cum stabilesc Documentele celui de al XIII-lea Congres al P.C.R., compozitorii, oamenii de știință muzicală, educatorii artistici își identifică propriul atelier de lucru cu șantierul efervescent, eroic al României Epocii Ceaușescu, șantier pe care se forjează deopotrivă și într-o relație dialectică, organică civilizația materială și spirituală cu care națiunea română va intra în mileniul III.

Participînd cu dăruire la marele efort de autodepășire pe care îl întreprinde societatea noastră sub conducerea partidului, a secretarului său general, compozitorii și muzicologii din Uniunea noastră și-au integrat întreaga lor muncă programului specific de creație și activitate în domeniul social-obștesc.

Rodul muncii desfășurate de membrii Uniunii se concretizează în creația muzicală și muzicologică, precum și în acțiuni de dezbateri și popularizare a muzicii în rândul maselor, consacrate formării conștiinței omului nou și înscrise în cadrul cuprinzător al Festivalului național „Cîntarea României”.

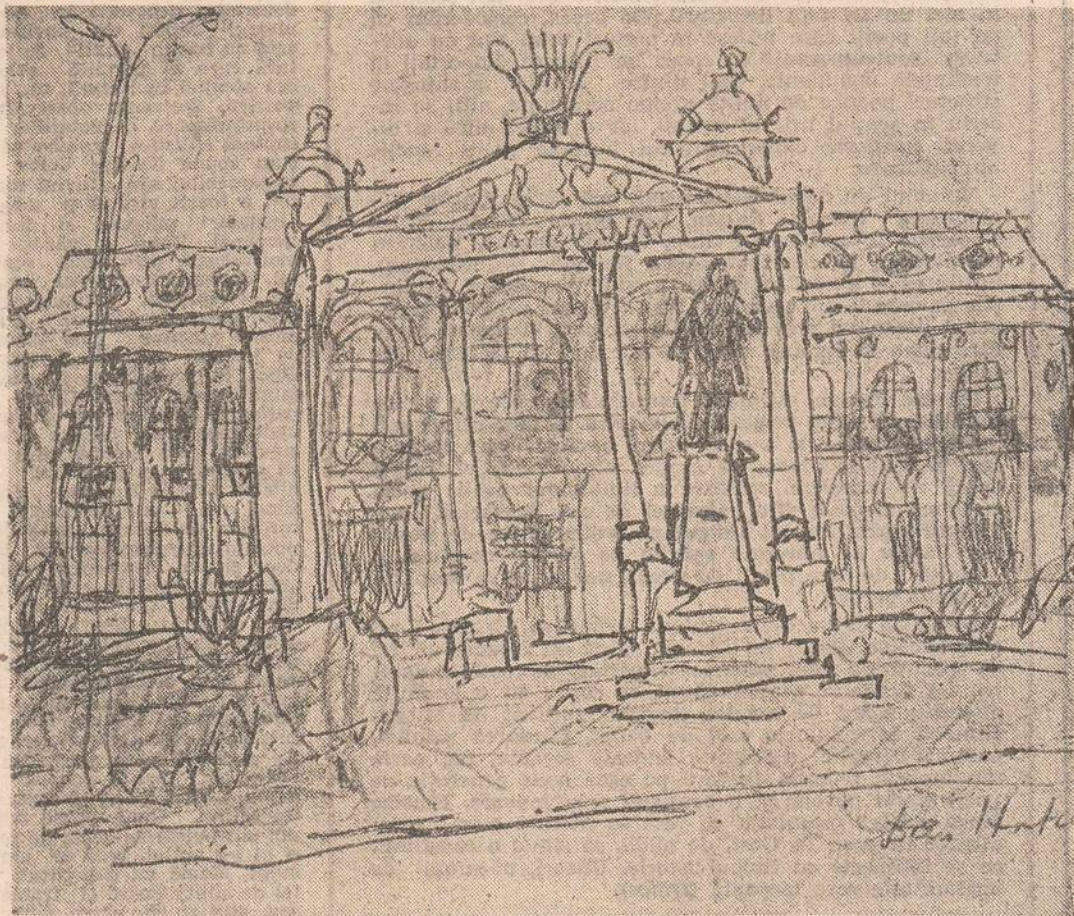
Creații valoroase și semnificative au fost realizate și interpretate în ultimul timp, printre care subliniem: **Imn conducătorului iubit** de Remus Georgescu, poemul simfonic **Forum XIII** de Liviu Ionescu, poemul coral **Soarele libertății** de Constantin Arvinte, cantata **Năzuințe și împliniri** de Grigore Nica, opera **Mășterul Manole** de Sigismund Toduță, cantata

Transilvania și Poemă de August, de Doru Popovici, poemul simfonic **Pro Humanitate** de Alexandru Pașcanu, poemul simfonic **Horea** de Wilhelm Berger, un mare număr de cîntece patriotice în genul muzicii corale, muzicii ușoare, muzicii pentru ostași, muzicii pentru copii și tineret.

Mai intens ca oricînd în viața Uniunii noastre, compozitorii și muzicologii au dezbătut împreună cu oamenii muncii modul în care valorile muzicii noastre răspund cerințelor epocii contemporane, prin acțiuni desfășurate pe platforme industriale ale Capitalei și ale țării, în unități agricole, școli, facultăți, unități militare. Menționăm acțiunile realizate la uzinele IREMOAS, C.I.L. Pipera, uzinele „Semănătoarea”, „Grivița Roșie”, întreprinderea Mecanică Fină, Centrul Național de Fizică de la Măgurele, Ecran-Club, întreprinderea de medicamente București ș.a. De asemenea au fost realizate acțiuni de îndrumare a mișcării artistice de amatori precum înființarea profesională cu dirijorii formațiilor corale din Capitală. Compozitorii au luat parte la toate etapele de concurs ale Festivalului național „Cîntarea României”. Proeminente sînt și concertele și dezbaterile susținute de Uniunea compozitorilor și muzicologilor în colaborare cu Conservatorul „Ciprian Porumbescu” în centrele din bazinul carbonifer al Văii Jiului, de la Canalul Dunăre-Marea Neagră, din județele Bacău, Sălaj, Iași, Cluj, Mureș, Buzău.

Putem afirma cu modestie, dar și cu adevăratul faptelor, că întreaga activitate din Uniunea Compozitorilor a avut ca obiectiv fundamental sprijinirea re-

(Continuare în pag. 14)

Consecvent sieși, generozității cu care a oferit prestigioasele sale spații unor tineri artiști plastici ce se bucură de-o unanimă recunoaștere, Muzeul de artă al Țării ne invită la o nouă expoziție de anvergură, **Dan Hatmanu, Iașul — evocare sentimentală**. O veritabilă cronică în imagini a Iașului romantic, a Iașului zilelor noastre.

Ilarie Hinoveanu:

„O cultură liberă, multilateral dezvoltată, într-o societate liberă, multilateral dezvoltată”

— Ne cunoaștem mai bine, stimate Ilarie Hinoveanu, de prin anii '64, de cînd am scos împreună noua serie a revistei „Ramuri”. Erați atunci redactorul-șef adjunct, omul numărul doi al publicației craiovene... Mai înțelegi minte?

— Să mai țin minte?! Dar „Ramurile” au însemnat — o știți bine, o știți mai bine decît mine — un moment de răscruce în publicistica oboșită a epocii, echivalînd, spun fără să șovăi, cu o deschidere de orizont, cu o înnoire. Inițiativa renașterii „Ramurilor” poartă o semnătură ilustrată, cea a tovarășului Nicolae Ceaușescu, iar ideile și valorile promovate în paginile revistei au fost impregnate de amprenta noii și strălucitei epoci inaugurate de Congresul al IX-lea al P.C.R., epoca marelui avînt social, politic, ideologic și cultural, ale cărui benefice consecințe le resimțim în creația și în viața noastră. Noile „Ramuri” au în-

florit în acest climat, același care a reinviat și acordurile din **Desteaptă-te române** și din **Pe-al nostru steag**, același care a dus la o cultură liberă, multilateral dezvoltată, într-o societate liberă, multilateral dezvoltată. Revenind la „Ramuri” și la programul revistei, cred că timpul a lucrat, hotărît, în favoarea lui. „Ramurile” au inițiat și au susținut cu curaj campanii de mare răsădit în epocă, necesar pentru a „umple” artificialele „goluri” provocate în mod tendențios de diverși ziși specialiști rupți de interesele culturii române, sau pentru a contracara răbufnirile unor dogmatici, inversunări care li se smulge „pradă”; ba că mai mult, această „pradă” reinvie subit, revelîndu-și însușiri de o unică forță. De fapt, ea nu murise niciodată.

— Am notat tot ce-ați spus, vorbiți frumos și convingător. Și cu dreptate (asta pot s-o confirm, ca vechi colaborator al

dv.). Dar de ce folosiți mereu doar trecutul? „A fost”, „a inițiat”, „a susținut” etc...

— Fiindcă dv., prin întrebarea pe care mi-ați pus-o, ați circumscris răspunsul meu anilor '64. Asta, pe de o parte. Pe de altă fiindcă, nu de puține ori, trăiesc nostalgia acelor ani. Am impresia că printre unii confrăți de-ai noștri bîntuie nu o dată vîntul orgoliului, al preamării personale, potivnic spiritului de echipă ce domina altă dată la „Ramuri”. Și nu numai la „Ramuri”.

— V-ați afirmat ca scriitor la Craiova. În Craiova scrieți și azi. Spuneți-ne ceva despre condiția scriitorului din provincie.

— Deși debutul meu literar propriu-zis s-a petrecut la București, în anii studenției și ai perioadei cînt am lucrat în Capitală, Craiova este, într-adevăr, orașul în care m-am afirmat ca scriitor. Plecînd, de bunăvoie, din București la Craiova, în anul 1959 săvîrșeam, la vremea aceea, un act temerar.

— Chiar temerar?

— Chiar temerar, deoarece atunci, pentru creatorii de orice gen, Capitala exercita o forță de atracție unică, scotîndu-se că numai aici existau condiții pentru afirmarea talentelor. Eu am acționat în sensul invers al acestei tendințe, iar stabilirea mea la Craiova, unde mi-am scris toate cărțile, mi-a dovedit că n-am greșit.

— Deci dv. ați realizat, pe cont propriu, acel program de „descentralizare culturală” din care „Ramurile” urmau să-și

(Continuare în pag. 15)

ILIE PURCARU

GEORGE MOTOI

Pentru un teatru al împlinirilor

Tensiunea încordărilor din lumea întreagă, flagelurile acestui prea zburcînat sfîrșit de secol fac să se răspîndească paralel binefacerile psihoterapiei și ca un criteriu al mediului ambiant, ca simplă condiție de viață în aria vastă a procesului, general și continuu, de civilizație și progres. Mărturie stă tocmai diversitatea mereu crescîndă a posibilităților de recreere — de fapt, de deconectare — pe care societatea, în spiritul grijii sale față de om, o pune la dispoziția individului.

Grija față de om și nu altceva va face să triumfe astfel și lupta popoarelor pentru dezarmarea nucleară, căci grija față de om este marea noastră deziderat pe care președintele țării l-a reafirmat la ultimul Congres al Partidului, de la care se împlineste, iată, un an, și pe care continuă să-l așeze în fața tuturor preocupărilor noastre politice fundamentale. Omul va trebui să supraviețuiască și va supraviețui doar dacă prin însăși rațiunea superiorității speciei lui va căuta să se elibereze cît poate mai mult de stress, de psihoză.

Rolul pe care cultura și artele îl pot dobîndi în terapeutică aceasta, în însuși conceptul de mediu ambiant este, fără îndoială, imens și cine îl ignoră, ignoră însăși grija față de om, căci cui, dacă nu omului îi sînt închinată artele și cultura, aceste minunate sinteze ale civilizației tuturor timpurilor?

Sînt actor (și încă unul, vai, ceva mai conștient decît tipul de actor primar, involutiv, enunțat cu atîta „suplețe intelectuală” de Paul Everac într-o pagină, „dedicată” actorului, din Caietul 69 al Teatrului Național)

și mă preocupă, iată, și în acest sens profesiunea mea de creștin. Mă întreb adesea dacă azi, într-o lume și-așa stressată de atîția factori încă nedirijabili, cum sînt cursa înarmărilor nucleare, lipsa pînă și a unei singure zile de pace generală, mizeria și șomajul, bolile incurabile, seismele, terorismul, mai putem practica pe scară largă teatrul cruzimii și violenței, de pildă, sau pe cel al alienării? Mă întreb dacă nu cumva opțiunea pentru un teatru ceva mai tonic, care să-i furnizeze omului mereu încrederea în sine și speranța în viața de mine, n-ar fi totuși, pentru acest sfîrșit de veac, ceva mai potrivită, mai utilă?

Tentațiile modei în teatru împletite armonios cu utilul s-au dovedit, ca și în alte domenii de activitate, o adevărată binefacere. Dar cum moda ține cu orice preț să șocheze, violențînd, ba chiar răsturnînd, valori pentru totdeauna stabilite, rămîne o demonstrație în sine, indiferent pe cîți adepți mizează. Am asistat de curînd la o asemenea demonstrație hazardată, pe o celebră piesă de Cehov, regizorul imaginînd nu drama unei lumi conștiente de condiția ei morală și socială, ci pur și simplu delirul unei lumi terminate, alienate — ca și cînd odată cu Cehov s-ar fi prăbușit omenirea! Fără îndoială, regizorul „a sărit calul”, iar rezultatul a fost cel al ignoranței, confuziei, al ilarității și compromisului, publicul ieșînd pur și simplu din sala de spectacol.

Tot „săriturile peste cal” ale modei țin să impună în tipologia actorului pînă și un fel de

(Continuare în pag. 14)

La Maieru, pe urmele lui Liviu Rebreanu, Sânziana Pop l-a întîlnit pe Alexandru Flămînd împreună cu care Scriitorul, în vara anului 1927, a bătut în lung și-n lat meleagurile natale. Relatăta, mai mult cu sufletul și mai mult în șoaptă, această întîlnire s-a transformat într-un emoționant reportaj dedicat marelui Rebreanu. Vi-l oferim în pagina 14.

Cronica literară de ROMUL MUNTEANU

Teritoriile poeziei

Poezii tineri, mai ales, fac un efort programatic evident de cucerire a unor noi spații ale poeziei. Tentativa aceasta poate să ducă la configurarea unei noi „geografii lirice”, rezultată din relația interior-exterior sau la o sensibilă înnoire a modurilor de enunțare artistică.

Dar lecturile literare, ca și cele de filosofie și estetică, demonstrează că cei mai mulți scriitori nu pot schimba în nici un fel fața literaturii. De aceea, considerăm că nu toți poezii care trăiesc în același timp sînt cu adevărat „contemporani” cu epoca lor literară. Raportajii la tendințele dominante, unii dintre aceștia prelungesc structuri poetice de multă vreme acreditate, alții se înscriu în spațiul liric al vremii, iar o foarte mică și diversă categorie experimentează formule cu o funcție anticipatoare.

Volumul de debut **Nouă poeți**, apărut la „Cartea Românească” (Nicolae Rotaru, Ioan Morar, Nicolae Jinga, Gheorghe Iova, Bogdan Ghiu, George Enache, Valentin Dumitrescu, Mircea Damaschin, Romulus Brâncoveanu), ilustrată și el, cel puțin într-o anumită măsură, tendințele pe care le-am semnalat. Faptul acesta capătă o pregnanță deosebită prin lectura lor globală, în același timp, care pune în lumină stări de diferență și trăsături comune.

Nicolae Rotaru, de pildă, reprezintă un gen de poezie tradițională. Cînd versurile sale intră în mod direct sub incidența istoriei și a concretului, expresivitatea sa precară îl face să ajungă la gradul zero al poeziei. Într-o epocă de complexă rafinare a limbajului poetic unele enunțuri ale sale (**De patruzeci de ani lucrezînd sau Tăranii-mpărătesc tot timpul pe tronuri albe de petale sau Pășesc pe miresele ostirile de petale**) continuă o „tradiție” de care poezii au simțit nevoia să se despartă de multă vreme.

Există la cîțiva dintre autorii semnalajii (George Enache, Nicolae Jinga) un frumos spirit de frondă, un fel de specific de stare polemică raportată la condiția umană. Pe fundalul acestei poezii se simte cu o anumită discreție genul de revoltă juvenilă cultivat de Mircea Dinescu în volumele sale de debut. Căutarea poantei, eufonia versului, asociațiile lexicale șocante, fac parte din această recuzită literară pe care noua generație de poeți simte nevoia să o continue prin inovare. Nicolae Jinga cultivă ostentația cu resurse literare care-l acreditează ca poet. În **Gest**, de pildă, se simte o conștiință ce se întâlnește cu timpul istoric. Uneori, năzuința de epatare este prea frapantă (**Irmos**).

Volumul de debut al celor nouă poeți lasă să se întrevadă, în unele cazuri, o ingenioasă tentativă de dislocare a discursului poetic tradițional. Într-o altă manieră decît Marin Sorescu, scriitorii actuali, pot crea o nouă **antilirică**. Registrele de limbaj prin care realizează Romulus Brâncoveanu acest program implicit sau explicit din versurile sale are o remarcabilă varietate. Interogația retorică are o funcție de șoc (**Cine ești tu care tușești trăgînd din țigară / care închizi magazinele lăsînd înăuntru hoții / de buzunare / care te crezi La Fontaine ?**)

Același gen de discurs literar conferă valoare și unor poezii scrise de Valentin Dumitrescu (**Robinson, Arta fotografică**). Și în vreme ce Mircea Damaschin cultivă o naivitate parodică, serială, alți autori (Bogdan Ghiu, Gheorghe Iova etc.) se lasă fascinați de **producția textuală** —, de aceea artă combinatorie prin care și etalează **poetica**, scriitura în curs de a se face. Trăvialul este dificil și aventuros. Experiența aceasta a fost făcută și în alte țări. Enunțul literar explodează, sinteza devine un joc (artificial ?) al **devierilor** gîndirii, transformată în fluxuri de conștiință. Efortul cel mai consistent în această direcție l-a făcut Gheorghe Iova. El își infrîncează calitățile de poet pentru a scrie **Texte**. Versul său are un caracter colocvial. (un comentariu de genul acesta / am sentimentul unei opere pe care o scriu / scriu o operă și nu o dragoste). Aventura textuală a lui Gheorghe Iova este tipică unui intelectual care caută noul, chiar cu prețul sacrificării **sinelui**.

Și Ioan Morar este fascinat de tentația textualizării. Dar dincolo de aceasta, el trădează virtuți poetice certe. Cu cei **nouă poeți**, poezia se caută pe sine în feluri diferite și se înscrie în timpuri literare diferite.

PROZA

„Sarea, la vremea ei”

Valoarea acestei cărți de debut (tirziu, dar temeinic) a lui Lică Rugină, este atît de evidentă, încît poate fi relevată și de prieteni.

Este limpede, de exemplu, densitatea deosebită în comunicare, faptul că povestirile sale nu conțin „punți” de legătură care să permită relaxarea atenției în lectură, că, dimpotrivă, frecvența observațiilor surprinzătoare, a „notațiilor cu ruptură stilistică buimăcitoare”, cum spune Nicolae Velca în remarcabilul său „Cuvînt înainte”, e foarte strînsă și asigură „temelior” miscare și timbru personal. Totul e văzut, cel mai adesea, prin ochii copilului, de unde caracterul evocativ al relatării, preponderența, între însușirile autorului, a memoriei afective, cum semnală cu justețe criticul Laurențiu Ulci. În prelungirea și nuanțarea acestei observații mi se pare util de remarcat prezența unei dimensiuni poetice a scrișului lui Lică Rugină, care nu se confundă cu „lirismul” inhibitiv pentru curgera epică, fiind, aici, vorba de notații cu caracter revelatoriu, apte de a potența discursul narativ. Iată, doar cîteva asemenea notații „sărtoare în ochi”, chiar scoase din context: „La hotar, am rămas singuri... S-a instăpînit dintr-o dată o liniște că ai fi putut auzi cum se zvîntă lacrimile” (**Am plecat rîdînd din umeri**); sau: „Văzusem o singură portocală în viața mea, pe care o adusesse mama, nu știu de unde, și ne-o împărțise la toți. Dar, pînă a începe să mîncîm, totul mi se păruse extraordinar. Cînd scoase mama din sin bulgărele acela de soare și mi l-a arătat, cred că am amețit. Mama mi s-a părut un fel de sîntă tînără și frumoasă sau, știu și eu, părea fata aceea de împărat care trebuia să-și aleagă mirele lovindu-l cu mărul de aur. O clipă am avut senzația că însumi eu sînt printre falnicii prinți și feciorii de crai, hotărîți să-și joace viața în încercarea aceea nebunească și ucigătoare... (**În miezul iernii, o portocală**). Trăirea aceasta buimăcitoare, în fața unei portocale, am întîlnit-o și în romanul lui Dan Verona (**Îngerii chilugii**), dar la amîndoi autorii ea rămîne o emanație, o trăire proprie, fiindcă, din cîte știu, copilăria celor doi autori este aproape identică...

Sigur, am reținut doar cîteva — din multele posibile — notații care mi s-au părut, prin ele însele, învecinate cu poezia; dar o anume organizare contrapunctică a materiei, frecvența unor bune secvențe rituale — în scenele de iubire, de exemplu —, structurile plasticizatoare, să zic așa, toate se constituie, cred, într-un curent subteran și benefic de poezie, care, încă o dată, potentează comunicarea prozastică.

În orice caz, diversitatea mediilor înfățișate — mărturisind, așa cum s-a observat, o experiență bogată de viață —, ideile (literare) mai generale, știința de a crea atmosferă de mister — mai ales cînd construcția se ridică în universul copilăriei —, impresia de inedit și de bună stăpînire a limbii — dobîndită prin valori-

ficarea cu deosebire a resurselor graiului din sudul Moldovei (dar nu numai!) — și legat de aceasta, oralitatea continuă, fără nici o ezitare ce ar putea trezi bănuiala de efect „căutat”, umorul de bună calitate și tensiunea susținută a conflictului, seninătatea personalului — martor, în ciuda implicării sale foarte hotărîte în cursul „evenimentelor” rememorate, plasează cartea lui Lică Rugină, așa cum afirma Nicolae Velca, la nivelul de sus al prozei noastre contemporane.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

TEATRU

Soioica

Teatrul de Comedie ne-a invitat zilele trecute la premiera piesei lui Dumitru Solomon „Arma secretă”. De fapt nu e vorba de o premieră, deoarece acest spectacol se joacă de cîțiva ani buni. Piesa însă a cunoscut o traiectorie cel puțin bizară, căci regizorul inițial, din motive mai puțin cunoscute de noi, a abandonat bagheta regizorală înainte primului gong. Premiera a avut totuși loc și, uite așa, „Arma secretă” își cheama săptăminal actorii la rampă.

Dar a intervenit neprevăzutul, motiv pentru care conducerea teatrului s-a văzut nevoită să apeleze la un alt regizor, care să regîndească piesa în funcție de noua situație: teatrul fusese invitat la Festivalul teatrului balcanic, care urma să aibă loc la Salonic, și, cum era normal, direcțiunea teatrului s-a oprit la piesa lui Dumitru Solomon, căci „Arma secretă” are ca pretext viața unei ilustre personalități elene.

Păstrînd în linia marii vechi distribuție, actorul și regizorul Grigore Gontea a pornit de la ideea că trebuie să facă un spectacol în care cuvîntul să aibă vizualizare, piesa urmînd a fi jucată în Grecia, în limba română. Spre mulțumirea sa, regizorul „a scos” un spectacol ușor, apropiat de stilul grecesc, puțin naiv, foarte simplu (dar nu simplist), spectacol urmărit cu interes și plăcere din sală. Piesa are ca erou principal pe marele și ingeniosul descoperitor grec, celebru datorită principiului care-i poartă numele alături de nenumărate alte născociri cu utilizări noi, fie că ele se numesc scripetei, fie că ele se numesc oglinzi focalizate.

Dumitru Solomon, de aproape două decenii, este prezent pe scenele noastre dobîndind poziția de autor jucat. Teatrul său, preocupat de dezbateră de idei, surprinde de cele mai multe ori „relația intelectualului cu ordinea de stat, cu oligarhia constituită, cu puterea în formele ei instituționalizate”. Fie că acțiunea se petrece în Grecia antică sau ceva mai tîrziu, marele merit al autorului este acela că reușește să aducă spre noi marile probleme valabile dintotdeauna pentru omenire. Din aceste considerații, autorul își permite licența de a împleti fantastul cu realul, ceea ce-l face să-l investească pe marele descoperitor cu puterea de a realiza o scoică în stare să citească și să rostească cu glas tare gîndurile ascunse sau absoase ale interlocutorilor. E posibilă oare o asemenea invenție? Autorul ne face să o credem posibilă, dar în același timp ne arată cît de periculoasă e ea, căci un asemenea aparat, de o eficiență

suspectă, alterează autenticitatea relațiilor umane. El, aparatul, își poate arăta inutilitatea doar atunci cînd, „oamenii nu mai vor avea gînduri secrete și nu se vor mai ascunde unii de alții, nu ar mai minți, ar trăi simplu și adevărat.”

Soioica aceasta fermecată se învîrtește ca un fitirez printre personajele piesei, cu ajutorul ei autorul ne invită, cu seriozitate de astă dată, la o profundă și gravă meditație asupra vieții, asupra relațiilor dintre oameni, asupra pericolelor care ne pasc.

Aurel Giurumia, interpretul lui Arhimede, își dozează cu inteligență evoluția scenică, reușînd să ne prezinte pe distratul savant, care nu ezită să iasă în piclea goală pentru a comunica semenilor descoperirea principiului care-l va eterniza, dar și pe gravul și prudentul inventator, conștient de ce poate însemna pentru omenire soioica. El preferă o retragere între viață și moarte decît imprudența cu grave consecințe. Foarte buni în roluri: Larina Demian, Șerban Ionescu, Dumitru Chesă, Aurora Leonte, Ștefan Tapalagă, Silviu Stănculescu. Scenografia lui Ion Popescu Udriște, pe cît de simplă, pe atît de funcțională. Ilustrația muzicală aparține lui Timuș Alexandrescu. Ea reușește să sublinieze muzical anumite momente grave ale spectacolului.

DAN BĂRLĂDEANU ■

PLASTICA

Spațiul cucerit

Se întîmplă, deloc întîmplător, ca în marele gost al artelor plastice moderne, de renovare, cum spunea Dufy, de renastere a tapiseriei, artiștii români să ocupe un loc de primă mărime. Cine ar urmări o statistică, fie și numai a prezențelor, pentru a nu mai vorbi de premiile conferite, în celebritate Saloanele internaționale de la Lausanne, din Elveția, nu ne-ar putea contrazice. Dacă Franța a avut tradiția Aubusson-ului, România are o inmemorabilă stăpînire peste arta țesutului. Sugestia acestor spații de dincolo de timp am reșimțit-o prin toate armoniele, vibrațiile și simbolurile cele mai răscolitoare ale tapiseriei pe care le-a reunit, într-o recentă expoziție găzduită de Muzeul de artă din Craiova,

Titina Comsa-Slăvuțeanu.

Nume cunoscut, nume afirmat, nume cu palmares internațional, Titina Comsa ni se înfățișează iarăși și iarăși în stilul său inconfundabil. Este a treia sau a patra expoziție, pară-ni-se, cînd ni se prezintă dominată spiritual, sau, mai exact, într-o identitate de spirit, cu universul poetic și mitic al lui Lucian Blaga. Urînd pe filonul filozofiei și metaforei poetului din Lancrăm pînă la esență, artista descoperă cu uimire în invelișul „mirabilei seminte” turburătoare simboluri ale mitologiei populare românești. Pe care le preia, recompunîndu-le în viziunea propriei sale sensibilități și gîndiri artistice. Ea își alege să teasă forme simbolice în care natura însăși creează, cu un dramatism apropiat de jertfă. În versurile blagiene descoperă o cale extraordinară înapoi, spre origini, înapoi la izvoarele folclorului românesc. „Cocoșii apocaliptici tot strigă, tot strigă din sate românești”, „O, gînd virtej! Deasupra mea / Ce flori de nori, ce zori, ce sori!” „Pasărea sfîntă. Inal-

CAP LIMPEDE

● **Laude-se omul și țara.** Bucurîndu-se de participarea scriitorilor Gh. Chivu, Laurențiu Ulci (președintele tradițional al juriului), Adrian Popescu, Ion Iuga, Stelian Vasilescu, Mircea Petean, Petru Dunca, Vasile Morar, Gh. Mihai Birlea, Echim Vancea etc., Festivalul național de poezie de la Sighetu Marmăției a însuflețit și în toamna aceasta întreg spațiul maramureșean cu o serie bogată de manifestări de plastică, muzică și literatură. Marele premiu din acest an a revenit lui Gavril Ciuban, celelalte premii acordate

de Uniunea scriitorilor și diverse reviste literare împărțindu-se între poeți de pe întreg cuprînsul țării. În cadrul festivalului, scriitorii și laureații au fost oaspeții celei de-a VI-a ediții a manifestării „Serile de poezie din Desești” desfășurate în incinta Căminului cultural din satul de pe Mara în care s-a inaugurat, din inițiativa poetului Gh. Pirja și cu sprijinul secretarului cu propagandă, Vasile Pop Taina, o sală de lectură NICHITA STĂNESCU, unică pînă în prezent în țară. După întîlnirea cu bătrînul învățător Vasile Fodoruț, actorul Mircea

Belu de la Teatrul național din Timișoara a colaborat cu forțele artistice ale Deseștiului în realizarea unui spectacol fascinant pentru ritmurile fundamentale ale melosului maramureșean. (Ion Zubășcu).

● **Maximă.** Într-un articol despre cenaclurile literare, apărut în revista Argeș (nr. 10/1985), Octav Pîrvulescu, minat de elanul cugetării, ne spune nețed cum putem ajunge scriitori: „Ca să devii scriitor trebuie să devii om”. Să fie clar pentru toată lumea!

● Se vede treaba că umorul românesc se

afllă la ananghie, dacă a ajuns să se illustreze cu gume de felul celor publicate de Ion Net în **Orizont** (nr. 40/1985): „— Aflia te iubesc, bărbate! / — Și eu, scumpa mea! / Des-caltă-mă! / Parcă mai bine era invers.

tă-te fără sfîrșit / dar să nu ne descoperi niciodată ce vezi". „Cîntă cineva-n vîzduh. E o pasăre? E duh?". „Lumini și umbre sunt, ca de poveste / Răsună a-nceput. De cînd venim?". „Sub echinox de sinilie / bat păsările-a zbor și a zădărnice". „Încă-odată, iar și iar / A iubi e primăvară". „Albă tu, zăpadă pură, / Cine ți-a dat inima / Să-mi fii viscol de căldură / Albă tu, fierbinte nea?". Astfel de versuri sînt titluri și chei ale plămîurilor în moliciunea linii pe care Titina Comșa știe s-o facem și să-i împrumute formele inchipuirii și gîndului său. Astfel își codifică și-și decodifică izvorul unei inspirații fantastice. Căci prima impresie este de feerie, de basm, de univers colorat și misterios, străbătut de dansuri groțeste și hazlii, de măști în nopți de sărbătoare, de lebede luncind înspre tărîmuri uitate, de zine binefăcătoare plutind peste sate adormite... Dar dincolo de această primă atracție, tapiseriile Titinei Comșa comunică un clocot dramatic de zbucium și de sacrificiu. Zborul, tema predilectă a artistei transfigurează toate treptele jertfei pentru triumful creației. Ciocirliile — cînd înșingerate, cînd calme și albe, cînd zvîrcolite, cînd sfîșiate de neguri, în cazna atingerii Soarelui se întorc însă, perpetuu, cu floarea focului dăruită omului și pămîntului, ca suprem simbol al victoriei. Tapiseriile Titinei Comșa vrăjesc parcă și materia care le-a încorporat, pierzîndu-și propria ei materialitate. Ea sugerează a-dîncimile, liniile de fugă, într-un cuvînt spațiul, creează lumina cu mijloace incredibile pentru tapiserie. Paleta sa nu e limitată la un număr redus de nuanțe, cum de regulă s-au impus ca principiu și normă acestui gen de artă. Îndrăznind să spargă tiparele, cu un colorit mai curînd propriu penelului și pinzelor de pictură, ea desfășoară o paletă vie dar savant combinată, atîngînd în cele 29 de lucrări expuse un rafinament egal cu al oricărei tapiserii clasice. Îndrăzneală a cărei sorginte o putem iarăși desluși în memorabila măiestrie a scoarțelor românești. O măreție sumptuoasă și simplă care nu se poate uita nicînd.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Sociologia vic

Cărțile profesorului Petru Pănzaru au o mare calitate: sînt scrise pentru a fi citite, nu doar cumpărate și așezate într-un raft pe care ni-l pregătim pentru perioada în care vom ieși din viața activă. Spirit armonios, echilibrat și cu o certă aplecare spre creșterea de oameni întregi cum o afirmase într-o carte anterioară celei recent apărute, Petru Pănzaru face totuși o figură aparte în peisajul publicistic autohton. Adversar declarat al manierismelor ce prea adesea compromit cărțile de sociologie și psihosociologie, Petru Pănzaru încearcă mereu să extragă din noianul de informații produse de specialiști elementele „calde”, valide, capabile să mențină treaz interesul public.

Noua sa lucrare, *Viața sub privirile filosofiei și ale științelor contemporane*, Albatros,

1985, se înscrie pe linia adoptată de mai multă vreme de sociolog — aceea de a discuta problemele grave ale științelor socioumane (viața, omul, știința, calitatea vieții etc.) din perspectiva unui specialist care transgresează frontierele conceptuale curente pentru a căuta răspunsul la întrebări puse în limbaj neprofesional. Nu e o întreprindere ușoară, numai nontalentele pot afirma că „vulgarizarea” este o scriere de facilitate. Am putea fi răi cu autorul? Am putea să-i răspundem: ce să facem? să fim dimineața sociologi, la prînz matematicieni și seara poeți? Am putea, dar ne-am trezi probabil cu replica întotdeauna tăioasă a unui perfect om de lume și cauză care este Petru Pănzaru: „Gățile pe care le scrii sînt făcute pentru a spune ce știi, nu pentru a spune ce știi”. Replica mi-a rămas, iată, sînt cinci ani de atunci, în memorie și am folosit-o și eu de cîteva ori fără a indica inventatorul. În tot cazul, ceea ce vreau să subliniez este faptul că spiritul public nu este construit numai pe căi strict profesionale sau prin zvonuri. Este mereu necesar un grup de oameni cu talent, cu simțul proporțiilor capabili să transforme pasaje crispate, dar valoroase, din lucrări cu coperti grele într-o monedă de circulație largă. Ce-ar fi putut alege istoria estetică din conceptul de alienare așa cum l-au propus M. Hess, L. Feuerbach și K. Marx, dacă n-ar fi existat poezii G. Herwegh, H. Heine și expresionismul german care să facă din el un totem al lumii contemporane?

Lucrarea lui Petru Pănzaru ne poartă prin toate colțurile sociologiei, psihologiei și politologiei contemporane, cu un accent deosebit pe realizările românești. Cred că nici o lucrare importantă apărută în ultimii douăzeci de ani în aceste domenii nu este citată măcar o dată în subsolurile bogate ale volumului de față. În acest fel profesorul recomandă, uneori prea generos opuri învechite înainte de a fi fost scrise, dar și rezumă cu acribie și talent, ceea ce permite să evaluăm mai ușor ceea ce mai este de făcut. Această muncă pasionantă de defrisare a unei bibliografii deja impunătoare, respectiv cea românească, mai are însă o caracteristică, pe lângă cea esențială, de cercetare propriu-zisă. „Foamea” adolescenței de lectură pe care am sesizat-o la mulți dintre profesorii noștri care i-a adus pe unii dintre ei la mesele scriitorilor ale bibliotecilor, la o vîrstă ușor avansată, provine dintr-o nevoie descătușată de cunoaștere, admirabil descrisă și de autorul acestei cărți instructive.

ALIN TEODORESCU ■

Prima ninsoare

Tezaur folcloric, emisiunea TV realizată cu competență de Marioara Murărescu, care-și are spațiul statornic în prima zi a săptămîinii, se dovedește cu fiecare ediție a fi exact ceea ce și-a propus: pe de o parte alege după criterii științifice noi piese ce merită și trebuie teaurizate și, pe de altă parte, scoate din „lada de zestre a

sufletului românesc” comori sedimentate în veacuri pe care ni le expune ca un custode implicat adînc în cercetarea lor. Rubricile Vechi melodii, noi variante interpretative, Cîntece românești înregistrate pe disc la început de veac, Laureții ai Festivalului Național „Cîntarea României”, Reîntîlnire cu cele mai frumoase tradiții ale artei noastre populare, Culegeri de folclor, Materiale păstrate în fonoteca Institutului de cercetări etnologice și dialectologice, Mari ansambluri folclorice, Portul la români, Cîntecul amintirii, Permanențe ale cîntecului din diferite zone ale țării, Popasuri în locuri unde s-au născut prețioase dansuri și cîntece populare românești sînt susținute de succinte comentarii ce se constituie, fără ostentație, în adevărate prelegeri. Am reascultat în ultimele luni pe Maria Haiduc, Efta Botoca, Victoria Darval. Autentice și frumoase nu numai cîntecele, dar și filmările, căci apa Mării și a Izei curgea cum numai ea curge și toate din jur erau adevărate, și dealurile, și mioarele, și stogul de fin, și focol, și ulciorul, și ceanul, și ciobanul, și fluierul, și îmbrăcămîntea. O emisiune model de profesionalitate. ● „Eu am făcut piatra să cînte pentru umanitate”, o peliculă realizată de Studioul de film TV, este încă un omagiu, niciodată în plus, adus românului de geniu, artistului puternic care a coplesit arta universală,

gorjanului Constantin Brâncuși. Redactorul Mihaela Cretulescu și realizatorul Iosif Ollerer au avut și au materializat o excelentă idee, comentînd filmul cu reflecțiile sculpturii puse de Ion Caramitru. Obiectivul aparatului de filmat a mîngîiat îndelung infinitul Coloanei recunoștinței nesfîrșite, piatra cioplită a Porții Sărutului pe sub care ar trebui să treacă, măcar în gînd, ca într-un ritual, toți îndrăgostiții lumii, scaunele și Masa dăciică de pe malul Jiului, chemătoare la reculegere și împăcare. Filmul ar trebui achiziționat pentru a fi proiectat de toate muzele de artă. ● Înainte de această primă și viscolită zăpadă, reușite momente de muzică și poezie pe tema dulcii toamne românești. ● Ultima ediție a *Cîntării României* — De pe marea scenă a țării pe micul ecran, realizată în colaborare cu Consiliul General al Uniunii Generale a Sindicatelor, s-a constituit ca o sinteză a acestui ciclu de emisiuni, cuprinzînd cele mai vibrante cîntece patriotice și revoluționare, pagini alese ale poeziei și muzicii românești. N-as vrea să pară că am căutat un nod în papură, dar n-am înțeles de ce a trebuit ca zeci de dansatori, în minunate și scumpe — la propriu și la figurat — costume populare românești, să danseze sub o ninsoare potopitoare, alunecînd pe o pajiște inmuiată ca un gazon de fotbal într-o zi cu ghinion.

REGHINA VARVICI ■

CAP LIMPEDE

● **Stilul cacofonic.** Cu exprimări pompoase și neglijente debutază psihologul Vintilă Mihăilescu în exegeza filosofică: „Dialectica coborîtoare a etnomaleticii este pentru toți singura cale spre demersul paidetic suitor spre valoare și originalitate”. Și încă: „În loc să facă cunoscută Calea, bruiază potecile, în loc să continue demersul îl falsifică și ne sugerează calea resemnării” (*Luceafărul*, nr. 44/1985). Greu la deal cu liftul dialecticii coborîtoare!

poate lua pildă de la Vasile Tincu, în al cărui articol din *Femeia* (nr. 11/1985) aflăm ce va să zică o deducție: „S-a născut sub streșina Drăgășanului, sub bolți de viță și mireme de butuc. Ciudat e că părinții n-au dorit ca ea să ajungă podgoreană și au fost foarte supărați cînd le-a anunțat hotărîrea de a urma Institutul agronomic din Craiova: nici bani de drum nu i-au dat, dar ea a plecat și a ajuns-o tătăl în gară. A urmat, se înțelege, horticultura”. Și noi credeam c-a urmat o chelfăneală! (*Radu G. Teposu*).

● **Galeriile Tribuna.** Au trecut, iată, zece ani de cînd — cu o exemplară generozitate, dar și cu gîndul curat de-a sluii artele plastice, inclusiv cu mărturisita dorință de-a stabili un dialog între cuvînt și imagine — un grup de scriitori ai revistei *Tribuna* au alcătuit, în chiar spațiul revistei, un spațiu expozițional ce-avea să se numească de-atunci încoace *Galeriile Tribuna*. De-a lungul timpului *Galeriile Tribuna*, deschise deopotrivă numerelor consacrate sau aflate în plină afirmare, s-au transformat, încă de la prima expoziție, în-

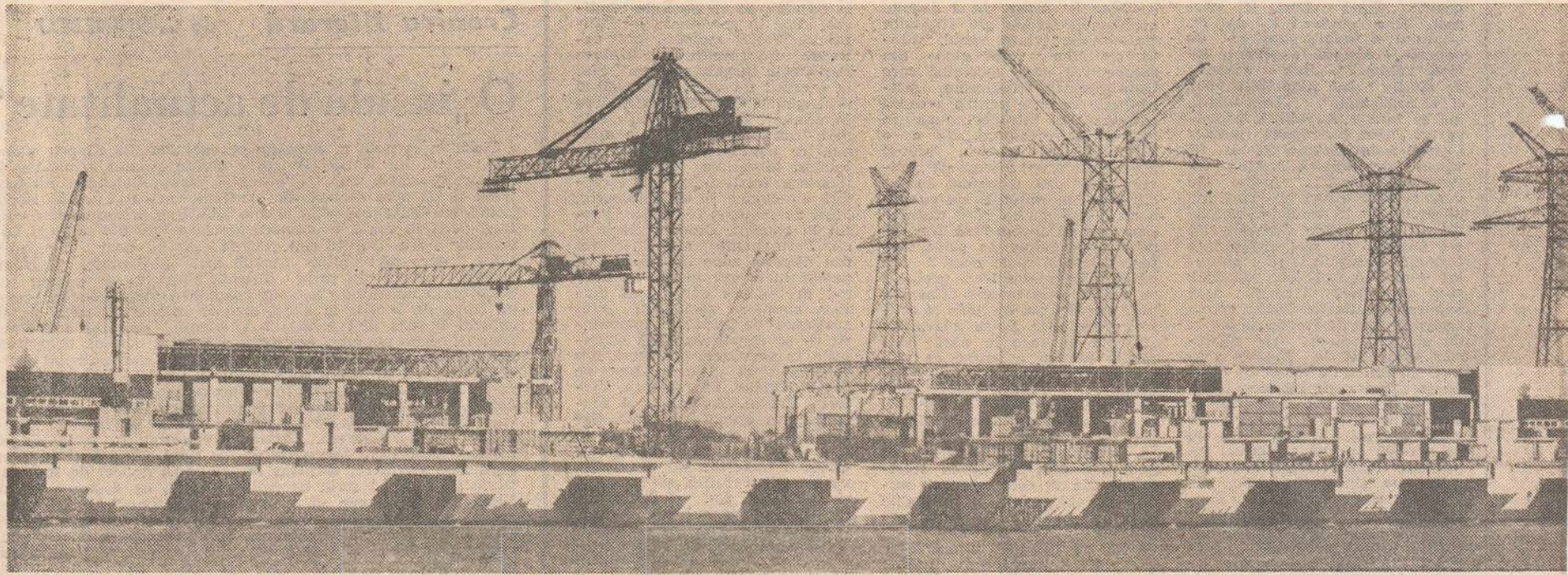
tr-un efervescent laborator estetic, cele peste 100 de expoziții și vernisaje vehiculînd un imens număr de opinii privind rostul artei, capacitatea ei de a exprima condiția umană și, nu în ultimul rînd, puterea artei de-a inobilita retina tuturor celor ce-au trecut pragul acestor „galerii”. Subscriem, deci, din toată inima, „cuvîntului înainte” scris de profesorul *Mireea Zăciu* cu acest prilej, cuvînt din care cităm: „Dar ceea ce a mai realizat de-a lungul unui deceniu *Tribuna* prin galeriile ei este o adevărată școală a privirii...” (*Victor Niță*)

Cronica literară de C. STĂNESCU

O „insulă de actualitate”

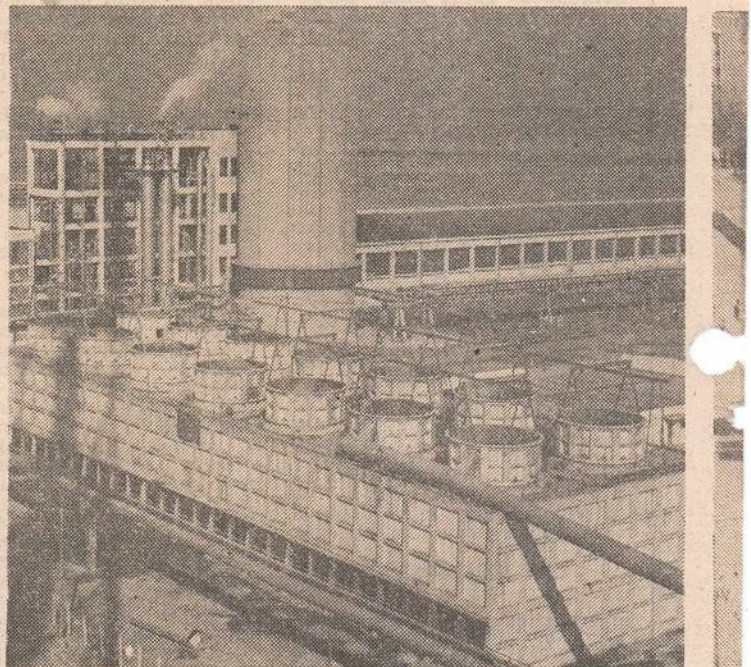
Citim în recenta monografie pe care Natalia Stancu o dedică operei lui Horia Lovinescu aceste rînduri frumoase și adevărate, scrise cu o admirabilă comprehensiune intelectuală ce dă nota dominantă a întregii cărți: „Cred că Horia Lovinescu trăia mai mult și mai adevărat în intimitatea culturală decît în cea a evenimentelor cotidiene (de unde și „livrescul” său structural). Cred că nu doar mondenitățile, dar nici mize sociale mai însemnate, și chiar trăirea, „viața în priză directă” nu aveau pentru el importanța obișnuită la alți oameni”. Într-adevăr, ceea ce izbea de îndată la acest scriitor căruia, în plină zi, te simțai împins să-i atribui o existență reală și adevărată doar în regim nocturn, era aerul absent al omului, detașarea, abstragerea din contingent. Acestea constituiau probabil semnele unei vii prezențe interioare, ea, de o acută și acapantantă actualitate. Absorbit într-o actualitate ermetică și insondabilă, spirit abstras, sechestrat de proiectul său interior, scriitorul părea o „insulă de actualitate absentă” (A. Marino, „Dicționar de idei literare”, „Actualitate”). Din acest unghi putem înțelege mai ușor precipitarea cu care viitorul dramaturg dornic de afirmare, surprins în „flagrant delict” de inactualitate pe cînd își scria excepționala teză de doctorat despre Rimbaud, va încerca să compenseze „absența” printr-o prezență cu piese ce nu scapă schematicismului estetic al epocii, simplificării liniilor conflictuale, cerințelor oportunității, aducîndu-și astfel și el contribuția la ceea ce G. Călinescu numea „colaborarea strict calendaristică a scriitorilor (care) amenință să devină mecanică și superficială”, „un fel-gol de a suna din trîmbițele actualității”. Natalia Stancu identifică, în spirit critic riguros, această colaborare nu numai în „Lumina de la Ulmi”, întrebîndu-se, nu fără o nuanță retorică: „O făcea cu inocență, cu deplină bună-credință sau cu o conștiință lucid-falsificată?” Întrebare ce ne umple de melancolie cînd ne gîndim, acum, la studiul despre Rimbaud, carte a unei surprinzătoare maturități spirituale. Opera lui Horia Lovinescu ilustrează, în realitate, etapele unui proces complex și relativ contradictoriu de asimilare, interiorizare și subiectivizare a actualității. Mai puțin probantă pentru dramele ori farsele adaptării (care au o funcție tranzitorie în dramaturgia lovinesciană), ea își vedește contemporaneitatea, actualitatea profundă în reluarea și adîncirea permanentă, aproape obsesivă, a unui univers de idei proprii, idei trăite, efect al unei selecții și apropieri a realității potrivit aforismului schillerian: „Trăiește cu secolul tău, dar nu fi creatura sa”. Horia Lovinescu, dar nu numai el, inversează oarecum datele: începe să scrie teatru străduindu-se să se supună, docil, literar vorbind, evenimentelor, docilitate care ru-i exprima decît formal „actualitatea” proprie. Obsesiile, temele, motivele proprii structuri intelectuale sînt de căutat, cum cu remarcabilă intuiție sesizează autoarea (și, mi se pare, este prima exegeză care indică acest drum) în „experiența rimbaldiană”. Ele vor fi reluate și difuzate, treptat, în opera dramaturgică de maturitate. Scriitorul va „umple” realitatea exterioară a dramelor cu actualitatea trăită a ideilor lui. Studiul despre Rimbaud, neegalat încă prin adevărate și comprehensiune, este biografia spirituală secretă a dramaturgului însuși și relevă experiența sa intelectuală cea mai profundă, aceea care l-a marcat definitiv. Nu l-a mai recitat, spune scriitorul, nici măcar atunci, cînd, tirziu (1983), l-a editat: nu fiindcă ar fi fost o experiență depășită ci, din contră, pentru că, resimțîndu-i actualitatea profundă, o purta, difuz, în structura personalității. „Experiența rimbaldiană” i-a relevat propria „alteritate” caracteristică unei complexe conștiințe moderne. Acest fenomen de identificare cu și înstrăinare în „altul” precizează, fără îndoială, proporțiile unei drame ontologice „rezolvate” în cheie livrescă și estetică (universul „livresc”, notează cu finețe N. Stancu, era de fapt natura adevărată a acestui intelectual), dar indică și o formă de „ratare” creatoare ce va fi, mai tirziu, perfect ilustrată (și recompensată) prin drama din „Moartea unui artist” sau „Petru Rareș”: ambele, piese ale condiției umane, în care eroii se caută pe sine în termenii aceluiași conflict dintre seninătatea contemplării abstracte și detașate și dificultatea alegerii concrete, dintre reverie și acțiune. Neliniștea tuturor acestor eroi, provocată de marea descoperire a „alterității”, a dublului, a „străinului”, a umbrei „celuilalt” constituie, în fond, substanța unei drame puternice din piesele durabile ale lui H. Lovinescu. Manole din „Moartea unui artist”, „Locuitorul” (sau „Petru Rareș”), „omul care și-a pierdut omenia” și alții sînt postaze ale aceleiași întîlniri într-un „han de la răscruce” — spațiu abstract, „filozofic”, de un simbolism acuzat — cu „celălalt”, care poate fi încarnarea unei misiuni ireductibile și urgente, de neocolit ca și destinul, simbolul fatalității ineluctabile (moartea, neantul) sau al puterii discreționare de a decide soarta altora fără a se simți solidar cu ei. Suprema formă de „ratare” constă în anihilarea omenescului, în gîtirea vocației umane, în pierderea „omeniei”. „Diagnostician al crizei spirituale”, Horia Lovinescu aduce în dramele lui problematica opțiunii, a raportului dintre libertate și necesitate în istorie. Sfîșierea individului între soluii contrare, criza valorilor avînd ca scenă conștiința umană, dramele opțiunii și farsele adaptării, ruptura dintre timpul interior și cel exterior, alienarea și emanciparea omului sînt teme și motive generale propuse de literatura primei jumătăți a secolului: Gide, Malraux, Sartre, Camus, Hesse, Mann. Horia Lovinescu se înscrie, cu o replică românească, în acest context literar resimțînd cu o conștiință europeană dramele și aporiile timpului său. N. Stancu identifică în opera lui o mulțime de simboluri și „citate” din literatura europeană a crizei spirituale, ontologice și, chiar dacă autoarea tinde uneori să confere analogiilor funcția și statutul surselor, nu rămîne mai puțin pregnantă și valoroasă încercarea sa de a sălta pe un prag filozofic dezbaterii dramaturgice lovinesciene. Viziunile sumbre asupra destinului uman, scriitorul român le opune o „dramaturgie a speranței”, iar soluțiilor falimentare — mitul creației și al croatorului capabil să provoace „trezirea” spiritului, eliberarea lui din „somnia dogmatică” al ignoranței și prejudecăților. În ultimă instanță, dramaturgia lovinesciană, inegală estetic, este și ea tot o literatură a „salvării”. Implicarea eroilor din cele mai izbutite piese se opune complicității oarbe („inocente”) sau vinovate cu tehnicile manipularii luînd forma opțiunii și a sacrificiului puse în slujba unor idealuri adevărate. În cea mai puternică piesă lovinesciană, „Petru Rareș”, opțiunea și implicarea, configurînd o dramă a conștiinței, reprezintă renunțarea tragică la sine însuși a eroului, un „transfer” în „altul” dictat de fatalitatea istoriei: „aceasta poate avea greutatea unei opțiuni; e opțiunea pentru un ideal”. De aceea cred că identificarea, seducătoare, a eroului cu un papinian „om sfîrșit”, potrivit părerii unuia dintre mulții comentatori citați cu o generozitate rar întîlnită de N. Stancu, este eronată, ca orice atribuire forțată. Umanismul personajului constă, cum scrie autoarea, în „preschimbară necesității naționale în necesitate lăuntrică și, prin aceasta, în libertate”.

Monografia Nataliei Stancu propune o biografie artistică verosimilă și o bună cale de acces către actualitatea substanțială a unei opere reprezentative a dramaturgiei de azi.

Portile de Fier — energetica la cote supreme

Dunărea ne este mamă, Pe toți Dunăre ne cheamă

Turnu Măgurele: altitudinile mereu sufitoare ale chimiei

Cind fotoreporterul nostru ne-a pus sub ochi imaginile pe care le vedeți în aceste pagini, am tresărit: Dunărea! Dunărea noastră! Chiar dacă n-am fi văzut aceste imagini în mărime naturală, tot am fi știut că ele reprezintă Dunărea românească. Ba ar fi știut, credem noi, și oameni din alte țări europene, nu numai dunărene, ba și, credem noi, oameni de pe alte continente. Oameni care au luat act, în anii din urmă, de uluitoarele transformări de pe Dunărea românească până acolo încât, privind aceste imagini, ar spune pe dată: „Aceasta e Dunărea românească de azi”. Sau, simplu: „Aceasta e Dunărea românilor”.

Desigur, confruntate cu imaginile mai vechi, de acum 50 sau 100 de ani, icoanele de azi ale Dunării ar putea fi deconcertante pentru turistul căutător de natură pură. Unde sînt, s-ar putea întreba acesta, acele pitorești colibe de pescari, acei pescari desculți și bărbosii trăgînd la edec bărci încărcate cu pești și fructe? Unde sînt tirlele de ciobani flancate de măgăruși (ce purtau în circă o întreagă gospodărie) și de ciini (ciini cu rașilă, gata de luptă cu haite de lupi)? Unde sînt bolovanii cei uriași ai Cazanelor, care făceau atît de grea, ba chiar imposibilă navigația prin aceste locuri sălbatice (deși nu chiar sălbatice, odată ce deasupra lor, pe un perete de stîncă, se puteau vedea șoseaua lui Traian și celebra Tabulă)? Unde sînt țărani Dunării, țărani care, în plin veac XX, scurmuau pămîntul cu săpăliga scitică? Unde sînt acele luxuriante și virginale întinderi de bălți, de ceauri și de finețe ce se pierdeau în amurguri ca niște poetice nebuloase?

Asemenea imagini tradiționale nu mai sînt dominante azi, fiindcă civilizația de pe valea Dunării românești s-a transformat radical, cum s-a transformat de altminteri (dar nu ca la noi, în răs timp de ani, ci pe parcurs de veacuri) civilizația de pe valea Padului, a Rinului sau a Senei. Transformările, se zice, produc nostalgie, nostalgia lui „a fost odată”. Dar nici italienii, nici germanii și nici francezii n-au deplîns, după cite știm, transformările de pe apele lor, căci ele au constituit nu o dată coloanele vertebrale ale unor civilizații, chiar dacă astăzi unele excese ale acestor civilizații, cum ar fi poluarea, dau de furcă unei Europe în care și noi sîntem incluși.

Fiind un fluviu vital pentru români, căci de cînd ne știm ne-am rezemat de Dunăre, ca și de Carpați și de mare, apa-arteră aortă a pămîntului nostru ne spune povestea în timp, peste timp. Chiar atunci cînd părea doar a naturii, Dunărea a fost un fluviu al oamenilor și al civilizației. Nu vom invoca drept argument cetățile dacice, romane și bizantine crescute pe țărmul ei, nici celebrul pod al lui Traian din care, în veacul trecut, mai rămăsese numai un ciot de piatră. Dar, să nu uităm, aceste glorioase mărturii ale străvechimei noastre s-au întregit, pe parcursul veacurilor, cu altele, cu multe altele, mai cu seamă după ce țara, în 1877, și-a cucerit independența, deci cînd problema stăpînirii Dunării a devenit totuna cu problema înaintării noastre pe toate planurile. Asta a făcut printre altele ca la Tr. Severin, la Brăila sau la Galați să se dezvolte industrii puternice și orașe înfloritoare. Asta a făcut ca Dunărea, și prin ea țara întreagă, să se lege de mare prin podul lui Anghel Saligny, pod

rămas peste timpuri ca o operă-unică, emblematică pentru arta românilor de a construi. Cine ne-ar fi putut împiedica să ducem mai departe aceste opere care, prin prisma marilor realizări ale prezentului, par abia niște modeste promisiuni? Da, niște simple promisiuni, fiindcă era de neconceput ca acum 50 sau 100 de ani să se înalte hidrocentralele de la Porțile de Fier I și II (cele mai mari din Europa de mijloc și de apus), sau Combinatul chimic de la Turnu Măgurele, sau Combinatul siderurgic de la Galați, sau Uzina de alumina de la Tulcea. Așa cum ar fi părut de domeniul fantasticului să se strămute un oraș, de fapt să se creeze în cîțiva ani un oraș, un oraș-podoabă arhitectonică a acestei țări cum e noua Orșova. Așa cum ar fi părut incredibil ca, după un cutremur ce-a transformat o întreagă Zimnice în ruine, să se ridice pe loc o nouă și de zece ori mai frumoasă Zimnice. Toate acestea, ca și alte întemeieri de pe țărmul Dunării și de pe întregul pămînt al românilor, n-au fost posibile decît în anii socialismului, și cu deosebire în ultimele două decenii, cînd, pentru prima oară într-o întreagă istorie, ne-am dat măsura deplină a ceea ce sîntem, a ceea ce vrem, a ceea ce putem și trebuie să fim.

Pe Dunăre s-au ridicat mari ctitorii de industrie și de civilizație nu fiindcă le-am fi vrut deliberat plasate pe Dunăre, ci fiindcă Dunărea e o parte integrantă a teritoriului nostru, deci o parte integrantă a dezvoltării armonioase a României Epocii Ceaușescu. Ceea ce s-a petrecut la Sighetul Marmăției s-a petrecut și la Zimnicea. Ceea ce s-a petrecut la Rimnicu Vilcea, Craiova sau Piatra Neamț s-a petrecut și la Turnu Măgurele. Ceea ce s-a petrecut pe Bistrița, pe Argeș sau pe Lotru s-a petrecut și la Porțile de Fier. Marile construcții metalurgice, chimice sau energetice ale Epocii Ceaușescu sînt tot atitea cote atinse care recomandă țara noastră ca pe o țară în plină dezvoltare, răspunzînd nevoilor și dorințelor fiilor ei și răspunzînd legităților mersului înainte al lumii contemporane, deci înscriindu-se în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care te poți bizui. Căci nu se poate concepe astăzi o țară rămasă în era idilică, la nivelul unei societăți de simpli culegători ai naturii, fie și numai pentru motivul că o astfel de țară nu există. Sau există, dar nu idilică, ci subdezvoltată, pur hinterland colonial, în care fac ravagii subnutriția, bolile endemice și analfabetismul.

România a curmat de vreo patru decenii cu falsa eră „idilică”, iar România Epocii Ceaușescu a statuat ca doctrină dezvoltarea industrial-intensivă, care să conducă neabătut, cu oricîte eforturi și sacrificii, la o întîlnire rapidă cu un viitor demn. Imaginile dunărene din aceste pagini, citeva dintre mii și mii de imagini dunărene (sau nedunărene) de aceeași pregnanță a creației omului românesc, o probează din plin. Țara întreagă e o vastă platformă a înnoirilor, un șantier al iscusintelor și al hărnicilor, în care sîntem angajați cu toate forțele materiale și intelectuale, cu toată forța prospecției și a răspunderii. Programul Partidului Comunist Român, marile Directive ale înaintării noastre, începînd cu cele ale Congresului al IX-lea și pînă la cele ale Congresului al XIII-lea, pe care îl aniversăm în aceste zile, au devenit

obiective însușite de întreaga noastră societate, de întregul nostru popor, devenit o singură ființă cu munca și creația sa.

N-ar mai fi cazul să comentăm imaginile care ne sînt sub ochi, fiindcă le știm prea bine (doar noi le-am făcut rit!). Dar nu ne putem opri să luăm act cu plăcere comentariile altora, căci recunoașterea sinceră a ceea ce am făcut ne face bine, așa cum le face onoare celor care semnează. Da, e cu adevărat un act de onoare, de cinitate, să recunoști ceea ce vezi, este o probă de cinitate și cinste, ba chiar o datorie împlinită față de cei care vrei să-i informezi.

Nu tot la fel stau lucrurile cînd se produc în acest privință falsuri, cînd imagini cu totul clare sînt înfășurate voalat, trișate sau desfigurată. N-am fi spus acum cuvinte, excentrice subiectului nostru, dacă, acum n-ze zile, o voce excentrică și subiectului nostru, și prohibiție și țării, nu și-ar fi îngăduit un penibil lamento în ceea ce nouă ne este atît de scump: Dunărea și civilizația ei de azi, ca reflex major al României și al civilizației ei de azi.

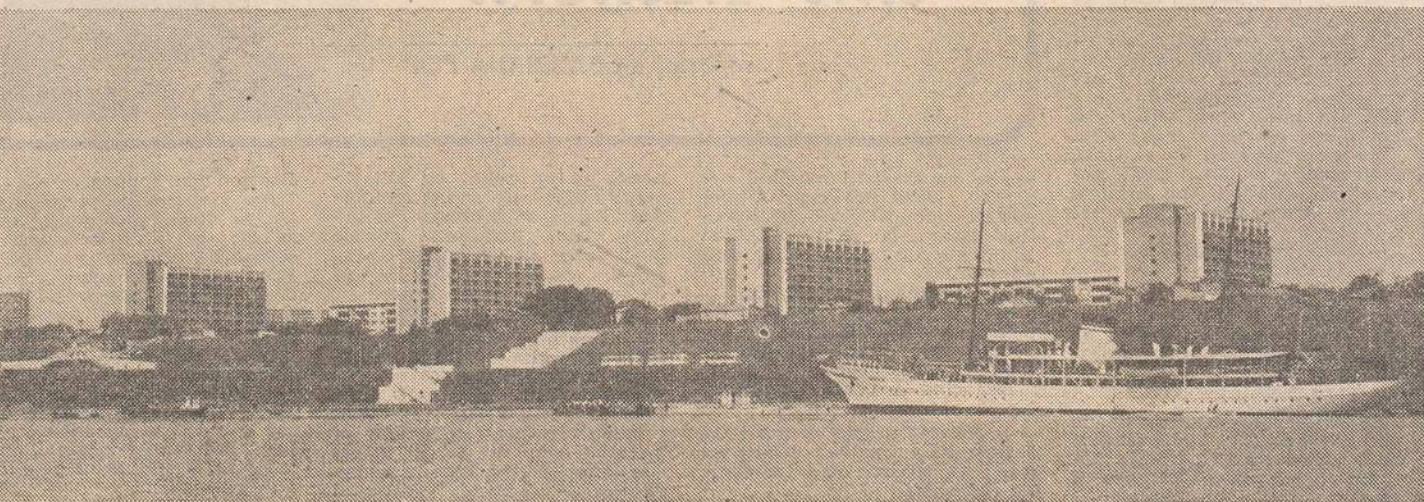
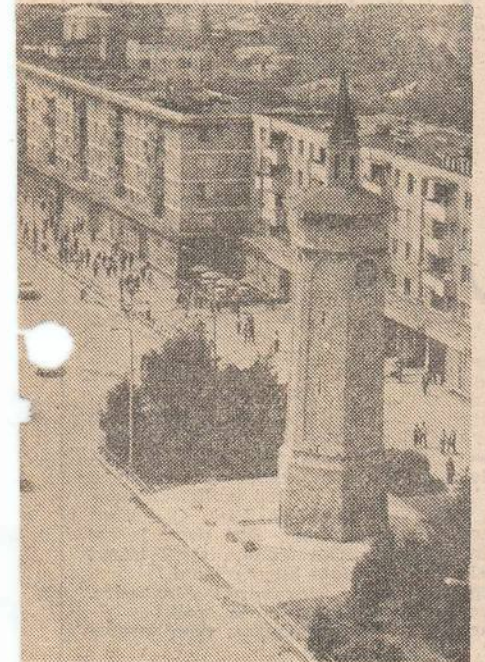
Vocea aceasta aparține unei persoane care nu-l de la fiesie nici ihtiolog, nici ornitolog, nici agronom, nici scriitor, nici medic veterinar, nici medic uman, nici inginer, constructor de fabrici, de poduri sau case. Nu-i nici unuia din banii publici (poate, beneficiar al unor banii publici de sursă mai mult sau mai puțin secretă). Nu-i măcar un publicist cu gustul real al senzaționalului, cîntîrit de propria-i pasiune, mai poate să și greșească. Nu-i nici măcar un publicist oarecare (deși el zice că e acreditat cit de cit pe lumea asta. Nu-i decît un nimic care dispune de un atu (vorbește românește) și de un „atu” (e prizonier al unei antene de radio de prin străinătăți). Ei bine, acest nimeni s-a erijat în ihtiolog în celelalte profesii mai sus pomenite, permițîndu-și, spuneam, să bocească Dunărea, pieirea Dunării, cu păsările, cu frumusețile ei, cu viața omului de pe țărm din pricina celor care, cu rea înverșunare asupra fluviului și cu nesăbuite cheltuieli de eforturi materiale, fireciare, tehnice și umane, ridică pe fluviu fabrici, poduri și case. Și-a permis să bocească pieirea unei Dunărești imaginare, pe care se vede bine că n-o naște, deși pretinde că acum vreo trei ani se plimbat țărmul ei. Persoana în cauză se numește Gelu Ionescu, un Ionescu, deci un român. Dar nu un Gelu, un Glad Vlaicu sau altul dintre strămoșii din care se revendică un individ crescut, s-ar părea, în poalele unor salci certe și cu ideea de muncă, și cu ideea de țară, a saloane ce produceau cîndva niște lingie-blide buni exercite pofta oriunde se poate găsi un blid de lins. Că specia s-a rărit pe la noi, de fapt s-a rărit pînă la dișriție, speciile migrează, în căutarea unui blid de prin locuri îndepărtate de Dunăre și Carpați. Individul în cauză a migrat, ca și alții de teapa lui, la postul de reședință de proastă faimă zis „Europa liberă”.

Așadar, un ins care la noi n-avea ascultători nici într-o cafenea, își caută acum auditoriu pe unde se poate, cu ambiția de a satisface un patron pe cit de zgîrcit

Tulcea : un port modern, care ne leagă cu lumea

Delta : n-au pierit pescarii de pe Dunăre ? Nu, n-au pierit !

Galati : așa arată astăzi orașul pe care ultimul război l-a prefăcut în ruine

Orăz istorică și noblețe contemporană

...t, am zice, de inocent, odată ce-i îngăduie ipochimenu-
... să fabuleze cu o asemenea dezinvoltură. Dacă numitul
... ar adresa tuaregilor, poate că tuaregii, ca amatori de
... fantastic ce sînt, i-ar da crezare. Dar românii (căci româ-
... ilor li se adresează !), cu instinctul lor realist, învățați
... a foarte multă vreme să pipăie faptele, numai faptele, nu
... ot pune în același talger al balanței și faptele, și vorbele
... tr-aiurea.

... bine, ne-ar putea întreba cineva, dar ce pretinde
... concret, acest Escu de care n-am auzit niciodată ?
... ai o spuserăm, pretinde că Dunărea românească, prin
... dustrializare, nu mai e Dunărea. (În schimb, deducem
... oi, Rinul care a trecut prin aceeași „aventură” indus-
... tală e încă Rin. Iar Sena, arhiindustrializată pe ambele
... aluri, rămîne totuși Sena. Numai Dunărea românească
... i mai e Dunărea. Ca și cum Dunărea, înainte de a intra
... România, ar fi străbătut numai țări patriarhale, rămase
... epoca gentilică.) Deci, bocitorul de la München susține
... Dunărea, de la Cazane și pînă în Delta, a devenit un
... l de apă moartă, malefică, blestemată, ca într-o po-
... ste de groază.

... Adică noi, românii, noi, comuniștii, am fi făcut-o așa.
... lică noi, cei de aici, am fi încetat să iubim Dunărea
... astră. Fiindcă n-o iubim am împodobit-o cu cititorii in-
... striale și sociale de o unică anvergură. Fiindcă n-o iu-
... m o-apărăm, cînd e nevoie, chiar și cu piepturile (vezi
... ota cu inundațiile din Insula Mare a Brăilei, de acum
... iva ani, vezi giganticele eforturi din iarna aceasta pen-
... descătușarea fluviului din chinga sugrumătoare a ghe-
... ilor ! Adică unii, neiuibitori de Dunăre, se bat pentru
... năre, pentru salvarea ei, iar alții, profund iubitori de
... năre, varsă la München lacrimi de crocodil pentru
... năre !). Fiindcă nu iubim Dunărea o indiguim, fiindcă
... iubim drenăm, amenajăm, regulăm, curățăm ri-
... e care se varsă în ea, ca să n-o tulbure și s-o veste-
... scă. Fiindcă n-o iubim am construit marile și moder-
... e poduri de la Giurgiu-Ruse, Giurgeni-Vadul Oii,
... dcă n-o iubim construim noul pod de la Cernavodă.
... ndcă n-o iubim am refăcut de la temelie și am sporit
... cuprindere și în frumusețe orașe și porturi ca Drobeta-
... rnu Severin sau Galați, arse de focul ultimului război
... la cenușă. Fiindcă n-o iubim am deschis-o, de la
... uza Porților de Fier și pînă la Canalul Dunăre-Mare
... agră, unor convoaie de nave sub toate pavilioanele, mai
... nevoase astăzi pe fluviu ca niciodată. Fiindcă n-o iu-
... m am înlocuit colibele pescărești de pe țarm cu case în
... e vinătorul cu undița sau cu armă moderne să trăiască
... el ca omul. Fiindcă n-o iubim am supus Delta unor
... enajări care, chiar dacă îi rup ceva din natura pură,
... nfloresc pentru viața omului de cînd își desface brațele
... pînă la Sulina (alt oraș innoit, oraș-port liber, cu toate
... rogativele ce decurg de aici !). Fiindcă n-o iubim îi
... voltăm agricultura, firește că nu în forme tradiționale,
... la parametrii tehnicilor moderne. Fiindcă n-o iubim
... edim, prin toate faptele și proiectele noastre, că
... ubim.

... deci „am stricat” noi Dunărea ? Pardon ! Să nu uităm
... și că noi, românii, ieri ca și azi, am pătruns și pă-

trundem în sinul naturii nu violent, ci prin integrare, iar
... unul din talentele noastre cele mai mari este aceeași
... știință de a ne integra ; de a ne integra printr-un gest
... care să fie primit, și nu respins de natură, ea un gest
... care-i prelungește geniul. Exemple ? Iată, pe lacul de
... acumulare de la Porțile de Fier s-au reaclimatizat, după
... plecarea constructorilor, mulțimi de păsări migratoare.
... Iar cînd cormoranii sau lișițele iau act de existența unui
... astfel de nou punct geografic, făcîndu-și-l loc de popas,
... asta înseamnă că natura l-a votat, l-a adoptat definitiv.
... Sigur că, prinși cu atîtea treburi în România de azi,
... uneori am și neglijat niște nefertite întîmplări de pe Du-
... năre. Dar tot noi, cei de aici, ne-am dat seama de asta,
... n-a fost nevoie să ne-o spună alții. Niște primejdii care
... amenințau Delta Dunării au fost semnalate în presa
... română (vezi chiar revista în care apar aceste rînduri),
... cu mult înainte de prefăcuta alarmă expediată spre noi
... pe unde scurte.

N-o să-l trimitem pe Escul nostru la situația Rinului,
... sau a Padului, sau a Senei, în atît de spinoasa problemă
... a poluării apelor Europei și ale lumii. Această spinoasă
... problemă a Terrei este, firește, și a noastră, ca trăitori pe
... această Terră. Ar fi simplu să-i facem culpabili pe ceilalți
... riverani ai Dunării din amonte de Cazane, care nu ne trim-
... it chiar o Dunăre-lacrimă, o Dunăre în albastre falduri
... de vals. N-o facem, fiindcă problema Dunării este comună
... tuturor celor ce răspund de ea, așa cum problema Mării
... Mediterane, grav afectată de poluare industrială, e o pro-
... bleună comună a țărilor riverane. (N-au fost oare, în ul-
... timii ani, niște sesiuni pe această temă, cu participarea
... respectivelor țări !).

Dar nu „stricarea” sau pretinsa „stricare” a Dunării îi
... îngrijorează pe transfugii-bocitori pe unde scurte. Îi îngri-
... jorează industrializarea Dunării românești, de fapt — cum
... spuneam — a României întregi. Povestea asta e veche, re-
... comandarea perfidă de a rămîne un stat agrar, la remorca
... altora, o cunoaștem prea bine. Îi cunoaștem prea bine și
... dedesubturile, cunoaștem prea bine puterile (superindus-
... trializate!) în a căror remorcă ar fi urmat să stăm. Încă
... Eminescu scria : „O nație care produce griu poate trăi
... foarte bine, nu zicem ba, dar niciodată nu va putea să-și
... îngăduie luxul națiilor industriale înaintate. Neapărat, nu
... trebuie să rămînem un popor agricol, ci trebuie să deven-
... nim și noi nație industrială măcar pentru trebuințele
... noastre”.

Așa scria Eminescu, iar Eminescu nu era comunist. Ba
... chiar era conservator, dar un „conservator” în înțelesul
... de apărător al avuției și al demnității naționale, al
... bunurilor de muncă, de inteligență și har ale acestui
... neam.

Iar de vreme ce-l ascultăm și-l urmărim în această Ches-
... tiune pe Eminescu, nu-l mai putem asculta, nici urma pe
... un Ionescu, și încă pe unul care nici măcar n-are număr
... în cartea noastră de telefon.

Ar mai fi de discutat o chestiune (pe-asta ai uitat-o,
... musiu !), pe seama căreia unii încă mai bat monedă. Păi
... bine, domnilor, ne spunea acum citiva ani un gazetar
... occidental, păi dv. nu știți că efortul marii industrii nu
... poate fi întreprins decît de țări și ele mari ? Păi cum se

poate ca țări mici sau mijlocii ca a dv. să nutrească
... ambiții care să le incovoie umerii ? Păi cum vă incuo-
... metați să faceți „big science”, „big industrial develop-
... ment”, cînd abia ați ieșit din regimul sapei arhaice și al
... carului tras de boi ?

Iată că ne incumetăm ! Iată că nu înțelegem de ce
... acest „big”, acest „mare”, trebuie să fie doar apanajul
... suprafețelor geografice și al densității de automobile pe
... metru pătrat. Olanda l-a dat pe Rembrandt cînd era, cum
... a și rămas, o țară mică. Polonia l-a dat pe Copernic cînd
... era, cum este și azi, o țară mijlocie. Oameni de seamă
... am dat și noi, și încă mulți, și încă demulți. Din păcate,
... ideile lor (vezi planurile de amenajare energetică a Du-
... nării, propuse la începutul veacului de savanți români !)
... au rămas incuicate în mape, au rămas, pînă în epoca
... noastră, hirtie moartă.

Și mai e ceva. Sigur că efortul industrializării ne incuo-
... voaie adesea umerii. Dar nu sîntem singurii în lume care
... — mari, mici sau mijlocii — lucrăm cu astfel de ambi-
... țioase măsuri. Trăim însă într-un veac în care înaintarea
... costă, costă mult, dar mai cu seamă stagnarea costă, costă
... crunt, echivalînd pentru o națiune cu sinuciderea. De ce
... să ne sinucidem ? Fiindcă așa vor unii ?

Deci vom continua să dezvoltăm industria de pe Dunăre
... și industria României întregi. Cît privește eforturile, sa-
... crificiile, durerile noastre — de ele ne vedem noi înșine.
... Nu le împărțim cu nimeni. Nici n-am avea cu cine,
... mai ales cînd e vorba de cei ce și-au luat tîlpășița de pe
... la noi. Să le cerem să fie alături de noi la bine ca și la
... rău ? Să le cerem să se întoarcă acasă și să pună umărul
... la casa românilor, dacă-i doare de ea ? Nu le cerem, căci
... ei nu mai sînt români.

Noi, cei de la Dunăre, rămînem cu Dunărea, bună-rea,
... cum o fi ea sau cum cred alții că este. Căci „noi locu-
... lui ne ținem, / Cum am fost așa rămînem”, vorba lui
... Eminescu. Căci nouă — după cum o spune poetul de azi,
... printr-o formulă purceasă din folclor — „Dunărea ne
... este mamă, / Pe toți Dunăre ne cheamă”. Lăsați-ne în
... pace Dunărea-maică, lăsați-ne în pace țara-maică, căci
... știm noi bine că nu vă doare de ele ! Dacă v-ar fi durut
... ați fi fost aici, lingă noi, trudind pentru ele, întețindu-le
... binele, stirpindu-le răul. Dar așa...

ILIE PURCARU ■

P.S. Este limpede, firește, pentru cititorii noștri, că
... n-am scris ce am scris ca să dăm o replică unui nimeni,
... unui oarecare dintre niște oarecari europolibriști. N-ar fi
... meritat acești nimeni atîta atenție. Dar, scriînd despre
... Dunăre și despre ce reprezintă ea pe harta noii noastre
... civilizații, nu puteam să nu ne împiedecăm, fatal, de
... furiile celor ce ne-ar fi vrut rămași în „pitoreasca” stare
... de țară inapoiată, eminate agricole. Furiile care se con-
... centrează, cu maximă violență, tocmai asupra victoriilor
... noastre de vîrf. Iar Dunărea, cu noua ei înfățișare, este
... o astfel de victorie de vîrf a industriei noastre, a înain-
... țării noastre impetuoase spre viitor. Quod erat demon-
... strandum !

În Măieru, preafrumoasa comună aşezată pe Someşul Năşăduului, mai trăieşte un prieten de altădată al lui Liviu Rebreanu: Alexandru Flămînd. S-au cunoscut în vara anului 1927, când scriitorul a revenit în satul copilăriei ca să isprăvească „Ciuleandra” şi să-şi caute urmele îngropate în pajiştile din munti. Pentru scris şi-a găsit o clasă în chiar şcoala unde fusese elev. (Scria noaptea). Pentru călătoriile în trecut şi-a aflat o călăuză ageră, un om tânăr, care să-l ducă repede, cât mai repede pe drumurile pierdute pe măgurile de sub Ineu. (Umbla ziua). Şi, ca printr-o fermecată întimplare, după aproape o sută de ani duşi pe apa Someşului, la vale, mai există în Măieru şi şcoala şi mai trăieşte şi călăuză, aşa că pornind spre sfârşitul lui octombrie într-acolo mi s-a părut firesc — deşi nimic nu părea să anunţe vreo revelaţie — să privesc şi eu prin ferestra pe care a privit şi Rebreanu şi să-l caut pe cel care-a fost cîndva „aproapele” marelui scriitor. N-a existat vreo oprelişte! Clasa veche fiinţează şi astăzi. (nu trebuie decât să doaresti să o vezi şi să intri, să te lipeşti cu spatele de soba încălzită cu lemne şi, dacă resursele de autosugestie îţi mai funcţionează, chiar să VEZI: şi noaptea, şi masa de brad, şi lampa aprinsă, şi chiar pe domnul Rebreanu, întors (prima dată) cu spatele către posteritatea căreia mereu i-a suris după cum Alexandru Flămînd fiinţează şi el, la întreagă capacitate, în ciuda frigului. iminent şi pe Someş, a iernii grăbite şi a celor optzeci şi şapte de ani.

I-am întâlnit fără preaviz. Prietenul lui Rebreanu venea pe drum purtînd două birne aşezate pe umeri în cruce, ca schiurile. Era simbată dimineaţa, oamenii urcaseră la culesul porumbului în hotarele de pe dealuri, aşa că bătrînul părea să iasă direct din linia orizontului.

Nu eram singură. Sever Ursă, cunoscutul director al Şcolii generale din Măieru, mă însoţea.

— Bună ziua, bade Alexandre!

— Bună ziua, dom' Sever!

— Da ce faci?

— Ce să fac?

— Lucri?

— Lucru' on pic! Am o ţir' de lucru c-o pîrtă! S-o betegit!

— Aha! Dregi o pîrtă!

— Ihi! Dreg o ţir'!

Răstignit între lemnele de pe umeri, bătrînul nu părea totuşi să le simtă obida fiindcă răspundea cu bunăvoinţă, bucuros de atenţia pe care mai marele şcolii i-o acorda. Purta pieptar înflorat, pălărie ciobănească rotundă şi cămasă de cîneapă înălbită, încheiată la gît cu un nasturel, de faianţă albastră, care-i dădea un aer copilăresc: Nasturele-l ştiam! Îl avea şi bunica şi surorile lui bunica şi toate mătuşile de la ţară pe care le-am cunoscut: călător trecut clandestin peste graniţa de la Sighet, adus în satele de pe Someş de cine ştie ce negustor din Boemia. Încăpînarea ţăranilor ardeleni e ca lemnul! Datina se ţinea la ei şi în nasturi, neschimbaţi prin secole pe veşminte, transmişi dintr-o generaţie în cealaltă, comandaţi cînd ţirgurile imperiului au fost desfiinţate, tocmai în glăjăriile Europei care îi fabricau. Dar

Alexandru Flămînd se detaşa pe lumina de toamnă prin încă un amănunt: opincile, de un fel cum eu n-am văzut niciodată, fainice, cu virfurile înalţate în aer şi apoi îndoite ca nişte capete de securi.

— Sinteţi foarte frumos îmbrăcat, am spus.

— No! Ținem portul!

Atunci Sever Ursă s-a gândit să mă introducă:

— Doamna a venit de la Bucureşti pentru Liviu Rebreanu!

O mirare enormă, de parcă numele acela ar fi fost atunci rostit prima dată, l-a făcut pe bătrîn să se răsucescă în strîsoarea de menhină a lemnelor care îl apăsau şi, cu o uluială pictată ca în spectacolele cu măşti populare a repetat: „Dom' Rebreanu?” şi abia tirziu, cînd părea că piatra aruncată în lac n-o să producă nici o reverberaţie, a mai zis încă o dată, încercînd ca argintul sunetelor cuvintelor: „Dom' profesor Rebreanu?” pentru ca apoi, înunţat de-o irezistibilă fericire să zîmbească, — cu trei, patru dinţi

păcate îi lipsea în perimetrul comunei un corespondent. Supravieţuiseră două case şi moara: veche, de lemn, cum erau în toate satele noastre odinioară şi nu mai sint. Pe cea din Măieru a salvat-o... Rebreanu! A avut norocul să-i stea în drum şi să intre-n istorie şi în semn de recunoştinţă macină după o sută de ani cu nădejde, ce-i drept mălai şi griş, din care măierenii coc o piine mai bună decît cozonacul, dovedind resurse de adaptare greu de închipuit. Am gustat din ea şi apoi am gustat şi din frunţa ţuicii, culeasă din retortele unui cazan. Era tare, dublu întoarsă, de prune, minunat parfumată, fierbinte, un elixir. Deci viaţa merge înainte. Ca...

Nu mi-au plăcut niciodată comparaţiile în literatură, dar imaginea unui riu care-şi mută apele sub nisipuri cînd o stavilă îl împiedică să mai curgă, mi s-a impus cu necesitate, şi m-am întrebant dacă un scriitor ca Rebreanu ar fi putut să-şi dureze opera de inspiraţie fără-

brusc, împingînd scaunul la o parte, a făcut „Şt!” şi şi-a întins braţele peste noi.

Se auzea ceva?

— Şt! a făcut iar, cu obrazul încreţit de atenţie şi s-a dat un pas înapoi.

— Ciţi eram în cameră am înţepenit.

Cu arătătoarele ridicate, cu gîtul întins înainte la maximum şi cu sprincenele încruntate, asculta ceva care părea să se-audă în hornurile pămîntului, fiindcă noaptea, în Măieru, e mai linişte ca pe lună, şi orice sunet se percepe fără efort.

Dar a mai scos o dată un „Şt!” la fel de autoritar şi energie, ne-a scrutat cu privirea şi cînd s-a convins că audienţa e cîştigată s-a aplecat brusc, răsucindu-şi capul de parcă ar fi ascultat cu urechea pămîntul, şi-a culcat capul pe palmele adunate şi legîndu-se usurel a zîmbit atît de gingaş în comparaţie cu vechimea obrazului încît m-a trecut un fior.

— St! a sîoptit. Doarme apa. Să n-o trezim, Alexandre.

— Doamne feri! Pînă i se ardeau degetele. Eu îi făceam ţigări. Avea tăbăc cum îi aurul. Şi maşină de infundat. Luam scutia, băgam papirul, dă-i! „Gata, Alexandre?” „Gata!” Fuma. „No, acum ne duceam!” Meream acasă.

— No! Să bem un coniac, Alexandre! Eu nu folosesc ţuca. Ştii, decît foarte puţin.

O şezut la nănaşa. Nu ştiu cît o şăzut că de la o vreme erau oameni cărpănoşi, ştii...

— Şi pe dumneata, cum de te-a nimerit?

— Mi-ar trebui un om vijilent! zicea. Să margă cu mine. Să mă mine încolo. Incoace. Pe suhaturile unde am fost copil. Io eram tiner atunci. „Hai”, zic, dom' Liviu, oi mărge io”. M-am dus.

— Umbla mult?

— Ha? D-apoi citi în munţii şi dealurile şi vîgăoalele, tăte le cerceta. „No! Azi merem la deal. Alexandre!” Mîine meream la vale, ori cine ştie. Mă întreba: „Asta deal cum se cheamă? Da asta?” Scria. Am fost şi la peşteră, să vadă tăul. Am luat de mîncare, ne-am dus pe rarişte şi hiut! la deal. Douăzeci de paşi — ţigară! Douăzeci de paşi — ţigară! „Lasă-l dracului de tăbăc, dom' Rebreanu!” Atita-i plăce, doamne feri! Ave degetele ruginite de la ţigări.

— Mai lasă-le jăli!

— Nu se poate! Nu se poate, Alexandre! Trebuie pentru cap!

No, după ace i-am arătat tăul. Şi-a lepădat hainele şi s-o băgat. Numa zice: „Alexandre, m-oi muta de la mătuse-ta, asta, nu mi-i găsi undeva un cartel? Hm? zice. N-om găsi airlea ceva?”

Unde să caut cartel? Mă gîndesc colo, mă gîndesc colo, viu la nănaşa şi-i zic. „D'apoi nu stă la mătuse-ta?” zice. „Stă şi nu prea?” „No, să vie aici!” O mîrs.

Altdat am fost la Stanca Iedului. Ne-am luat mîncare pe două zile. Să vadă capre negre. N-or venit. Ne-am întors pe vale, ne-am băgat în pădure, am văzut cerbul. Şi la Valea Mare am fost.

— Prin sat nu umbla?

— Cum nu! Videu portul. Îi plăce: fain, fain frumos Alexandre! Veneau bătrînii totîi laolaltă, vorbeau, dom' Rebreanu vorbea şi el, da' numai citeodată, mai multă tăce. O ţînut mult la lume. Ține parte la cei săraci. Om frumos, ştii? Isteţ! Şi la fapta lui era blind.

— Ai, Alexandre, Alexandre, că n-ai umblat la şcol!

— N-am umblat, dom' profesor!

— Păcat, Alexandre, ai fi fost om mare!

Am tăiat cu el şi la ferăstrău. Io tîiam cu slujica, cu Matroana. El stătea pe plută şi duhănea. „Hai cu mine, Alexandre!” Tăiam ce tîiam şi iar hai! Pe colea, pe colea, tăta sara cînd veneam acasă!

— Plata, Plata, Alexandre! Băga mina în buzunar.

— Lasă, dom' profesor!

— Nu! Plata, zicea.

Şi-apoi noaptea meream iar la moară, la apă, s-o ascultăm.

— Doarme apa, doarme, Alexandre!

Crezi? Crede, doamnă, că ne-om duce cu tăii, ia, amu-s o sută de ani!

CENTENAR REBREANU

Călăuză din Măieru

reportaj de SĂNZIANA POP

— dar ce zîmbet! repetînd copleşit: „Dom' Rebreanu! D'apoi noi cu dumnealui am fost preţini! Doar i-am fost călăuză! Nime nu i-o fost prin jur mai apropiat!”

— Asta-aş vrea! I-am rugat.

— Vino ian sar', cînd gaţi cu poarta, bade Alexandre! I-a pofţit Sever Ursă. Hai pin' la noi!

Dar cînd a venit, eu eram încă în sat.

— Mă cată urgent cineva de la Bucureşti, a zis. Are treabă cu mine. O nepoată de-a lui domnu Rebrean!

Mi-a părut rău că am întîrziat. Hoinărisem aiurea, refăcînd un posibil traseu Rebreanu imaginar, altul decît cel în care năvălise realitatea spulberînd tiparele de odinioară, „inspiraţia scriitorului”. Măierul vechi, cu casele lui albastre îngropate în grădini, cu porumbul aîrnat pe şuri la uscat şi cu funiile de ceapă întinse în pridvoare a fost. Case noi, mari ce-i drept, cu unul şi chiar cu două etaje, tencuite însă în verde, în maro şi în vişiniu, imprimă satului de acum un aer de periferie oraşenească, scăpată complet de sub rigoarea estetică a tradiţiei ardelenesti. Unde să-l găseşti pe Rebreanu? Exponatele din muzeul satului le ştiam: un tezaur! dar un tezaur căruia din

neasă pe un relief cu atît de mari teritorii de „underground” Asta da, era o problemă, şi urcînd malul Someşului abrupt după soare, m-am gîndit ce înseamnă, de fapt, o sută de ani de la naşterea unui scriitor.

Abia seara ne-am întîlnit. A venit îmbrăcat ca un mire: scripitor, scos din lacra de sărbătoare, strălucind de tiparul culorilor încă vii. Proaspăt ras, tuns scurt, soldăteşte, frămîntînd o batistă în mină ca femeile la biserică, avea un aer şi măreţ dar şi feciorelnic, care mă stîngherea. Ce să-ntreb? Țăranul acela îmbrăcat în haine de sărbătoare se pregătise pentru o întîlnire unică, exemplară: el era reprezentantul lui Rebreanu pe Terra şi eu urma să-l investighez. Nu mi se-nîmpla prima dată! Toţi ţăranii din Transilvania trăiesc mai mult în istorie decît în realitate şi aşteaptă, cu hainele pregătite, CEASUL cînd va fi nevoie de ei. Prea banale — întrebările puteau să-l dezamăgească, — orgolioase, — să-l împingă într-un tipar sărac. Şi-atunci ce să-ntreb: „cum l-aţi cunoscut?” şi „Cînd?” şi...

Dar m-a întrebant el pe mine:

— Ce gîndiţi cu dom' profesor Rebrean?

Şi poate pentru că răspunsul întîrziă să sosească, s-a ridicat

Doarme apa, spunea.

Am văzut multe piese de teatru în viaţă, jucate de mulţi actori; dar acel Rebreanu înscenat de Țăranul Alexandru Flămînd din comuna Măieru depăşea orice imaginaţie culturală comună şi-ar fi fost o neleguire să nu-l ajut.

— Şi... dormea? am zis.

Asudat, reaşezat pe marginea scaunului în postura de invingător, şi-a încrucşat braţele sub trandafirul brodat pe pieptarul de piele şi-a jurat în acelaşi stil de mare actor pe o mare scenă a lumii:

— Crede! Crede ce-ţi spun! Că ziceam şi io: „Ce-i, dom' Rebreanu?” şi el: „No, şt! Alexandre! Doarme apa! Şt! Nu cumva s-o trezim!”

Nici ţigări nu fuma. Numa ce-şi punea scaunul cu trei picioare pe malul Someşului şi asculta.

— Dom' Rebreanu, ziceam, cum nevoia să doarmă apa! Io aşa ceva n-am mai auzit!

— Mă Alexandre, nu fi prost, apa doarme! Tăt ce există pe lume doarme la miezul nopţii: jivine, fluturi, iarbă, tăt doarme, aşa să ştii! Că noi noaptea umblam, atunci meream pe apa Someşului, între răciţi: Oi, oi! Numa noaptea şi noaptea. Şi-i tragea la tutun!

— Fuma mult?

Repere noi pentru artă

(Urmare din pag. 9)

lizării în cit mai bune condiţii a programului pe care şi l-a însuşi instituţia noastră din Documentele Partidului Comunist Român.

Ne sint permanente prezente în această direcţie orientările cuprinse în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al partidului, la Consfătuirea de la Mangalia pe problemele muncii organizatorice şi politico-ideologice, din 2-3 august 1983. Cerinţelor specifice Uniunii noastre le-au fost consacrate dezbateri cu întreg frontul creatorilor de muzică.

Compozitorii şi muzicologii au acţionat şi acţionează cu dăruire pentru reuşita unui mare număr de concursuri şi festivaluri ale cîntecului politic, ale muzicii populare, ale creaţiei corale, de muzică ușoară şi pentru ostaşi ca şi în general pentru intensificarea şi ridicarea calităţii mişcării artistice de masă.

Ne propunem ca în imediată perspectivă să realizăm o acţiune de angajare într-un plan comun de creaţie a compozitorilor şi autorilor de texte — scriitori, poeţi, dramaturgi — care au vizitat în 1985 marile şantiere ale patriei şi să finalizăm cu sprijinul Uniunii scrii-

torilor prezenţa creaţiilor inspirate de aceste vibrante realităţi în cadrul stagiunii artistice curente, inclusiv sub forma unor recitaluri de muzică şi poezie speciale. Muzicienii noştri au, pentru timpul care vine, teme generoase de inspiraţie cum sint: aniversarea a 65 de ani de la înfiinţarea Partidului Comunist Român (1921-1986), aniversarea în 1987 a 40 de ani de la proclamarea Republicii, aniversarea în anul viitor a 600 de ani de la urcarea pe tron a lui Mircea cel Bătrîn. Sintem convinşi că aceste generoase repere ale istoriei de ieri şi de azi a patriei şi a partidului vor mobiliza energia creatoare a membrilor Uniunii noastre şi că acestui înalt ţel îi vom consacra întreaga atenţie, dăruire şi experienţă.

Pentru un teatru al împlinirilor, al victoriei

(Urmare din pag. 9)

cult al uritului şi banalului, sub pretextul că... „aşa e viaţa!”, ca şi cînd arta n-ar mai trebui să fie reflecţie asupra vieţii, ci doar copia ei fidelă. Culmea este că pînă şi în viaţă, pe stradă, noi întîlnim la tot pasul tineri frumoşi! Dintotdeauna teatrului i-au trebuit în primul

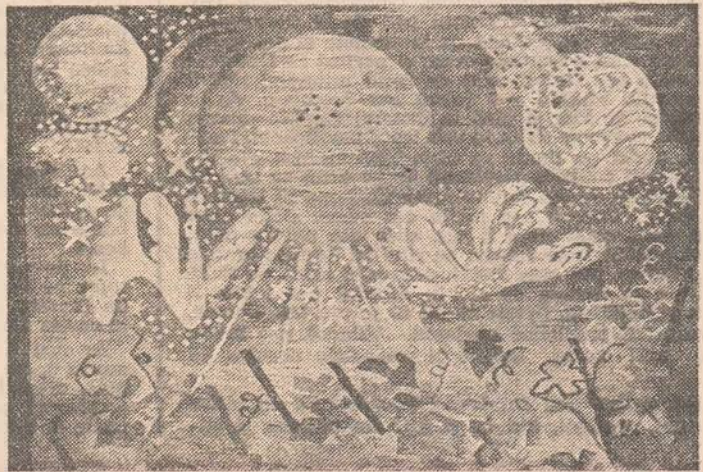
rînd tineri a căror frumuseţe şi puritate să umple inimile spectatorilor cu marea bucurie a vieţii, aceea de a trăi! Nu cred că ne-ar lipsi o infuzie de tinerete în teatru, de dragoste, de frumos şi morală (cinematografic) a încercat aceasta şi a avut succes — vezi chiar **Declaraţie de dragoste**. Aş vrea să văd mai des şi la teatru o scenă frumoasă de dragoste, tratată din unghiul purităţii, al unor sentimente curate, adevărate, profunde şi cuceritoare, gata să-l fascineze pe spectator, căci odată am văzut cum asemenea scene tind — chiar împotriva autorului, fie el şi Shakespeare! — să se transforme parcă într-o baie de erotic şi viciu, stilul... „sexi” făcînd ravagii în mentalitatea unor creatori. Or, de aici şi pînă la superficializarea relaţiilor umane, ba pînă la vulgarizarea lor şi, prin consecinţă, chiar pînă la inhibiţie şi stress n-ar mai rămîne, vai, decît un pas. Există aşadar şi viciul tentaţiilor imprudente sau al modelor imprumutate cu prea costisitoare lacune de discernămint.

N-am să înţeleg, de asemenea, de ce am fi mai mult furaţi azi de drama invinsului decît de cealaltă, dovedită posibilă, a învingătorului, cînd şi invins şi învingător, în lupta cu viaţa, cu nedreptatea şi neprevăzutul, pornesc de la şanse egale, pe un drum la fel de dramatic? De ce

am practica mai mult un teatru al înfrîngerii, decepţiei şi compătirilor (nu o dată cu rezultate de melodramă indolentă), decît un teatru al împlinirilor, al victoriei, al bucuriei? Ne înduioşează victima, dar de ce ne-am ignora eroii? Ce s-ar fi făcut omenirea fără eroi? Dozate ceva mai imparţial, aceste două categorii estetice ale dramaturgiei ar produce, poate, o adevărată terapie miraculoasă pentru conştiinţa omului de azi. Iată de ce aş recomanda publicului, cu deosebită căldură, şi trei din specta-

coalele Teatrului Naţional: **Nu se ştie niciodată** de G.B. Shaw, **Harap Alb** de R. Itcus şi **Povestiri din Hollywood** de Neil Simon.

Dar miraculoasă mi se pare şi capacitatea oamenilor care nu ajung să-şi piardă niciodată umorul şi nici măsura. Risul şi bunul simţ sint alte binefaceri ale umanităţii iar dramaturgia noastră de actualitate apelează prea rar la ele. De ce n-am avea noi azi mai mult ca oricînd simţul umorului şi de aici mai multe comedii?

atelier literar

G. Dumitrescu

I. Şuba: Un anumit freacmăt melanolic, în „Adio”, „Mai mingii o floare”. Prea puțin, ca să ne putem face o părere definitivă. Să mai vedem.

Hombre: Se poate să fi făcut progrese în domeniul „finanțe-contabilitate”, dar în ce privește cultura generală, gustul artistic, minuțiozitatea cuvintului, etc. nu prea se văd lucruri noi, deosebite (încă nu resimțim, de pildă, uritul, disarmonia, într-o expresie ca: „Iubirea ta în mine se injecta durut... ori „asemeni visului din care nu mai poți să zbori... ?! etc.). Ceva mai bine, în „Odată cu trecerea ta”, „Dialog” (nefinisată), „Ce să mai spun”.

R. N. Ciosun: Pare să fie un pas înainte, în ce privește orientarea generală. Ceva mai bine, în „Zărzărul”, „Intermezzo”, „La poarta bisericii”.

M. Novăcescu: Încă nu putem trage concluzii asupra eventualelor dv. înzestrări; singurul lucru care se vede clar, deocamdată, este o copleșitoare influență bacoviană... Să vedem, în continuare.

V. Hurghiș: Par să fie și semne bune, uneori mai greu identificabile sub haina învechită, greoaie, peticiată de convenționalism și obscuritate. Dar sint și pagini mai curate, cu sens limpede, cursiv, care cîntă și „spun”. Cum ar fi „Horea” de pildă, ori „De libertate”, „Limpezi-me” (nu le-am putut des-cifra pe toate în întregi-

me...!). Continuați, dar nu vă lipsiți cu bună știință de progresele și cîștigurile poeziei moderne și contemporane!...

D.E.R.: Mulțumiri pentru carte. În rest, nimic nou!

I. Soldea: O recoltă uimitor de slabă, lucruri mărunte, anodine, neinspirate, „făcute”. Ceva, în „Semn de carte”, „Gîndurile mele”.

Mih. Andreescu: Pare ceva mai bine, un desen mai simplu, grațios, expresiv („One Day”, „Blestem”, „După ce m-am născut”). Vă aflați pe un drum bun (și n-am înțeles sursa îndoielilor și descurajărilor din scri-soare, „șanso minime” etc.). Se pare că aveți niște probleme; scrieți-ne mai lămurit sau dați-ne un telefon, dacă vă putem ajuta cu ceva.

Atanase Stoica Păunescu: N-am primit plicul dv. din iulie (rătăcit, probabil), dar l-am primit pe cel din octombrie, cuprinzînd cele 15 poezii. Poeziile nu înfrînesc calitățile necesare publicării. Alte observații critice nu vă vom face, intrucît dv. pretindeți ca orice critică să fie făcută „pe un fragment bine încheiat” din poeziile dv. Noi considerăm, însă, că n-are nici un rost să mai reproducem aici, fie chiar fragmentar, niște texte de nivel scăzut, pe care le-am considerat nepublicabile. Nici n-ar fi posibil, de altfel, — ne-ar trebui un spațiu de citeva ori mai mare decît întreaga re-

vista, ca să putem reproducă tot ce se adună săptămînal în coșul redacției!... Și care ar fi folosul? (în afară de stabilirea unui trist record mondial!). Cine ar avea de cîștigat din răspîndirea și popularizarea prostului gust, a lipsei de talent, a agramatismului și a tuturor neîmplinirilor și eșecurilor?... Nimeni, desigur, nici chiar autorii „operelor” respective (care ar considera că nu mai au nimic de învățat!). Ca să nu mai vorbim că o revistă care ar încerca o asemenea „experiență” ar rămîne instantaneu fără cititori!... Căci tocmai aceasta e datoria oamenilor din redacție, de a alege, cu pricoperi, discernămint, bun simț, ceea ce merită să fie publicat, de ceea ce nu merită, răspunzînd astfel așteptărilor, interesului cititorilor. Această selecție se face în cadrul redacției (nu în afara ei) și reprezintă expresia unui gust, a unei orientări, a unei competențe, reprezintă în fond personalitatea acelei publicații.

Henuța (Succava), Aurel Ivor, The Dusty, Dora I., Carmen Mihaela Popovici, Cristina Mitrache, Debbie Green, Silvia Șucă, Angela Popa, Solitude, Liliana Istrate, Andrei R. Mihail: Încă nu, să mai vedem.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

AVEAM SĂ-ȚI SPUN CEVA

aveam să-ți spun ceva pe cînd silabe desuțite se jucau printre buze de-a flăcările.

Aveam să-ți spun ceva dar între timp a venit toamna și-au început să-mi cadă cuvintele.

AURICA HORINCAR

AM SĂ COBOR...

Am să cobor în cuvinte ca într-o eramă străveche unde Bachus și-a împietrit ultima gură de vin am să cobor spuneam cu gîndul alb încolăcindu-mi istoria o treaptă se va numi „vreau” următoarea „sint” pînă cînd un prinț bănuitor și trist îmi va zimbi cu o floare-ntre dinți.

RUXANDRA COLIBAN

ONE DAY

Într-o zi hai, mi-am spus, e timpul să faci ceva.

Pe drum n-am văzut eă ingerii mi-au căzut din pletele tăiate, și-am pornit la luptă fără carapace.

M-au adus acasă pe brațe (rănită) după ce-nvisesem toate morile de vînt.

MIHAELA ANDREESCU

CUM

Cum îți ride în nas, cum își scoate ochelarii și cum omoară păianjenul de dimineață: cum te lasă să plîngi în nesfîrșit, cum uită să-ți mulțumească între două zimbete de-ale lui și două grimase de-ale tale. Cum se viscăză el printre oameni cunsecade...

EMA VERNESCU

AVERTISMENT

Ai grijă Sisif unde îți lași scara bolovanul s-ar putea să nu-l mai găsești

s-ar putea să-ți l șterpelească unul din miile de sisifi amatori ducîndu-l cu sine ca pe un lucru ce i se cuvea de cînd lumea...

MARIUS DUMITRESCU

EVOLUȚIE

Gîndind, cubul a devenit sferă.

CIUDĂȚENIE

Mai multă curiozitate strinește o ușă deschisă puțin decît o ușă închisă.

METAMORFOZĂ

Tot timpul i-am ascultat pe alții și de atîta ascultat buzele mi s-au transformat în urechi.

FALSA MUZICĂ

Îmi alerg mîinile pe clapele coastelor tale. Undeva sună o notă falsă.

ALEXANDRA KRAUSER

OPTIMISM

în curînd plopii își vor zornăi frunzele licioase printre barele de aluminiu ale antenelor de deasupra blocului în curînd vița de vie va strînge în brațele ei expansive și balconul meu de sticlă albastră în curînd lîngă blocul ăsta va răsări alt bloc deslipindu-mi de pe retină imaginea uriașei cîmpii cînd galbenă cînd neagră cînd verde în curînd lumea mă va privi ca pe o bilă ieșită din urnă eișigătoare în curînd ochiul de cretă al nopții va trage peste lînga mea linia finală a sorții în curînd orașul va aniversa cinci sute de ani de la nașterea mea.

ANGEL FILIP

„O cultură liberă, dezvoltată...”

(Urmare din pag. 9)

facă unul din punctele forte ale campaniilor ei!

— Într-un fel, da. Și mă felicit pentru asta.

— N-o să-mi spuneți totuși că provincia este „fruncea”, că bate Capitala prin condiția oferită valorii!

— Să știți că, spre deosebire de scriitorul din București, cel din provincie se află mai în miezul vieții, întră mai repede în contact intim cu oamenii și cu lucrurile, ceea ce e decisiv pentru creația lui. Cînd la aceasta se adaugă și bune raporturi cu confrății de breaslă, adică a cel climat scutit de porniri pătimase, subiective, fiind să umfle „personalitatea” fără acoperire în operă a unor și să marginalizeze valorile autentice — atunci, da, respectiva „provincie” poate chiar să se declare „fruncea”!

— Patimile despre care ați vorbit răvășese și Craiova?

— Dv. nu m-ați întrebat despre Craiova. Mi-ați pus o întrebare cu caracter general, v-am dat un răspuns pe potrivă.

— Craiova rămîne totuși Craiova, cu noblețea tradiției, cu eferescența culturală a zilei de azi, dar și cu „oltenismele” ei, mostenite prin inerția unor altfel de „tradiții”. Apropo, cum mai stăm în Craiova cu birfa, cu bine știuta noastră birfă olteană, atît de dreptă totuși deseori, atît de dreptă totuși uneori? (Mă rog, cînd e dreptă se numește altfel, nu birfă, dar asta-i altă poveste).

— În buna tradiție a umorului oltenesc, dus pe culmi atît de înalte de Amza Pellea, dați-mi voie să consider „oltenismele” ca pe o fizioterapie care, corect aplicată, face bine. Face bine și la picioare (vezi performanțele fotbalistice ale „Universității”), și la cap (vezi extraordinarele realizări artistice și științifice date în timp de marii noștri olteni, de la Brăncuși și Argezi la Macedonski, Titulescu și Odobleja). Cît privește birfa, ea este o boală universală, veche de cînd e lumea. E bine să n-o iei în seamă.

— Dar dacă te ia ea în seamă? Nu trebuie să ripostezi?

— Riposta n-o văd în „birfă” contra birfă, ci în acțiunea de activă asanare a cauzelor care o generează, dusă de către oa-

mienii de bine, cu firi constructive și caracter e integre.

— Ilarie Hinoveanu, haide totuși să fim la obiect!

— Deci să vorbim despre „birfa craioveană”, da? În contextul, ca să zic așa, al birfei universale, birfa craioveană își are, într-adevăr, locul ei, particularitățile ei, provenite, cred, din prea marea densitate pe metru pătrat de olteni pe care-i mîncă limba. Îmi amintesc vorbele distinsului cărturar Alexandru Piru, din anii decanatului său craiovean: „Îmi place Craiova, care este o Scitlie, domnule! Dacă rezisti aici multă vreme, nu te mai înfrînge nimeni, niciodată și nu căieri! Devii nemuritor.” Sau cuvintele cuprinse în dedicația cărții „Să ridem cu... Amza Pellea”: „...tuturor oltenilor care fură-mprăstiați prin lumea largă ca sarea-n bucate!”. Așa e „birfa” noastră, a oltenilor: uneori benignă și chiar necesară, ca sarea-n bucate.

— Din 1967 și pînă anul trecut ați scos, dacă nu mă înșel, doar trei cărți de versuri: „Cocorul din unghi”, „Vînt de vis” și „Călare stîngar”. De ce publicați atît de rar volume de poezie?

— V-aș răspunde cu cuvintele titanului de la Iasnaia Poliana, pe care le reproduc din memorie: Scriitor devii atunci cînd știi ce să tai și ce să lași pentru tipar din ce ai scris. Deci scriitorul trebuie să aibă — înaintea criticului său! — o conștiință critică. Firese, el trebuie să exercite cel dintîi actul de evaluare a propriilor scrieri, să alegă din ele ceea ce merită să ajungă la cititor.

— Iar dumneavoastră ați ales, în aproape două decenii, doar cît să începă în trei volume!

— S-ar putea să fie puțin, dar important e dacă ele v-au plăcut sau nu. Și dacă ați observat sau nu un salt de creație de la o carte la alta. Nu spun o nouă tate, dar cred că fiecare nouă carte a unui autor — a unui poet mai cu seamă — trebuie să exprime rodul explorării unui inedit univers artistic.

— Marian Popa, în al său „Dicționar de literatură română contemporană”, vă clasifică printre autorii „aproape impecabil parnasieni”. Vă mulțumește definiția? Dar modul în care, în general, v-a receptat și vă re-

ceptează critica?

— Într-un dicționar apărut nu de mult găsim următoarele definiții: „Parnas — lăcașul muzelor”; poezie, poetică; munte în Grecia consacrat lui Apolo și muzelor”; „Parnasianism — curent sau școală literară franceză din a doua jumătate a secolului XIX, care cultiva o poezie picturală, rece și impersonală, caracterizîndu-se prin cultul formei și printr-un estetism exagerat”. Din perspectiva acestor definiții, trebuie să vă spun că — de ce să nu fiu sincer? — mă simt bine acolo unde mă situează Marian Popa, adică în lăcașul muzelor, al poeziei înseși, sub sceptrul lui Apolo și al culturii pentru formă (cult care este, după credința mea, unul din drumurile ce trebuie străbătute obligatoriu spre înțînirea cu lirica autentică). În ceea ce privește modul cum m-a receptat și mă receptează critica nu pot să mă plîng că nu am fost un autor comentat, aproape toate revistele au scris despre poezia mea, uneori sub semnături prestigioase. Am găsit în aceste comentarii destule opinii interesante, demne de reținut, care m-au sprijit în clarificarea drumului meu în poezie. Nu sînt dintre aceia care le pretind criticilor să le făurească, încă din viață, statui poleite. Prefer să aspir la performanța de a scrie versuri care să placă publicului.

— Deci credeți — ilustrînd eu propriul dumneavoastră exemplu — că avem o critică aptă să reveleze corect valorile și să le sprijine în creșterea lor?

— Da, critica noastră este în stare să recepteze corect valorile. Totul este numai să dozească să facă acest lucru.

— Sînteți coleg de generație cu Nichita Stănescu. Credeți că a fost corect prețuit de critică?

— Mărturisesc că nu am citit tot ce s-a scris despre Nichita Stănescu de-a lungul anilor, de aceea nu vă pot da un răspuns ferm. Nichita, totuși, a fost un poet aflat mereu în atenția criticii; mai intens în anii de început ai creației sale, mai palid însă în vremea din urmă.

— Și ce vă spune aceasta?

— Că receptarea critică a descreșcut pe măsură ce valoarea poetului a crescut, anexîndu-și noi și generoase dimensiuni (vezi cărți ca „Roșu vertical” sau „Un pămînt numit România”, ce ne-au dezvoltat un Nichita robit deopotrivă magiei cuvîntului unic și greu de sensuri dar și forței marilor

idealuri ale țării și ale epocii). Ceea ce critica noastră n-a făcut încă pentru Nichita Stănescu este, după părerea mea, tocmai esențialul: nu a dat acel studiu fundamental, care să illumineze dimensiunile operei sale, în deplina lor strălucire națională și universală. Albumul memorial Nichita Stănescu, nu de mult apărut, este opera lui Gheorghe Tomozei, deci a unui poet, nu a unui critic important, cum ar fi fost firese. Poate că studiul pe care îl așteptăm n-o să ignore, din operă lui Nichita, cele două titluri pe care vi le-am citat și peste care atenția unor critici a trecut cu o uluitoare viteză.

— Încă o întrebare pentru „parnasianul” (și „tradiționalistul”, căci vi se mai zice și așa) care sînteți: ce vă spune juna poezie zisă „ironică”, „ludică”, „textualistă” etc.?

— Că mie personal nu-mi spune nimic, în afara spontanității unor imagini și a inteligenței unor asociații, ăsta nu-i un criteriu. Dar citeam mai deunăzi, sub semnătura unui tînăr și altminteri interesant critic bucureștean, că niște subțirile plachete de versuri ce se revendică „directiilor” pe care le-ați pomenit ar reprezenta — tîneț-vă bine! — o „estetică înnoitoare”. Ca poezia unor Argezi, Blaga sau Barbu! Vorbeam de provincialism, ca artificială umflare a unor false (sau încă în stadii incipiente) glorii sau gloriolo, dar iată-l instalat și în inimă critică de metropolă!

— Să discutăm acum și eu directorul de editură Ilarie Hinoveanu. Conduceți „Serisul românesc” de la înființarea lui. Ce semnificație atribuiți actului — emanat din inițiativa secretarului general al partidului — de a se întemeia editura și în provincie?

— Exact semnificația care se poate acorda, de exemplu, cîtoririi în diverse centre ale țării a unor institute superioare de învățămînt și de știință (Craiova Epocii Ceaușescu, să nu uităm, s-a îmbogățit cu a cincea universitate a țării!), a unor așezăminte culturale-artistice de intensă și largă iradiere a valorilor noului. Este vorba de o armonică distribuție, pe întreg spațiul țării, nu numai a forțelor de producție, ci și a forțelor și a bucuriilor spirituale. Consecințele unei asemenea politici sînt de o incalculabilă importanță pentru viața spirituală a României de azi și de mîine.

— Editura dumneavoastră a debutat cu un program ambițios, dovadă primele cărți pe care le-ați tipărit, purtînd semnăturile lui Tudor Arghezi, G. Călinescu, Al. Piru, Mihnea Gheorghiu etc. Ce s-a întîmplat cu programul acesta de-a lungul anilor, n-aveți impresia că a devenit ceva mai subțire?

— Do ce? Fiindcă n-am continuat să tipărim doar „nume mari”? Credeți că o editură poate trăi doar din astfel de nume?

— Foarte bine, spuneți-mi atunci ce scriitori ați descoperit și ați promovat prin editura dumneavoastră.

— Nu promovăm doar scriitorii. Mandatul care ni s-a încredințat este de a edita carte originală social-politică, tehnico-științifică și, evident, și de literatură beletristică, promovînd cu prioritate teme și autori — aparținînd tradiției și actualității — legați de zona Olteniei. Am editat, firește, și lucrări de interes național și, în unele cazuri, internaționale. Revenînd la întrebarea dumneavoastră, editura noastră a promovat — fie în roman sau în proză scurtă, fie în poezie sau în critică și istorie literară — nu puțini debutanți valoroși, între care i-aș aminti pe Romulus Diaconescu, Marin Beșteliu, Nicolae Dan Frunteletă, Ovidiu Ghidirmic, Constantin Barbu, Marius Ghica, Alexandru Mironov, Adrian Frățîlu, Aurel Antonie, George Arion, Mircea Popai, Dan Lupescu, Patrel Berceanu etc.

— Știm că „Serisul românesc” a fost cea dintîi editură care, în anii noștri, ni l-a redat pe Vasile Cîrlova, și încă într-o splendidă ediție pentru bibliofili. Iată un titlu de laudă pentru dumneavoastră!

— O serie de lucrări cu caracter de primiere în peisajul editorial actual au fost consacrate și altor personalități în al căror destin se implică legături cu Oltenia, precum Theodor Aman, Traian Demetrescu, Al. Macedonski, Constantin Brăncuși, Nicolae Titulescu, Nicolae Iorga, Tudor Arghezi, Elena Farago, Gib I. Mihaescu, Victor Papilian, Constantin Ionescu-Sișesti, C. S. Nicolăescu-Plopsor, Ștefan Odobleja, V. G. Paleolog.

— Dar mai aveți niște datorii, niște mari datorii oltene: Pius Servien, Al. Ștefulescu...

— Desigur. Și ei, și alții... Cel doi pe care i-ați numit sînt incluși, dealtfel, în programul viitoarelor noastre tipărituri.

Enigmă arheologică

A fost descoperită în satul Silvașul de sus (jud. Hunedoara), în perimetrul Sarmizegetusci de Hațeg, de către un buldozerist, lucrând la temelgia unei noi hidrocentrale. Este o statuie de circa 19 cm. înălțime și în greutate de 200 gr., uimind cu totul pe directorul Muzeului de istorie din orașul Hațeg, el însuși arheolog, bun cunoscător al inventarului dat la iveală de săpăturile întreprinse ani de-a rândul în zonă. Este cert, spune istoricul, un stegar roman în atitudine de paradă, chip ce apare frecvent pe monedele romane cu circulație la Sarmizegetusa de Hațeg, această colonie de graniță de după înfrângerea lui Decebal. Surprinde însă, uimește chiar, metalul alb cu totul necunoscut din care este plasmuită. Lucrată cu migală și rafinament artistic, având volumele anatomice reliefate cu înaltă stăpânire a simbolisticii, patina verzuie a metalului ea și elementele de lucrătură permit ipoteza a fi din epoca daco-romană, dar cine știe? Pentru elucidarea enigmei, statueta a fost expedită în laboratoarele Muzeului de istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca, unde studii de specialitate îi vor afla virsta ca și compoziția ciudatului metal din care e alcătuită. Cine știe, ce noutăți și chiar răsturnări de certitudini istorice va aduce „stegarul roman”. Le așteptăm. Până atunci, mulțumim directorului Emil Nemeș, pentru că a pus la dispoziția revistei noastre, în premieră, prin intermediul fotoreporterului Paul Agarici, această nouă descoperire arheologică.

Descoperiri, noutăți, ipoteze

Istoria, ca orice știință, desfășoară un permanent efort de cunoaștere. Celebra formulă a lui Leopold von Ranke — „wie es eigentlich gewesen ist”, care înseamnă „așa cum s-a petrecut în realitate” este un adevărat comandament al istoriografiei științifice, altfel spus, de a prezenta faptele în spiritul adevărului istoric. În ultimele două decenii — de la Congresul al IX-lea al Partidului — istoriografia românească a cunoscut o perioadă de remarcabile progrese. Realizări valoroase ale cercetătorilor și istoricilor noștri au permis sporirea și adâncirea cunoștințelor despre trecutul poporului, despre relațiile lui cu alte popoare, despre locul său în istoria universală. Vom încerca în această rubrică a face cunoscute cititorilor o sumă de noutăți documentare și interpretative și de a-i introduce în laboratorul de cercetare al istoricului, de a înfățișa căutările, ezitățile (căci și ele există) acestuia, izbînzile lui.

O carte, un fapt în premieră

1 august 1943. Libia, aeroportul Berka. Bombardierele americane se pregătesc să decoleze într-un mare raid asupra Ploieștilor. Primul atac asupra perimetrului petrolifer, așa cum încă se mai crede de multă lume? Răspunsul îl vom vedea mai jos. Deocamdată să revenim pe aeroport, sub soarele puternic, în vuetul motoarelor, în atmosfera încălzită de emoțiile celor care pleacă, dar și ale celor care rămîn să le aștepte întorcerea. Un preot catolic, Beck, se pregătește să binecuvinteze — da, ori cît ar părea de surprinzător, de ridicol chiar, să binecuvinteze un semănător de moarte și distrugere — pe cei care o doresc. „Părinte, îi spune un copil, aveți relații bune acolo, sus?” „Am circuitele mele pentru rugăciuni”, răspunse amuzat clericul. „Stabilește atunci contactul pentru noi”, ceru un mitralier. Scena este relatăată în binecunoscuta carte a lui James Dugan și Carroll Stewart, „Ploiești. The great ground-air battle of 1 august 1943”, New York, 1962. O traducere franceză — unde ilustrația, cu adevărat impresionantă, a suferit o drastică reducere — a apărut în colecția „Ce jour-là” a marii edituri Robert Laffont. La noi, literatură ca Ioan Grigorescu și Mihail Pelin s-au ocupat de acest raid sau de situația prizonierilor americani în paginile „Luceafărului” și ale

Almanahului '85 al respectivelor reviste.

Bombardamentele aeriene ale aviației anglo-americane constituie un important capitol al celui de al doilea război mondial și ele au făcut obiectul unei bogate literaturi. La noi, Eugen Preda într-o lucrare pasionantă Miza petrolului în viltăoarea războiului (București, Ed. Militară, 1983) a abordat problema. Acum, o lucrare tipărită de Editura Dacia, înimi cît să cuprindă cerul patriei, scrisă de Cornel Marandiuc, prezintă un sector rămas necercetat, de-a lungul a patru decenii, și anume activitatea de luptă a aviației noastre de vînătoare în primăvara și vara anului 1944, căreia, în chip firesc, autorul i-a adăugat activitatea desfășurată de la 23 August 1944 pînă la Ziua Victoriei. Cartea nu se înfățișează, așadar, ca un diplic: Partea I, Bombardierele atacă vara, Partea a II-a, Primăvara țirzie. Autorul și-a întemeiat investigația pe un bogat material documentar inedit provenit din arhiva Ministerului Apărării Naționale ca și pe scrisorile-mărturii ale piloților de vînătoare. Datele, oferite de surse, le-a analizat, confruntat, interpretat, propunînd o carte de cea mai captivantă lectură. De la atacul american din 12 iunie 1942 — acesta fiind primul bombardament american asupra României și cea dintîi acțiune a aviației americane pe continentul european — la cel de la 1 august 1943, care a intrat în istorie ca fiind cel dintîi raid american al aviației peste trupul țării noastre, și apoi la raidurile din vara

anului 1944, Cornel Marandiuc a reconstituit un capitol ce nu poate fi omis din istoria noastră militară. Luptele piloților români de vînătoare sînt o nouă mărturie a vitejiei armatei noastre. Din numeroasele episoade relatate de autor, cel mai impresionant mi s-a părut declarația căpitanului Alexandru Șerbănescu, care merită să intre într-o antologie a bravurii românești. Copleșită de superioritatea numerică și tehnică a aviației de vînătoare americane ce însoțea bombardierele, vînătorii noștri primiseră, în august, ordinul de a nu se mai angaja în luptă, ci de a decola pentru a pune avioanele la adăpost. Aflînd de acest ordin, căpitanul Alexandru Șerbănescu declară: „...Eu personal mă înscriu în insubordonare... Nu înțeleg ca un inamic, oricît de mare și puternic ar fi, să intre în țara mea ca-n sat fără cîine și s-o pustiască... eu voi continua să lupt, de va fi nevoie singur, pînă cînd sau cad sau nu se va putea spune că în România n-a ieșit nici un român în fața americanilor, chiar dacă pierdem bătălia”. Și pilotul a luptat și a căzut la 18 august 1944. Exemple asemănătoare se întîlesc și în a doua parte a cărții consacrată epopeii războiului antihitlerist, la care România a participat cu efective ce au plasat-o pe al patrulea loc în coaliția antihitleristă.

În paginile revistelor de specialitate, cartea lui Cornel Marandiuc va fi scrutată de specialiști și faptele relatate de el cercetate sub „lupa” riguroasei examinări. Aici voim însă să spunem pentru marelui public cititor că ea reprezintă — în prima ei parte — o ridicare de cortină și deci o premieră istoriografică, ce se cuvine salutăată. Salutată, mai ales, pentru că este pătrunsă de dragostea de patrie și de dragostea de adevăr, care, în cazul scrierii istoriei românești, se unesc în chipul cel mai strîns și conferă cercetării forță și durată.

FL. CONSTANTINIU

...Într-un colț de depozit al unui muzeu de provincie, la peste un secol și jumătate distanță, s-a identificat drapelul lui Tudor Vladimirescu. O piesă unică de o valoare covârșitoare, o piesă-testament pentru descifrarea sensurilor majore, sensurilor reale ale Revoluției de la 1821, despre care, în decursul vremii, unii istorici au exprimat păreri contradictorii. Din păcate această îndelungată uitare a săpat nemilos tocmă asupra însemnelor documentare. Într-o zi, a ajuns în patrimoniul Muzeului Național de Istorie, acolo unde își avea de drept locul, dar se părea că a ajuns prea tîrziu. Părea necuperabil, cînd a fost încredințat laboratoarelor din secția de restaurare-conservare. Însăși ingineria Ariana Stănescu, șefa secției, părea sceptică, deși, are la activ restaurări de-a dreptul spectaculoase. Și totuși, trebuia încercat.

Asupra acestui munci alif de migăloase și de anonime, asupra oamenilor ce o slujesc cu abnegație și nespun devotament pentru viața fără de moarte asupra a tot ce înseamnă mărturie privind trecutul nostru, ne vom opri azi, așa cum am promis în primul reportaj de la întîia instituție muzeală a țării. Ei sînt chimiști, fizicieni, ingineri metalurgi, electroniști, biologi, artiști plastici, muncitori ceramisti, textiliști, laboranți, sînt de numeroase meserii și profesii, nefînd, în fapt, deloc numeroși. Ariana Stănescu este de profesie chimist. Chimia este modul său de a se dedica istoriei. La început, cînd a citit în ziar anunțul pentru un concurs de chimist la un muzeu de istorie nu știa cum va putea să împace ambele științe. Examenul consta din două discipline — Istoria patriei și Tehnica de conservare și restaurare, despre care habar n-avea. Cărți de istorie a găsit pretutindeni, dar nu și pentru cealaltă chestiune. În fine, pînă la urmă s-a descurcat, a concurat, a reușit, s-a specializat și și-a descoperit o nouă și statornică vocație. Nu peste mult timp, a ajuns să conducă secția, să aibă în responsabilitate cel mai mare și cel mai bine dotat laborator de profil din țară, la nivel egal cu cele

mai reputeate pe plan european, cum avea să constate cu prilejul unor călătorii de studii și documentare. Nu există tehnică modernă în materie să n-o dețină, nu există metodă cunoscută în lume pe care să n-o abordeze. Microscopie și stereomicroscopie, lămpi bactericide și etuve, spectrograf cu laser, spectrofotometru de absorbție, laborator de difracție cu raze X, aparatul Roentgen (nici o intervenție fără multiple radiografii), radiologie prin retroemisie, aparatul pentru determinări Ph, pentru analize metalografice etc., etc. Istoria cere precizie, Istoria înseamnă Adevăr, Adevărul nu îngăduie aproximații. Un restaurator nu poate să falsifice, nu poate să adauge, nu poate să inventeze, nu poate să mintă, orice

filaxia, veghea la sănătatea obiectelor pe care le avem din Ființa istoriei. Controlul periodic al celor din depozite, al celor din expoziții, bucată cu bucată, a zecilor de mii, a sutelor de mii, a milioanele de piese este datoră și obligația lor fundamentală. La orice semn de alarmă „pacientul” este adus în „clinică”. În atelierul și laboratoarele propriu-zise, organizate pe tehnici și tipuri de materiale — textile, ceramică, metale, document și carte. Orice intervenție nu se face prin „rutină”, oricîtă experiență și vechime ar avea restauratorul, mai ales cînd e vorba de noi achiziții, de noi materiale abia scoase la iveală de săpăturile arheologice. Fiecare piesă este un ins, un unicat, o temă de cercetare. Intră în acțiune laboratoarele de analize,

lize ale straturilor picturale și ale culorilor, după numeroase căutări și ipoteze de lucru făcîndu-se chiar și un calcul de probabilitate al oșecului, artista plastică Spiridonia Macri a izbutit. A desprins cu bisturiul peliculă cu pelliculă, o pelliculă de 2 milimetri grosime, picătura ce conținea mesajul, heraldica, întregul desen al steagului, reușind s-o transpună pe un alt steag de mătase, redîndu-i splendoarea originală, păstrîndu-i patina, prelîngîndu-i viața. Artista a pus la punct metode noi de lucru pentru textile deosebit de fragile, sector unde nu exista o prea bogată experiență. De altfel, să nu uităm că întreaga secție este extrem de tînără, tînăr fiind muzeul însuși, a cărui virstă n-a trecut încă de un deceniu și jumătate. Cu inventivi-

însă o nedreptate trecînd sub tăcere activitatea atelierului de metale, acolo unde s-au înregistrat reușite de-a dreptul memorabile asupra unor tezaure, obiecte și piese de mare preț în lumina unor epoci, în elucidarea unor teze sau ipoteze acreditate de Istoriografie. Este vorba, în primul rînd, de Tezaurul tracic de la Agighiol, din Dobrogea, descoperire de interes european a arheologiei românești, dar a cărui restaurare și conservare a ridicat dificultăți deosebite, nerecolvate de-a lungul a citorva decenii, deși au fost consultați savanți după savanți, inclusiv de peste hotare. Era în pragul unei totale dezintegrări, cînd a fost preluat de colectivul de la Muzeul Național de Istorie. Tezaurul este astăzi redat publicului și patrimoniului cultural național. De asemenea, Tezaurul dacic de la Sîncrăieni, din epoca lui Burebista, precum și Carul de la Bujor, datat la anul 400 î.e.n., de o remarcabilă relevanță pentru civilizația prelucrării metalelor în lumea antică de pe teritoriul patriei noastre, ca și numeroase alte tezaure din aur și argint ale geto-dacilor mai recent descoperite (cel de la Hinova — Mehedinți, de la Bunești-Averesti, jud. Vaslui), pentru a nu mai vorbi de cele monetare, care au ajuns la circa 10.000 piese numismatice pe an. Firește, activitatea tuturor atelierelor, fie că se ocupă de cărți și documente, de textile sau metale ori de neasemuit de bogatul inventar ceramic pe care săpăturile arheologice îl aduc anual la suprafață, n-ar fi posibilă fără temeinica pregătire, destoinicie și devoțiune a unor biologi ca Virginia Diaconescu și Ileana Crăciun, unor chimiști ca Doina Turcu și Victoria Barbălată, fizicieni ca Georgehe Niculescu a căror pasiune, ca și a Arianei Stănescu, este greu de împărțit și de disociat între o știință și alta. Dacă putem spune că avem, că am început să avem școală în domeniul conservării și restaurării istorice, rămîne încă o problemă deschisă, școlile unde să se formeze și să se specializeze restauratorii.

CICI IORDACHE-ADAM

Despre trecut, prin raze Roentgen

neconcordanță este de cele mai multe ori ireversibilă și astfel un act foarte grav. Este, așadar, mai întîi obligat să cunoască proveniența, viața și destinul prin jîmp al oricărui obiect ce i-a căzut în mîini. El îl analizează conform unor multiple criterii la fel de importante, dintre care urgența intervenției este pe primul plan. Nici o intervenție nu-i este însă permisă în afara regulii-lege a autenticității și lizibilității. Nu-i voie să întregesci o piesă fără a marca, fără a lăsa să se vadă ce este al tău și ce al istoriei. Sînt atîtea reguli, atîtea obstrucții, încît, ascultînd-o pe Ariana Stănescu, deși toate sînt absolut logice, ne întrebăm cum mai pot lucra acești oameni, mereu situați într-un „pat al lui Procust”? În fond ce fac restauratorii? În fond ce înseamnă a restaura? O muncă pentru care nu există o comparație mai potrivită decît cu cea a chirurgilor, cu cea dintr-o clinică medicală. Grija primordială și grija permanentă a restauratorilor este, de fapt, pro-

investigațiile fizico-chimice și biologice, microscopice, laboratoarele cu aparatul nuclear, razele X, radiografiile de tot felul. Astfel se identifică virstele, structura materialelor, starea lor de integritate și mulți alți parametri. (Conservarea presupune și ea alte probe și alte analize asupra climatului, a luminii, a gradului de umiditate, a stării microbiologice a mediului de expunere ori de păstrare). Cum aminteam, nu se înteepe actul de restaurare al unui obiect pînă nu se află despre el totul. Îndelungi ore de dialog cu muzeograful, cu arheologul, cu istoricul, cu cercetătorul epocii căruia îi corespunde, sînt dialoguri-anamneză ce determină, de cele mai multe ori, modalitățile și tehnicile de tratament. Peste steagul lui Tudor erau trase niște tîghele de către cei ce l-au păstrat, pentru a-i întări mătasea ce se tot uza. Tîghelele măcînaseră pictura, nu se mai distingeau culorile și nici însemnele steagului. Se știa doar că era pe fond albastru După numeroase ana-

tate, cu dragoste, cu har — lucrîndu-se nu o dată cite 2 ani la un singur obiect — s-a abordat și restaurarea unor prețioase broderii medievale românești, din mătăsuri, pietre scumpe și metale prețioase, printre care Dvera de la Putna, danie a lui Ștefan cel Mare, splendoare din fir de argint și de argint aurit, cîntărind peste 2,7 kg. Un alt mare maestru care se dăruie cu totul meșteșugului său este și Aurel Barbu Pandelescu, unul dintre renumiții specialiști ai țării în restaurarea de documente, hărți și carte veche, avînd de înfruntat nu mai puține dificultăți decît cei din laboratorul de textile; materialul papiric este poate chiar mai fragil și mai perisabil. Lui îi datorăm refacerea și prelîngirea vieții unor cărți de căpătîi ale culturii naționale, printre care Tetraevanghelierul lui Macarie tipărit la Tirgoviste, în prima tiparniță a Țării Românești și Cazania lui Varlam. Nu putem, firește, să enumerăm pe toți cei care alcătuiesc acest exemplar colectiv, am face

Copiii noștri minune, minunații noștri profesori

Un nou Dan Barbilian?

Cind părinții își dau copiii, de la vîrste tot mai fragede, la cluburi de gimnastică, fiecare speră ca al lui să fie o nouă Nadia Comăneci. Cind îi dau să ia lecții de vioară, speră într-un nou Enescu, iar cind îi tortorează cu pianul, vād în ei un Chopin. Nimic mai firesc. În schimb, cind se îndreaptă — de regulă singuri — spre cercuri de matematică nu știu cîți părinți speră să fie descoperit un nou Dan Barbilian? Mi-am amintit de „ora astrală” a poetului destinat mai întii matematicii — grație întâmplării de a fi participat în clasa a VI-a de liceu, la un concurs al **Gazetei matematice**, unde a cîștigat premiul întii, atît la algebră cît și la geometrie, pentru problema de geometrie propunind o soluție deosebit de ingenioasă, chiar mai rapidă decît a ilustrului savant Gheorghe Țițeica, inițiatorul concursului — în fața unui copil de 13 ani din Fetești. Și în fața profesorului acestuia, un foarte tînăr cadru didactic în care vedeam pe profesorul de la „Mihai Viteazul”, Ion Banciu, despre care poetul-matematician va mărturisii la maturitate că i-a „sădit afectul matematic, emoția în fața unei teoreme și patima cercetării, fără de care nu poți fi matematician”. Copilul acesta din Fetești, mai mic decît adolescentul licean de acum aproape trei sferturi de veac, pe nume Pompiliu Marin, a cucerit, la Olimpiada din acest an, pentru clasele a VII și a VIII-a, premiul special pentru ingeniozitate, cel mai important premiu ce se acordă de către Societatea de științe matematice din România, pentru soluția cu totul nouă, neîndicată nici de autorii problemei, fiind remarcat și primind acest trofeu din mîinile academiștilor Nicolae Teodorescu, președintele Societății, întocmai ca odinioară elevul Barbilian din mîinile lui Țițeica. Pompiliu Marin este acum elev în clasa a VIII-a (cînd a primit premiul era într-a VII-a), a Școlii generale nr. 7 din Fetești, cea mai mare școală din județul Ialomița, unde învață 2.000 de copii. Este fiul unor profesori, mama — de română, tatăl — de fizică, dar pasiunea pentru matematică a deprins-o nu de-acasă ci de la cel care conduce unul din cercurile matematice, un fost elev al școlii întors cadru didactic aici, pe nume Marin Stan. După numeroase selecții, teste, baraje, faze ale Olimpiadei, copilul acesta

nici prea timid, dar nici prea îndrăzneț, calm și sigur pe sine, a ajuns în lotul celor 530 de elevi între 13 și 15 ani, din întreaga țară, care s-au întîlnit la Tulcea în competiția cifrelor, a gîndirii, a creației, nu într-un „joc secund”, ci în sferele cele mai înalte ale abstracțiunii și logicii. La primul lui interviu, cel ce avea trac era reporterul și fac greșeala să-i adreseze acea stupidă întrebare cu care adulții îi agasează pe copii „Ce-ți place ție mai mult?” Imi răspunde: „Să dezleg probleme de matematică și să mă joc cu cățelușii, fiindcă sînt supli aghii, inteligenți”. Răspuns de baraj, am senzația că m-a prins în capcană, dar Pompiliu este sincer, cum avea să ne mărturisească peste cîteva clipe, după ieșirea lui din cancelarie, profesorul Marin Stan. El cunoaște bine, sint camarazi, lucrează demult împreună și orele de cerc sînt liniile lor tangente, sint o desfătare. În fața tablei cu cifre sulfețele lor vibrează, se întînesc și se apropie. Așa își inflcărează acest talentat pedagog pe toți cei ce „scilpesc”. Pompiliu n-a fost o excepție și o întâmplare, de fapt toți cei 4 selecționați din școală pentru Tulcea s-au întors acasă cu premii și mențiuni. Ceilalți trei sint elevii fostului său coleg de școală și de liceu, de o vîrstă foarte apropiată, un singur an îi desparte, profesorul Nicolae Halmagiu. O tactică concurentă, o frumoasă competiție în cel mai desăvîrșit fair play, din care cîștigătorii sint, iată, copiii, și, sperăm, matematica românească. Întîmplarea de la Fetești nu poate să trezească exclamații, ci admirații pentru acești profesori care știu să trezească „afectul matematic”, „emoția în fața unei teoreme” și „patima cercetării” la atîția copii pe care îi adună în jurul lor în palpitante ore de cerc. „Lucrăm mult cu copiii, așa-i tot secretul, răspunde prof. Marin Stan. Cînd le-am format gustul, lasă totul la o parte, inclusiv joaca și filmele, și le urmează pretutindeni. Dar pentru a le forma gustul, ei coboară dincolo de timpul matematicii, mai jos de etapa gimnazialului, își creează cercuri încă de la clasa a IV-a primară. De la nivelul acestei experiențe, pedagogul își exprimă opinia cum că sint necesare perfecționări ale manualelor de matematică din ciclul primar. „Se pune încă un mare accent pe algoritm, drept pentru care mulți elevi

învață schematic, gîndesc în șabloane iar în momentul cînd sint puși să gîndească divergent, nu mai pot ține pasul. Se simte nevoia unei culegeri de exerciții și probleme pentru clasele I-IV, cu caracter deosebit, în trepte de dificultate pentru cei înzestrați. O învățătoare bună va ști ce să aleagă pentru fiecare și cum să-i stimuleze. De la schimbarea Programei școlare, și sint parcă vreo opt ani, n-a apărut nici un instrument de lucru pentru învățători. **Gazeta matematică** încearcă să suplinească acest gol, publicînd o rubrică de probleme pentru clasele primare, dar e prea puțin. Sint copii ca Pompiliu Marin, ca Amelia Vlad, ca Dorin Fabian, ca Ionuț Bobes, pentru a-i numi doar pe premiații din acest an din școala noastră, care rezolvă probleme din pasiune, dintr-o irezistibilă chemare și uneori ești în imposibilitatea să le dai noutăți menite să le stimuleze interesul, inițiativa, creativitatea matematică. Înainte era un bun obicei în organizarea de concursuri pentru manuale, pentru culegeri de exerciții și probleme, la care nu știu de ce s-a renunțat? Profesorul Halmagiu consideră că „pătura aceea subțire de virfuri se datorează mai ales geometriei (iată ajungem iarăși la fenomenul Dan Barbilian), ori teoria mulțimilor, așa cum se predă ea azi în școală nu reușete întrutotul să creeze la marea masă de elevi gîndirea abstractă, fără de care nă pot înțelege, cînd ajung în clasa a V-a, geometria. Din cauza căreia pierd pasul matematicii. Indiferent cîte culegeri de probleme am avea — și eu socotesc că sint destule, nu formăm pasiunea elevului, dacă nu există pasiunea profesorului și învățătorului. Matematica este disciplina muncii, a exercițiului continuu. Profesorul de matematică este ca un sportiv de performanță, nu exersează continuu, nu se antrenează, nu-și propune stachete mai înalte, își pierde condiția, pierde totul”.

Nici o noutate, copiii noștri minune sint creația minunatilor noștri profesori. Doi dintre ei se numesc Marin Stan și Nicolae Halmagiu și trăiesc anonim, dar atît de frumos în micul oras din Bărăgan, numit Fetești.

ȚICI IORDACHE-ADAM

Dascălul meu

A împlinit, mai zilele trecute, frumoasa vîrstă de 85 de ani, fiind născut — precum se vede — la conjunctura dintre finalul veacului trecut și începutul acestui frămîntat, din toate punctele de vedere, secol XX. Este și astăzi înalt și drept, surizător, scîlpitor în tot ceea ce face și, mai ales, în ceea ce spune constituind pentru toți artiștii români o adevărată enciclopedie vie, dublată de un talent ieșit din comun, amîndouă calități dîndu-i dreptul și propulsîndu-l către piscurile reprezentative ale valorilor, care, după ce slujesc patria lor, așa cum se cuvine, o cîntesc și în afara granițelor ei, aducînd respectul și admirația contemporanilor de pretutindeni către poporul care a plămădit asemenea filii. A avut șansa să-l cunoască îndecaproat și chiar să învețe la Lugoj, cu maestrul de necontestat al artei noastre corale, **Ion Vidu**; alte personalități ilustre, intrate în istoria muzicală a românilor, cum ar fi **Gheorghe Dima** și **Augustin Bena**, i-au îndrumat pașii, puțin mai tîrziu, în cadrul Conservatorului din Cluj, pentru ca, în final, să-și continue specializarea la celebrul Neues Wiener Conservatorium.

Dascălul meu a îmbrățișat repede și cu multă dragoste dificultățile dar nobile meserie de formare a oamenilor, funcționînd ani îndelungați ca profesor, uneori și ca director, la Conservatoarele Municipale din Tirgu Mureș și Timișoara, pentru ca, în cele din urmă, reforma învățămîntului din 1948 să-l aducă în București unde, în cadrul Conservatorului „Ciprian Porumbescu” a predat istoria muzicii și contrapunctul. Așadar, peste 40 de ani de carieră didactică neîntreruptă, la cel mai înalt nivel al învățămîntului și de cea mai aleasă ținută profesională. În creație, încă prin 1933, cînd în muzica românească bîntuiau fel de fel de curente, ajunsesc un compozitor foarte cunoscut, în special datorită baletului „Priculicium”, scris pe un libret personal inspirat din basmele noastre populare; aceasta după ce își „facuse” mina cu „Rapsodia Bănățeană” nr. 1 (1926) și „Scoarțe” pentru orchestră de cameră (1923), kor adăugîndu-li-se și cîteva lucrări importante din genul muzicii de cameră, cum ar fi „Preludiu, fugă și toccata pentru pian” (1926) și „Cvaștîl pentru coarde în stil bizantin” (1931), ambele vădînd intensă preocupare a creatorului lor în direcția dezvoltării polifoniei modale (dacă ne gîndim bine, fapt destul de singular și îndrăzneț la acea vreme). Au urmat, desigur, multe alte lucrări, pînă în anii noștri, creații distinctiv în muzica românească.

O altă fațetă a eminentului meu dascăl a constituit-o activi-

tatea muzicologică. Abordarea și tipărirea unor titluri dintr-o tematică majoră, strict necesară, care — pînă atunci — avea numeroase hiatusuri: „Istoria muzicii universale și românești”, „Bazele sociale ale muzicii culte românești”, „Opera contemporană”, „Creația muzicală românească în secolele XIX și XX” (pînă la detaliu!), „Istoria muzicii universale, în exemple” (comentată pe mai multe discuri, atît de necesare învățămîntului de toate gradele), iată doar cîteva lucrări, fundamentale.

Distincțiile nu l-au ocolit, ba dimpotrivă: în perioada interbelică a primit de cinci ori premiul de compoziție „George Enescu” (1934-1938); iar după 1947, Ordinul Muncii, Ordinul „Meritul Cultural”, Premiul de Stat „Premiul Ciprian Porumbescu” al Academiei R.S.R., de trei ori premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, de două ori Laureat al Festivalului Național „Cîntarea României”, titlul de Maestru Emerit al Artei și premiul internațional „Gottfried von Herder”, al Universității din Viena, au venit, laolaltă, să încununeze activitatea neobosită a acestui profesor, compozitor și muzicolog.

În 1949, în sala aflată la subsolul Ateneului Român, tinerii studenți ai Conservatorului bucureștean ascultau cu interes prelegerile de istorie muzicală pe care le susținea un om înalt, destul de slab, cu ținută dreaptă și mîndră, surizător și amabil. Avusesse loc cu puțină vreme înainte, reforma învățămîntului, care deschisese larg porțile școlilor tuturor fiilor neamului nostru, fără ranguri, fără taxe, fără ifose, fără alte opreliști. Creștea o nouă intelectualitate, iar în cadrul ei, prima generație, de viitori muzicologi, formată în anii puterii populare pe cheltuiala și prin grija atenției a noii noastre orînduirii revoluționare. Conferențiarul de la catedră într-un blajin accent de prin părțile Banatului și Ardealului, vorbea despre arta vechilor greci, despre „Arsis și Thesis”, adică despre **ascensiune** — purtătoare spre marile înălțimi — și despre punctul de așezare (**al accentului**) — stăpînire și curcerea acestor piscuri. Afta patos exprima dascălul meu încît întreaga sală, supraaglomerată cu tineri — repet — de diferite formații intelectuale, ascultîndu-l cu respect, nu s-a putut opri ca, la sfîrșit, să nu-l aplaude îndelung pe acela care avea figura iluminată de bucuria trăirii actului didactic. Așa l-am cunoscut și l-am iubit, ca și acum, pe compozitorul, profesorul și muzicologul de renume european, pe maestrul **ZENO VANCEA**!

CLAUDIU NEGULESCU

Recent s-a desfășurat la Baile Herculane, din inițiativa întreprinderii balneare și de turism, o masă rotundă cu un subiect cît se poate de incitant: Valorificarea superioară a produselor apiterapeutice în cadrul tratamentului complex din respectiva stațiune balneară și posibilitățile de promovare în turismul internațional. Intenția entuziaștilor organizatori n-a fost însă nicidecum de a realiza o discuție teoretică în jurul gamei largi de produse apilarnice lansate pe piața internă și internațională de Nicolae Ilieșiu, ci mai ales de a transforma dezbaterea colectivă într-un cadru optim în care să se pună cît mai repede la punct un program concret de tratament și marketing, avînd ca pivot condițiile naturale unice oferite de climatul benefic al stațiunii de pe Valea Cernei.

În cuvîntul de deschidere, dr. Ilie Cristescu, directorul I.B.T. Herculane, împreună cu dr. Bogdan Răileanu, directorul Policlinicii balneare, au prezentat situația actuală a turismului și diverselor tratamente din stațiune. Invitîndu-l pe Nicolae Ilieșiu și pe farmacistul Filofteia Popescu, de la Institutul de cercetări apicole din București, să pledeze pentru spectrul larg de produse pe bază de apilarnici și propolis în fața cadrelor medicale ale stațiunii, ghizilor turistici, cît și a unor grupuri de turiști străini, nemți, finlandezi, suedezi etc., aflați la tratament, întreprinderea balneară și de turism a mers pe urmele indicațiilor precise ale conducerii de stat și de partid de valorificare a produselor românești și de a aduce cît mai multă valută

străină în țară. O pistă eficientă în acest sens ar putea deveni cît mai curînd și segmentul de piață al apilarnicului. Actuala masă rotundă e un prim pas în vederea colaborării între apele termale și albine în ideea că Baile Herculane pot fi într-un viitor cît mai apropiat, pe lîngă recunoscuta stațiune balneară, și un centru apiterapeutic model în lansarea pe piața internă și externă a produselor apicole medicamentoase. Referatul susținut de farmacistul Filofteia Popescu (în colaborare cu Elena Palos) de la Institutul de cercetări apicole,

de o importanță deosebită. Astfel, s-ar putea studia eficiența mierii produse chiar în Baile Herculane intrucît cele peste 2.000 de specii ale stațiunii au, cu siguranță, o anumită influență de microclimat asupra structurii mierii. O idee profitabilă mi s-a părut a fi propunerea de a înființa o stupină model inclusă în traseul turistic astfel încît turiștii să aibă posibilitatea de-a vedea cu ochii proprii laboratorul albinei și de-a cumpăra miere direct de la sursă.

Se va miza mai mult pe noul concept modular de tratament. Alături de ceilalți

rare cu întreprinderea balneară un program concret de măsuri care să valorifice din plin concluziile fertile ale actualiei debaterii și care să poată servi ca model și altor stațiuni interesate de includerea apiterapiei ca modul de bază în tratamentele balneare. Unul din punctele esențiale ale acestui program concret de măsuri, pe lîngă cele enunțate deja, este desigur extinderea actualului cabinet de apiterapie și ridicarea funcționalității sale prin dotarea cu aparatură necesară la parametrii optimi de funcționare. Trebuie, de asemenea, introduse în alimentația balneară dietele

tu apicol A.C.A. și de la Institutul de cercetare și producție apicolă, pentru asigurarea ritmică și consecventă cu preparate și produse apiterapeutice și medicale necesare turiștilor din această stațiune.

După ce a vizitat Baile Herculane, Nicolae Ilieșiu are convingerea fermă că stațiunea poate deveni un centru general de apiterapie în cadrul căruia s-ar putea organiza un eficient simpozion internațional al apilarnicului, care să fie prezidat de Măria sa Apis Banatica. Acest simpozion, pregătit din timp, cu participarea unor specialiști și de pe alte meridiane, ar putea pune mult mai eficient în valoare potențialul nostru turistic și apiterapeutic.

Ca un argument concret al celor spuse mai sus, transcriu impresiile spontane ale turistului german Peter P. Zoetler: „Am fost și acum doi ani la Baile Herculane cu soția și, plăcîndu-mi mai mult decît în Elvetia, am revenit aici. Aș vrea chiar să înființez în R.F.G. o asociație „Prietenii Băilor Herculane” iar prin fata mea, care e farmacistă particulară în orașul Leverkusen, acolo unde se desfac produsele firmei Bayer, intenționez să fac o reclamă eficientă apilarnicului”. Aceleași cuvinte cred că ar fi putut fi spuse de oricare dintre finlandezii care au văzut filmele lui Nicolae Ilieșiu și au dovedit un viu interes pentru produsele sale. Produse care aduc omului contemporan dinspre resursele primordiale ale naturii un surplus de putere, sănătate și bucurie sau, vorba latinului rămasă pe frontispiciul unei băi romane, SALUTI ET LAETITAE!

ION ZUBAȘCU

Balneoapiterapia la ea acasă

„Produse apiterapeutice standardizate folosite în practica medicală”, a informat personalul specializat al stațiunii asupra principalelor medicamente realizate pe bază de produse apicole. În calitate de autor al brevetului internațional și intern al produsului apilarnic, Nicolae Ilieșiu a prezentat în cadrul mesei rotunde și la întîlnirea sa cu turiștii străini din stațiune trei filme color, documentare științifice realizate în clinicile din București, Cluj-Napoca, Iași, Tirgu Mureș, cît și o serie de comunicări sub genericul: „Apilarnic, nou produs românesc apiterapeutic, energostimulator general, activator metabolic și biotrofic”.

S-au dezbătut, în acest cadru fertil, multe idei spectaculoase dintre care am reținut cîteva

moduli existenți în stațiune cum ar fi băile termosulfuroase, ionizările negative prin terapia de mișcare, acupunctura, electroterapia etc., se va adăuga încă unul de cea mai mare importanță: apiterapia, care va pune la dispoziția bolnavilor și turiștilor întreaga gamă a produselor stupului astfel încît Baile Herculane să beneficieze de o **baterie modulară** cît mai complexă spre profitul imediat al sănătății oamenilor.

Pe lîngă referatul susținut de dr. Iancu Gogăltan, în care atacă probleme de cea mai strictă actualitate științifică și turistică, de la apiterapia acupuncturală și realizarea de aerosoli pe bază de propolis, pînă la ultrasonoforeza pe bază de venin de albină, tot lui i-a revenit sarcina (ca pasionat apicultor) de-a realiza în colabo-

apiterapeutic, cu o valorificare în detaliu a mierii, cît și realizarea unor tratamente speciale pe bază de produse apicole pentru loturile de sportivi de performanță cantonate, periodic, în Baile Herculane. Iar cum foarte mulți turiști ai stațiunii sint în general oameni de vîrstă a III-a, bărbați și femei, noile produse apicole trebuie să devină prin biodisponibilitățile lor un adjuvant esențial al tratamentelor specifice acestei vîrste. Realizarea, tot în cadrul apiterapiei, a unui cabinet de cosmetologie este o posibilitate de cert succes viitor. În acest sens, se impune o colaborare mai activă cu Asociația crescătorilor de albine, la fel cum Baile Herculane s-ar putea bucura de o aprovizionare preferențială de la Centrala de medicamente, de la Combina-

Starea transportului în comun

Lucru știut, întreprinderile de transport alocă, mai ales în orele de vîrf, cînd are loc deplasarea cetățenilor spre și de la serviciu, mai multe mijloace decît în restul zilei, astfel încît distanțele să fie străbătute cît mai repede și cît mai civilizate. Tot lucru știut, bunul mers al autovehiculelor destinate transportului în comun, ca și înfățișarea și starea lor tehnică, se decid în garaje.

Plecînd de la ideea că modul cum

este organizată și desfășurată munca acolo își pune amprenta asupra întregului grafic de circulație, doi reporteri ai revistei noastre, prezenți în trei mari orașe din țară, și-au concentrat atenția, în primul rînd, asupra activității din garaje.

Deci, cum, cit și cînd se lucrează în garaje pentru asigurarea fluidității transportului de călători în orele de vîrf? — iată subiectul paginii de față.

În garajul cu surprize

Două ceasuri am urmărit starea autobuzelor I.J.T.L. Gorj din momentul ieșirii lor în cursă pentru a-1 transporta pe oamenii din Tg. Jiu spre locurile de muncă. Două ore matinale (4,30—6,30) dintr-o zi rece, cu burniță. Ușor de imaginat, deci, cum stăteau călătorii prin stații în așteptarea autobuzelor întîrziate. Pentru că, o spunem de la bun început, cele mai multe dintre autobuze au plecat în acea zi cu întîrziere din garaj. Ni se explica, de pildă, de către dispecerul de serviciu, Constantin Arsenie, că autobuzul 31-GJ-1310 pornise la 4,59, normal, ca de fapt mașina fiind defectă, nu plecase nici la 5,30. Urma să meargă după reparație, la 5,40, deci o întîrziere de mai bine de o jumătate de oră (și acest lucru după ce se aflase de prezența noastră în garaj). De fapt, nimeni nu ne întrebă nimic la intrare. Am urcat în unele mașini care își așteptau rîndul la alimentare cu motorul pornit, am notat numerele celor ieșite pe poarta garajului, am stat de vorbă cu cîțiva șoferi despre motivul întîrzierii pe traseu (defecțiunile ivite și alimentarea făcută abia dimineața, înaintea plecării spre oras). Agitația, cum spuneam, a început odată cu deconspirarea noastră, cam la o oră și ceva de la sosire: mașinile ieșind atunci aproape una după alta, iar taxatoarele, la rîndul lor, părăsind cămăruța dispecerului, așteptau autobuzele să le ia de la scară.

Jalnică era starea acestor autovehicule, care aveau menirea să transporte călătorii! Cu atît mai jalnică cu cît ajunseseră în pragul iernii în această situație! Cu uși care nu se închideau, cu izolatoarele din cauciuc, la unele dintre ele, complet smulse de puteau băga pumnul prin crăpătură; cu geamuri înlocuite de placaj; cu pernuțe mîncate parcă de șoricel. Neglijența trona și în interiorul lor (nu la toate, desigur!) și în exterior. „De ce le dați drumul murdare în cursă?” — i-am întrebă pe dispecerul de serviciu, Constantin Arsenie, și pe șeful atelierului întîrziere, Ion Popescu. „Pentru că nu are stația de spălare presiune la apă” — răspunde primul. Realitatea e că presiune există. Există chiar și în ziua în care ne aflam acolo, dar, șoferii nu le spălau „ca să nu le murdărească”, după explicația șefului de atelier. Mai aflăm de la șoferul Dumitru Rujan (singurul care, pînă la plecarea noastră, își trecuse autobuzul prin stația de spălare) că nu primesc nici piese de schimb, după cum nu li se plătesc nici orele în care muncesc la depozitul penelor de cauciuc. Șeful atelierului încearcă să-l oprească explicîndu-ne că li s-a spus șoferilor să facă note de comandă pentru penele rezolvate, spre a li se plăti. Între timp, și mașinile cu defecțiuni, odată reparate părăsesc garajul.

Șeful atelierului insistă să mergem să ne convingem că, în ce-l privește, sînt bine dotați pentru repararea și întreținerea autobuzelor. Vreme în care, recunoscînd faptul că mașinile nu sînt tocmai într-o stare prielnică întîmpinării iernii, încearcă să ne explice și de ce. Reparațiile capitale s-au făcut la I.R.A. Craiova, care le-a trimis înapoi în situația în care le-am descoperit noi. „Toate astea se răsfrîng asupra buzunarelor noastre” — conchide în final, după ce ne vorbește despre anvelopele și piesele de

slabă calitate ale autobuzelor reparate la Craiova. „De ce le primiți, dacă nu sînt reparate cum se cuvine?” „Altfel cum? Dacă nu ridici mașina la termenul stabilit, capeti penalizări! Așa se face că vin cu perne rupte, cu geamuri crăpate, ați văzut, ne cîrpin și noi cum putem, cu cite un placaj...” „Dar dv. nu v-ați procurat geamuri pentru iarnă, pentru cazurile în care acestea se vor sparge?” „Și geamurile sînt de mai multe feluri, precum autobuzele. Urmează să trimitem ștanța lor la Securită București și, deci, să ni le procurăm...”

E mai ușor, după cum se vede, să arunci vina la vecinului. De văzut, n-am văzut mare lucru, fiind întineric în schimb, neavînzată că urma să intrăm în stația de spălare, am căzut în bazinele cu apă de-acolo, alegîndu-mă din ferice, doar cu cîteva zgîrieturi și cu haina ruptă. Să fi crezut „amabila” noastră gazdă că voi pierde, odată cu matinala baie, și documentarea făcută?! La orele 9,00, după ce la hotel deschisem acțiunea „uscarea hainelor”, eram așteptați de tovarășul director al I.J.T.L. Gorj, I. Șarapatin, secretarul de partid Gheorghe

Sirbu precum și de șeful atelierului, Gheorghe Popescu. Informăm, pe scurt, ce am găsit în raidul nostru: mașini înregistrate ca pornite în cursă la ora fixă, dar plecate mai tîrziu; uși care nu se închid, alimentare grooate, făcută din mers; autobuze plecate pe trasee fără a fi trecut prin stația de spălare... Tovarășul director ne spune — cerîndu-și, în același timp, colaboratorii — că personal a dat indicația ca atunci cînd autobuzele intră la parcare să intre și la spălare; pentru încălzirea de acest fel sanepidul a dat și amenzi celor vinovați; că, în sfîrșit, curățenia din interiorul autovehiculelor este sarcina taxatoarelor. Conchide că tot ce am găsit noi în acea dimineață se datorează lipsei de control din partea revizorului tehnic, a impieगतului tehnic și a ofiterului de serviciu. Că urmează, firește, sancționarea acestora și discutarea lor în cadrul colectivului. Concluziile directorului I.J.T.L. Gorj ni se par corecte, chiar fără să ne gîndim că și dînsul ar avea o răspundere în privința celor constatate, și, de asemenea, netrecîndu-ne prin mințe că sancționarea celor vinovați ar putea include în vreun fel conducerea întreprinderii.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

„Avem o lege, o respectăm!”

— Convorbire cu tovarășul Dumitru Drăghici, directorul I.J.T.L. Vilcea —

Ora cam nepotrivită pentru un interviu — 5,45. Directorul I.J.T.L. Vilcea nu se instalase în biroul său, desi e dotat cu cele necesare în materie de transmisie, ci la dispeceratul central. Dorea să urmărească totul, să intervină asupra fiecărei „impotmoliri” în traseu sau la pornire. Fiind un bun cunoscător al stării de fapt, ne oferă toate datele cerute fără a apela la alte informații, statistici...

— Chiar credeți, tovarășe director Dumitru Drăghici, că azi, pe traseul autobuzelor, nu vor apărea deficiențe?

— Poate că da, poate că nu! Permanentă noastră prezentă aici (n.n. — a cadrelor de conducere a I.J.T.L.-ului) tocmai acest lucru trebuie să-l preîntîmpine. Oricum, chiar dacă va apărea pe traseu un dezechilibru, acesta va fi pus în tiparul firesc al mișcării echilibrabile, măsurile luate în acest scop nepermițînd perpetuarea unor neajunsuri de acest fel.

— Fără precizări, sublinierea dv. nu ar avea suport — mai ales că venim dintr-o zonă — cea a Gorjului — în care vorbele s-au dovedit a fi departe de fapte.

— Avem aici un grafic de circulație cu un turnus al mijloacelor de transport pe traseu, grafic întocmit săptămînal. Cum unele din mașini s-au dovedit bolnave încă de la întoarcerea de la reparațiile capitale ne-am asigurat 5—6 mașini de rezervă care, la orice oră pot asigura de urgență înlocuirea celor defectate pe traseu. (n.n. — Se transmite că autobuzul 31 V1 249 rămăsese în pană cu foarte mult smit, la nici 5 minute de la Combinatul de produse anorganice Rm. Vilcea, imobilizat în cîmp. Directorul la legătura cu garajul. Află că 2513 e pe fază. Gheorghe Vlădoianu, șoferul acestui autobuz, transmite, la nici 5 minute de la

apel, că a pornit). Vedeți, tocmai pentru asemenea cazuri ținem zi de zi în așteptare cele 5—6 autobuze și am instalat stații de emisie-recepție pe cele mai multe dintre autovehicule. Șoferul de pe autobuzul rămas defect transmite și cam ce are mașina, așa încît, imediat, atelierul nostru de intervenții o pornește pe traseu. E vorba de un atelier mobil, tip TV, cu două schimburi de depanatori, folosiți în restul timpului, din plin, în incinta garajului.

— Vi s-a întîmplat să primiți din teren și false apeluri? Sau să nu le primiți, cu toate că situația o impunea?

— Nu. Pentru că în ansamblul nostru de măsuri am implicat și controlorii. Aceștia, conduși de un tehnician care răspunde de circulație și protecția muncii pe întreprindere, Gheorghe Cilea, au fost bine scolțiți sub acest aspect: nici o mașină să nu pornească mai departe cînd pune sub semnul întrebării siguranța circulației, nici să nu dea drumul cursei mai departe chiar dacă este vorba de o intervenție „măruntă” care presupune, tot pentru siguranța circulației, intervenția cu aparatul de specialitate. Pe lîngă faptul că și șoferii sînt direct interesați în parcursul integral a cursei lor planificate, cîștigăm, cum vă spuneam, timp. Am urmărit, de asemenea, problema cu multă atenție, pentru că și călătorii se implică în această relație.

— Adică?

— Sigur, noi sîntem puși să asigurăm transportul călătorilor. Dar la rîndul lor, aceștia fiind „clienții noștri” trebuie să se comporte civilizate. La început, sistemul autotaxării nu a prea dat roade, am avut de luptat serios cu realizarea cifrelor de plan. În colaborare cu Consiliul popular municipal și conducerea unităților deservite, am reușit să-i convingem de eficiența abonamentelor, în funcție de care asigurăm sau nu capacitatea de transport. Ce pot să spun este că realizarea planului pe primele 9 luni ale acestui an în procent de 117 la sută este rezultatul autotaxării. Echipa de controlori despre care vă vorbeam și-a spus și ea cuvîntul. E drept, uneori s-au invitat și necazuri cu ei — în relația cu călătorii. Controloarele Maria Boaldă și Vasilica Teoran, de exemplu, au fost scoase din corpul de control și trecute încasatoare la chioșc pentru iesiri vulgare față de călători. În ce mă privește, din cauza lor, am fost pus într-o situație extrem de delicată. A venit la mine un bătrîn de 80 de ani, care nu avea habar de sistemul autotaxării, să-și ceară palaria oprită pentru că fusese găsit fără bilete. Un exces care pe aceste controloare care nu știu să se poarte le-a costat.

— Știu că stați foarte bine la capitolul realizării, înregistrînd depășiri de plan la fiecare resort. Prevedeți și pentru iarna care bate la ușă aceleași rezultate?

— Noi sperăm că da. Una din măsuri — fără de care am avea mari necazuri — va fi încălzi-

rea autobuzelor pe timpul nopții. Încălzire cu aburi. În aceste condiții, dimineața vor porni ușor în cursă, șoferii nu vor pierde timpul pentru încălzirea motorului. La terminarea programului, toate autobuzele vor fi bîgate la rețea, unde avem instalate robinete cu abur. Șoferii, întorși din traseu, le leagă la rețea, iar pentru noaptea ne-am asigurat supraveghetori — așa încît am creat o activitate cu foc continuu tocmai pentru înlăturarea piedicilor de acest fel. Noi nu avem de-a face cu turisme, ci cu motoare grele! Oricum, eficiența acestei măsuri va fi cea scontată — vor porni autobuzele la timp! Pe de altă parte, ne-am aprovizionat din vreme, de la Tr. Severin, cu alcool tehnic, pe care îl vom folosi în instalațiile de frinare cu aer, pentru a se evita înghețarea conductelor și blocarea sistemului de rulare. Dincolo de toate aceste măsuri, permanentă va rămîne în atenția noastră respectarea cu strictețe a plecării mașinilor în cursă. Avem o lege căreia ne supunem, neînchizînd niciodată ochii la încălcarea disciplinei.

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

Efectele exageratei toleranțe

Reșița este un oraș lung. Problema transportului în comun e aici de neeludat, iar eforturile întreprinderii de resort și ale Consiliului popular sînt, aveam să aflăm, pe măsura importanței acestei chestiuni. Orașul urmează cursul Bîrzavei, ceea ce face imperios necesară transportarea rapidă din Govindari („cartierul dormitor” al orașului) pînă în zona marilor unități industriale și înapoi a circa 45.000 de oameni pe un traseu de peste 11 km, sarcină — s-o recunoaștem — deloc simplă pentru I.J.T.L., mai ales la orele de vîrf. Este nevoie, în acest context de autobuze zdravene, bine puse la punct în privința funcționării și, desigur, de un orar de circulație bine gîndit și respectat întru totul, care să înlăture supraaglomerația. Toate aceste condiții ale eficienței de pe traseu a autobuzelor se pregătesc la garaj. Acesta e motivul pentru care primul drum făcut într-o dimineață (ora 4,15) la unicul garaj al orașului amplasat cum nu se putea mai nimerit, chiar la extremitatea cartierului Govindari, de unde încep cele mai multe drumuri matinale ale reșițenilor. Vizită scurtă, deoarece totul era simplu de observat, desi nu tocmai îmbucurător: mașinile, fără să strălucească de curățenie, dar nici murdare din cale-afară, abia alimentau la ora cînd ar fi trebuit să se afle pe traseu, în stațiile unde erau atît de așteptate. Și, iarăși lucru notabil, erau multe mașini gata să pornească, asta însemnînd că, dacă totul ar fi fost pregătît din seara precedentă, n-ar mai fi existat probleme.

Pe la ceasurile amiezii, cînd agitația din oraș era departe de cotele de vîrf, am avut prilejul să discutăm pe îndelete cu tovarășul Petru Tarkany, directorul I.J.T.L. Subiectul abordat — lesne de dedus; în ce fel reușește activitatea desfășurată în garaj să determine necesara bună funcționare a transportului în comun din Reșița. Directorul a răspuns fără ezitări sau scuze de circumstanță întrebărilor născute din situația pe care o constatam cu puțin timp în urmă. Refinem din cele spuse faptul că munca este organizată în trei schimburi, cel mai numeros fiind schimbul I. La poarta garajului există personal de verificare a stării autobuzelor ce pleacă în cursă, întreținerea mașinilor fiind, în mod obligatoriu, zilnică. E adevărat, în ultima perioadă s-a mers pe ideea reducerii numărului de spălări, dar nu s-a mers pînă acolo încît aspectul mașinilor să fie sub nivelul elementar de pretenții. Există spălători auto, mașinile sînt măturate zilnic, iar periodic (la revizii, deci destul de rar) sînt spălate scaunele și tavanele. Începînd de anul trecut, la capetele de linie, cei preocupați de dirijarea autobuzelor, precum și controlorii care se află acolo au sarcina de a pune și ei mina la măturarea mașinilor, după fiecare oprire a acestora

— cabinele de la capetele de linie fiind dotate cu robinete de apă, atît pentru completarea apei la motorul mașinii, cît și pentru stropirea — pe timp de vară, desigur — a podelor. Indiscutabil — recunoaște directorul — există încă destulă neglijență, așa încît se mai întîmplă ca autobuzele să plece în cursă murdare, lucru sesizat și de către conducerea de partid județeană, care a cerut să se ia toate măsurile pentru ca această stare de lucruri să fie lichidată, mergîndu-se chiar pînă la înțoarcerea din cursă, pentru curățenie, a unor mașini. Acum se poate spune că problema curățeniei este, în mare, rezolvată. Mai rămîne cea a reviziilor tehnice, efectuate de personal calificat — mecanici, șoferi cu experiență — în număr suficient. În prezent, se depun eforturi pentru pregătirea corespunzătoare a mașinilor pentru sezonul rece — se înlocuiesc geamuri, se etanșează uși, se verifică starea motoarelor.

Totul dovedește că există preocupare. Atunci? De ce sînt uneori, și pe bună dreptate, nemulțumiți reșițenii, obligați să aștepte minute bune prin stații? Parcul de autobuze este suficient, personal de întreținere și șoferi există, munca de zi și de noapte a fost bine concepută și organizată, există — dimineața — două mașini de patrulare, precum și controlori de trafic meniji să preîntîmpine eventualele strângăluri de circulație sau supraaglomerările, s-a realizat chiar și un studiu — de către Centrul de calcul împreună cu elevii de la Liceul de informatică — pentru reglarea graficelor, corectarea plecărilor și a ciclogramelor, se studiază acum variante în funcție de condițiile naturale. Toate acestea dovedesc, grijă reală pentru cît mai bunul mers al lucrurilor. Atunci?

Am căutat un răspuns, în ziua următoare, tot dis-de-dimineață, de această dată însoțindu-l pe primarul municipiului Reșița, tovarășul Ion Văduva, în obișnuitul său raid din

În acest număr reproducere după tapiseriile Titinei Comșa

„Clientul nostru, stăpînul nostru” — o vorbă uitată?

Să zicem că-ți vine ideea să vopsești o haină de piele și intri în unitatea Nr. 65 a Cooperativei „Prestarea” din str. Buzesti nr. 22. „Nu se poate”, ti se răspunde scurt. De ce? Că nu se poate și gata! Haina este de culoare maro închis, specialistul trebuie să știe mai bine, așa că posesorul ei, Gheorghe Cosma, bate în retragere. Intră în tratative Alexandru Bradu, care are o haină de piele tot maro, dar într-o nuanță deschisă. Răspunsul rămîne invariabil: „Nu se poate!” Încerc și eu, prezentându-i meseriașului o haină de piele de culoarea portocalei. Tot nu! Nu se poate face nici negră, nici maro? De ce? Că nu se poate și gata. Sint multe haine de piele vopsite în magazin, nu înțelegem refuzul. Gheorghe Cosma intră în tratative, cu glas „de mică înțelegere”. Gestionarul îl privește pe sub sprincene, trage din țigară, meditează îndelung și dă un verdict care începe să se apropie de favorabil. „Dacă plățiți și fondul...” Cit e „fondul” asta? 100 de lei, plus vopsitul 135 lei. Sintem intrerupti în tocmeara noastră de un tinăr care aduce un cojoc la curățat și vopsit. Ne retragem, cei doi se înțeleg, îl oprim pe tinăr la plecare și tovarășii mei își declină identitatea: „Sintem o echipă de control a oamenilor muncii din partea Comisiei municipale București”. Tinărul se scutură ca de friguri, să-l lăsăm în pace, el vrea să-și aibă cojocul gata, nu vrea să-l supere pe „maistru”. Poate clienta mai în vîrstă care a intrat — l s-a spus să vină pe 15 noiembrie, pe 15 a venit — are ceva de spus, de obiectat, oricum, a fost repezită să mai aștepte o săptămînă, tot a așteptat o lună. De unde l „Sanda Grigorescu mă numesc. Nu-i nimic, mai vin și peste o săptămînă, numai să fie gata cojocul. Sint bune unitățile astea”. Nici o supărare pentru felul în care a fost primită, nici pentru faptul că e purtată pe drumuri. N-ar obiecta nimic cu voce tare, n-are curajul decît să ne sufle la ureche: „Mi-am mai cerut 60—70 de lei în plus, le-am promis că le dau la sfîrșit, dar dacă-mi vād cojocul gata, nu le mai dau nimic”. Pe unde o mai răciți vorba aceea „clientul nostru, stăpînul nostru”, că aici totul e pe dos. Dacă e vorba de control, gestionarul Nicolae Cobzaru scoate totul pe teighea, n-are încotro. Greu, cu țîrîta, lovit de amnezie în privința „fondului” despre care ne pomenește la sosire, fiind-o din minciună în minciună. Cînd se simte dovedit la în brațe argumentul cel mai solid: „Ce vreți? Nu vedeți ce aglomerație e aici? Sintem în plin sezon”. Și pentru că e sezon, nu are registrul cu evidența intrării și ieșirii produselor, nici fișă de intrarea materialelor, hainele și cojoacele nu mai sint măsurate în nici un fel, nici măcar din ochi. Ca să fie sigur că nu pierde nimic, le trece pe toate la „măsuri mari” și taxează clientul la tarif maxim. Facem noi rost de un metru de croitorie și constatăm că multora li s-au luat 68 de lei în plus, au plătit curățatul sau vopsitul unui cojoc scurt ca pentru unul lung. Constatările ace-

tea le putem face numai dacă găsim bonul. Ce te faci însă cu căciuliile, gulerele și chiar hainele găsite fără bon. Aici n-ai cum constata nici cit s-a plătit și nici cui aparțin. „Sint pereche” ni se răspunde. Pereche cu ce? Și cum să descoperi „perechile” astea într-un maldăr de haine și cojoace aruncate claie peste grămadă, într-o mizerie de nedescris, pe un parchet care nu e n-ai fost spălat de la înființarea magazinului, dar nici de mîngîierea unei mături n-ai avut parte de foarte multă vreme. Aglomerația, tot ea este de vină, ne explică și croitorul Petre Stoica. Cînd nu mai are explicații, bate în retragere: „De asta știe băiatu”, adică prima noastră cunoștință, șeful unității, Nicolae Cobzaru, cumnat cu Petre Stoica. Și dacă tot intrăm pe țîrîm extraprofesional, aflăm că sora croitorului este soția șefului de unitate și lucrează împreună cu ei. Adică, ar trebui să lucreze. E semnată în condiță, dar în cele două ore pe care le-am petrecut în unitate nu s-a arătat. Se pare că aici, la unitatea nr. 65 a Cooperativei „Prestarea”, se cam spală rufe în familie, iar rufecele astea sint tare murdare. De aceea, ne face bine schimbarea de aer și de atmosferă care ne întîmpină pe aceeași stradă Buzesti. la numărul 32. E tot o unitate a Cooperativei „Prestarea”, unitate de reparat umbrele și brichete. Cînd intru are loc o „dispută” cu un client care țîne morțiș să plătească umplerea unei brichete. Gestionarul se împotrivesc, înțeleg din discuție că operația inițială

n-a fost executată corect, bricheta a pierdut gazul introdus: „E vina noastră, susține gestionarul, de ce să mai plățiți?” Întind și eu, fără o vorbă, două brichete la care trebuie montate supape. Treaba se face repede, cu precizie, mi se prezintă chitanța și plătesc, conform tarifului, 21,50 lei pentru fiecare brichetă. Controlul are, totuși, loc (personal mă convinsesem de corectitudinea omului) și se constată că la gestionarul Gheorghe Constantinescu toate sint în ordine.

La unitatea 159 din Șos. Ștefan cel Mare nr. 234, cu același profil, se schimbă însă „vinzarea”. Gestionarul Ionel Brîndușă își încarcă bricheta cu gaz, își la foarte amabil 6 lei — acesta este și prețul afișat — dar „uită” de chitanță. Cînd află cu cine are de-a face, își pune miinile-n cap. „Acu, m-ați prins, m-ați prins!” Nu ne e greu să constatăm că pînă la ora vizitei noastre, 14,30, nu se tălase nici o chitanță pentru reparat sau încercat brichete cu gaz, deși, recunoaște pînă la urmă omul, a făcut treaba asta de mai multe ori în cele 6 ore de program. Edificați în problema brichetelor, dorim să vedem care e situația cu umbrele. Lucrurile stau cam la fel. În primul rînd nu există calculații pentru consumul de material pe tip de umbrelă. După măsurătorile celor de la „Prestarea”, pentru o umbrelă, la îmbrăcat, fie mare, fie mică, intră tot 2 metri de material. Cum vine asta? Păi, așa l. Și nu rămîne material la cele mici? Rămîne, recunoaște gestionarul. Răsfom chitanțierul și ne oprim la chitanța cu numărul 119340 — umbrelă de reparat. Am dori s-o vedem. Gestionarul ridică neputincios din umeri, nu-i. Cum așa? Unde este? Acasă. Pretinde că

le mai duce seara să le mai repare și acasă. Mă uit pe bon mai cu atenție și constat că a fost întocmit chiar în ziua aceea, deci n-avea cînd s-o ducă din magazin. Ionel Brîndușă se dă din nou bătut. „Am mințit. Acu” să vă spun cum fac. Am un plan la umbrele și unul la brichete. Ca să-mi fac planul la umbrele, mai tai cite o chitanță din banii de la brichete. D’ăia n-am dat bonuri pentru brichete azi. Așa, imi fac planul lună de lună”. Cu alte cuvinte, luăm banii dintr-un buzunar și-i băgăm în celălalt, ambele buzunare aparținînd aceleiași cooperative. Oare conducerea Cooperativei „Prestarea” știe cum se realizează planul în unele dintre unitățile ei?

Nu prea incintați de prestațiile de la „Prestarea”, solicităm o comandă la Cooperativa „Marochineri”, unitatea 14 din Calea Moșilor nr. 268—290. Înlocuirea mînerului la un geamantan și lipirea căptușelii. Ne serveste chiar șeful de unitate, Valentin Georgescu. Ni se întocmește și aici o chitanță, tarifele sint respectate, ni se anunță termenul de reparație, 7 zile, cel afișat și în magazin. În momentul în care remarc faptul că modelele unor genți sint învechite, imi răspunde cu amabilitate și solicitare că asta nu depinde de el, dar, dacă doresc, pot să-i prezint orice model, mi-l execută întocmai, la comandă.

Îți face plăcere să vezi o figură zimboțată după o teighea, într-un magazin luminos, curat, modern, civilizată. Te bucuri sincer că totuși vorba „clientul nostru, stăpînul nostru” nu este doar o vorbă, ci un adevăr, umbrit, din păcate, din cînd în cînd.

Și, cu speranță în suflet, începi din nou să dorești să fii client!

LIANA MOLNAR ■

Este cu totul și cu totul regretabil — ne exprimăm părerea, în consens cu aceea a primarului Ion Văduva — ca atunci cînd există realmente posibilitatea ca lucrurile să meargă așa cum trebuie, cînd atîția oameni de bine depun atîtea și atîtea eforturi pentru a gîndi și organiza întreaga activitate, ajutîndu-se chiar și de calculator — rezultatul să fie opus celui scontat, din pricina (asta fiind limpede ca lumina zilei care începuse să tîvească orizontul) cu totul și cu totul subiective. Se cheltuiesc bani, energie, inteligență, dar efectul acestor investiții e aproape nul, pentru că un șofer sau altul nu-și îndeplinește elementarele obligații de serviciu, acelea pentru care este, de fapt, remunerat, sau, poate mai exact, pentru că există prea multă toleranță din partea conducerii I.J.T.L. O analiză temeinică a situației și modului de încadrare în fireasca disciplină a muncii de la garaj, urmată de măsuri ferme ar putea conduce la o curîndă remediare, fapt impus și de apropierea iernii — anotimp ce solicită o dată în plus ordine și promptitudine în acest domeniu al transportului în comun, sector în care la Reșița există suficiente premise de optimizare.

DAN MUCENIC ■

Se cuvîne făcută o observație esențială: raidul efectuat de reporterii noștri n-a urmărit altceva decît modul în care sint aplicate niște prevederi strict legale, niște reglementări precise, formulate clar în Legea nr. 10 din 9 decembrie 1982, lege care se referă, între altele, și la obligațiile unităților socialiste cu privire la întreținerea și păstrarea curățeniei în mijloacele de transport. Se interzice — acesta este cuvîntul! — conform articolului 19, „punerea în circulație a vehiculelor de orice fel care sint deteriorate, nu îndeplinesc condițiile de curățenie sau igienă” și, potrivit articolului 20, conducătorii și controlorii mijloacelor de transport în comun au obligația „de a controla atît la ieșirea din depouri, cit și în timpul transportului, starea de curățenie și igienă a mijloacelor de transport respective și răspund de menținerea acesteia în timpul transportului”, obligații puse în fața organelor de conducere colectivă ale unităților socialiste din domeniul transporturilor — spune legea — „pentru respectarea strictă a ordinii și întărirea siguranței în circulația mijloacelor de transport, păstrarea curățeniei și aspectului corespunzător al acestora, precum și pentru respectarea ritmicității circulației și asigurarea unor condiții optime de călătorie”.

„MMA-1 și SU-17. Două simboluri, două simple asociații de litere și cifre, fără vreo semnificație anume pentru cei mai mulți dintre noi, neavizați. Pentru bădița George Corjân, țîran muncitor cu gospodărie individuală din Sucevița Sucevei, ele înseamnă însă realmente mare lucru. Înseamnă două agregate agricole, cu tracțiune animală, de mare trebuință la însămînțatul cartofilor și porumbului pe coclauri și viroage: prima e Mașina agricolă modulară, iar cea de-a doua — Semănătoarea universală, amîndouă tulburîndu-i îndelung visele și zilele de trudă dinainte și de după campaniile agricole de primăvară și de toamnă.

Om harnic și isteț, bădița Corjân tinjește ca munca să-i fie mai cu spor, mai dătătoare de roade și de snerante. Dar iată ce zice el. „Cînd eu mai la început de un articol „Mica mecanizare agricolă” publicat în Almanahul Știință și Tehnică pe 1985, sub semnătura ing. Constantin Ruxandu și I. Buzatu, de la I.C.P.I.T.M.U.A. București, am aflat că asemenea mașini noi, MMA-1 și SU-17, fabricate în serie, s-ar putea găsi prin magazinele de specialitate de la orașe și sate. M-am hotărît să-mi procur imediat asemenea agregate agricole, dar pe unde am umblat, pe unde am căutat, n-am reușit să dau de ele. Mulți din sat am dori să avem asemenea mașini, să le putem cumpăra măcar pentru primăvara viitoare, dar nu știm cui să ne adresăm în

această privință și de aceea noi vă rugăm să ne ajutați fie și măcar cu un răspuns, căci asemenea mașini ne sint tare necesare nouă, gospodărilor din zona necooperativizată, care vrem să contribuim cu cantități cit mai mari de produse cerealiere și animaliere contractate cu statul”.

O rugămînte care nu ne putea lăsa indiferenți. Am dat zvon în țară. Vinzătorii din comerțul de specialitate au spus că nici

O mașină pentru bădița Corjân

nu au auzit de așa-ceva. Am prins un capăt de fir la I.C.P.I.T.M.U.A., am vorbit chiar cu unul dintre autorii articolului sus-menționat, ing. C. Ruxandu, care ne-a sfătuit binevoitor să ne adresăm S.M.A. Gh. Gheorghiu-Dej, că acolo s-ar fi produs cîndva cele două agregate, dar că producția lor, din cine știe ce motive, ar fi fost sistată. De la S.M.A. Gh. Gheorghiu-Dej, am aflat că singurul furnizor de asemenea mașini este numai Centrul de fabricație și recondiționări din Borzești, pendinte de Trusțul S.M.A. Bacău.

Am sunat, în sfîrșit, la Borzești, unde l-am găsit chiar pe șeful centrului, ing. Ion Știrbei,

care ne-a spus printre altele că atît prima cit și cea de-a doua mașină — MMA-1 și SU-17 — fac parte dintr-unul și același complet cunoscut sub numele de Mașina Agricolă Modulară. Completul cuprinde, cu alte cuvinte, într-unul și același agregat, și plug, și prășitoare, și semănătoare, și rarită. Produsul a fost omologat și, în ultimii trei ani, au fost executate circa 1000 de completuri. Este o mașină de bună calitate, care însă mai poate fi îmbunătățită, îndeosebi sub raportul greutatei, dar cererea de astfel de complete a fost restrînsă. Oricînd însă, centrul Borzești poate re-lua producția de mașini agricole modulate la cererea solicitanților.

Asadar, am fost asigurați că bădița George Corjân din Sucevița se poate adresa cu încredere Centrului de fabricație și recondiționări Borzești. Cererea pe loc îi va putea fi satisfăcută.

Intrucît este și o indicație de partid privind usurarea muncii și mecanizarea lucrărilor în zonele accidentate, mai greu accesibile, ing. Ion Știrbei ne-a asigurat că centrul din Borzești este gata oricînd să producă astfel de mașini de bună calitate, în cantități oricît de mari.

E bine, cum zice proverbul, că omul gospodăru își face laama car, iar vara — sarie.

Dar oare magazinele de unelte agricole, magazinele sătești mai cu seamă, n-au un cuvînt de spus în această privință?

MIHAI STĂNESCU ■

Cunoscuta cofetărie „Scala” din București a devenit unitate de categorie specială. Pentru a se deschide în noua ei înfățișare, „Scala” a fost supusă, încă din vară, unei vaste acțiuni de înfrumusețare, de care s-a îngrijit, pe tot parcursul, cu o eficiență a stăruinței de admirat, Ioan Mladin, directorul coordonator, precum și Minel Simă, directorul pentru probleme de producție al I.C.R. 1. Renovarea localului a inclus și întîmizarea, cum ni se explică pe îndelete. Este o adevărată plăcere să intri și să te așezi la o masă intr-unul din saloane. De la tapet (comandă specială la GUBAN), pînă la vesela, tacimuri și arbuști ornamentali, totul este plăcut, imbiator, deconectant, iar cînd ajungi — chiar față-n față cu produsele laboratorului, totul devine, chiar delicios.

Unitatea de desfacere este condusă de Florica Ionescu, o bucovineancă respectată și — cel puțin pentru cei din afară — chiar iubită de „fetele” ei, elegante în uniformele noi, de un mov asortat cu nuanța minunată a plafonului din salonul mare. Bomboniera are intrare separată și este la fel de dichisită. Șeful laboratorului de pro-

Cofetărie de elită

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

ducție este Dumitru Tenciu sau simplu, nea Mitică, maestru în arta culinară (originar de lângă Suceava, a învățat meserie la Iași, lucrează de la 13 ani, și este la „Scala” de 27 de ani). Nea Mitică, ni se spune, este renumit în meserie și mai este, între altele, omul care a lansat, primul în România, în 1984, la expoziția din noiembrie de la „Carul cu bere” tor-

torul oriental de dovleac. De atunci, la „Scala” și nu numai aici, în sezonul dovleacului, tortul cu dînsul e un deliciu la îndemînă și foarte apreciat. Sigur, laudele sincere ale consumatorilor nu se datorează exclusiv bostanului. Nea Mitică mai pune în respectul tort, în doze de el știute, stafide, nuci prăjite, scortîșoară și altele. Îi respectăm secretul meseriei și nu

pretindem să ni le spună chiar pe toate.

Mai notăm că s-a înființat aici și o casă de comenzi — telefon 16 73 49 — pentru toate produsele laboratorului, adică nu numai pentru dulciuri. Cu un plan lunar de desfacere de un milion și jumătate de lei, „Scala” este în fruntea unităților întreprinderii și pare a fi, din acest punct de vedere, cofetăria numărul unu din România.

Cînd văzusem totul și ne pregăteam de plecare, cineva ne-a adus vestea că a venit Nadia.

— Care Nadia?

— Nadia Comăneci, firește.

La fel de subțirică, aparent fragilă, Nadia și-a păstrat întocmai înfățișarea de copil. Trece pe acolo și haina deosebită a „Scalei” i-a atras imediat atenția. Nu scăpăm prilejul de a-i cere cîteva cuvînte despre noua înfățișare a cofetăriei.

— Ce părere ai despre... „Scala”?

— Este cofetăria mea preferată și sint deosebit de bucurată că se iau aceste măsuri, care s-o facă unitate model, un imperiu al calității, al bunului-gust și al servirii exemplare.

DORIN GHERGHINESCU ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Băiatul meu a cumpărat un orar școlar desfășurat pe trei trimestre, cu calendar și, pe dos, cu titlurile lecturilor literare suplimentare necesare claselor V—VIII. În general este folositor și interesant, nu numai ca idee. Am însă o obiecțiune care se referă la cele menționate la rubrica „Știați că”, de la subsolul orarului, unde se dau citeva date asupra existenței teatrului timișorean. Citind această rubrică, rămân cu falsa impresie că actuala construcție a Teatrului Național este cea din 1875, după arhitectul Helmer și Felner, deși mai jos se menționează că „trei incendii au avariat pe parcurs clădirea”. Este greu de înțeles cum de le-a putut scăpa editorilor faptul că actuala clădire, începută în 1922 și inaugurată la 13 mai 1928, a fost înălțată în urma ultimului incendiu, cel din 1920. Concepută în stil românesc de către prestigiosul arhitect Duiliu Marcu, actuala clădire a Teatrului Național din Timișoara reprezintă — după cunoștințele mele — singurul teatru din țară realizat în acest stil și este una dintre creațiile cele mai reușite ale acestui mare arhitect român. În concluzie, consider că păgubitoare această omisiune, deosebi pentru tineretul studios, și mi-am zis că e și de datoria mea, ca cetățean al urbei de pe Bega, să vă propun cuvenita îndreptare. (Traian C. Novac, Timișoara, str. Memorandului 19).

■ În ziua de 12 septembrie a.c., niște copii din comuna Apold, județul Mureș, au găsit sub un cablu electric o barză cu aripa frântă. O educatoare grijulie a luat barza din miinile copiilor și i-a oferit un prim adăpost până ce un meseriaș din comuna învecinată a înștiințat niște ornitologi sibieni de cele dintotdeauna, iar sibienii au transportat pasărea la Agnita, la un specialist pe nume Knall, un om de suflet, cunoscut prin faptul că în mai multe rânduri a reușit să scape berze de la picire. Aici însă surpriza a devenit completă: barza purta la picior un inel de aluminiu cu inscripția „Mus. Zool. Copenhagen Nr. 7988”. Sibienii au scris, și iată răspunsul neîntârziat al Muzeului zoologic din Copenhaga, Danemarca: Barza în cauză a fost înletă la 8 iulie 1985 la Ansager, comună situată în Danemarca, pe coordonatele geografice 55.42 N — 08.45 E, plecând din localitate la 1.09.1985. Așadar, barza parcursese distanța de cca 1500 km în 12 zile și confirmă și ea faptul că berzele din Danemarca, la fel ca și cele din Europa mijlocie, se deplasează toamna în direcția S.E., traversând țările intermediare și îndreptându-se de-a lungul coastei Mării Negre spre Sud. Ajungând prin Turcia și Orientul Apropiat (în toamna acestui an s-a înregistrat aici pasajul de 175 000 de berze) în Egipt și în țările est-africane, berzele ierneață în sfârșit în Africa de Sud. Parcurg deci, toamna ca și primăvara în decursul pasajului anual, distanța imensă de cîte 10 000 km. Se va vindeca oare aripa fracturată a berzei din Apold? Va putea pleca ea, la anul, pe itinerarul străvechi prescris de instincte încă enigmatice nouă, oamenilor? (Prof. Werner Klemm, Sibiu, str. Alexandru Sahia nr. 4)

■ De la Consiliul popular al municipiului Pitești, ca răspuns la sesizarea făcută de Virgil Burdea din Pitești: „Având în vedere că în uzina ACM—CIAN atît directorul cît și șeful de atelier și-au adus cu ani în urmă soțiile în anumite posturi și funcții ce cad în subordinea lor, precum și pentru a îmbunătăți climatul de muncă și a lichida orice formă de suspiciune și neîncredere, conducerea Combinatului petrochimic Pitești a decis, în mod corect, următoarele: transferarea, în interesul serviciului, la compartimentul de protecția muncii din combinat, începînd cu 15 iulie a.c., a tovarăsei Rădulescu Maria, fără afectarea retribuției; transferarea în interesul serviciului, pe același post și cu aceeași retribuție, a tovarăsei Burdea Elena la instalația tratare apă din uzina utilități; transferarea în interesul serviciului a inginerului Burdea Virgil, cu aceeași încadrare și retribuție, la uzina olefine, începînd cu data de 1 august a.c.”

■ Nelu Lupovici din Bacău, str. Gării nr. 56, ap. 21, face o utilă propunere pentru Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor: în viitorul Mers al trenurilor să se modifice ora de plecare din Craiova spre Calafat

a trenului personal 1141, în sensul că în loc de 16,10 să plece la orele 17. Motivația? Pentru direcția București—Craiova—Timișoara circulă, între altele, trenul rapid 15, cu plecare din București la ora 14,10 și sosirea în Craiova la 16,36. Din Craiova spre Calafat, trenul personal sus-menționat pleacă doar cu 26 minute înainte de sosirea rapidului, fapt ce face ca acei șosese în Craiova cu rapidul de 16,36 să rămână în gară timp de aproape 4 ore, pînă la 20,20, cînd e următorul tren de legătură cu Calafatul. Intrucît Calafatul încă este la ora actuală capătul unei linii secundare, consider că înfăptuirea propunerii n-ar afecta cu nimic traficul de circulație pe liniile principale, ba dimpotrivă, iar călătorii ar avea încă un prilej de îndreptățită satisfacție.

■ Inspectoratul silvic județean Maramureș răspunde unui grup de cetățeni din Vadu Izei care a sesizat revista asupra încălcării dreptului lor de proprietate asupra pășunii din izlazul comunal: În urma demersurilor făcute de consiliul popular comunal și CAP Vadu Izei, în 1985, împreună cu Direcția județeană agricolă au fost verificate actele de proprietate și deținătorii acestei pășuni în suprafață de 44 hectare, rezultînd că aceasta este într-adevăr proprietatea obștii — CAP Vadu Izei. În consecință prin adresa nr. 5368/1985, s-a dispus scoaterea pășunii „Imaș comunal” Vadu Izei din amenajamentul pastoral și predarea întregii suprafețe de 44 ha la CAP Vadu Izei, fără a se prelunge despăgubiri pentru lucrările de îmbunătățire efectuate din fondurile statului. De menționat că respectiva suprafață figurase greșit în evidențele consiliului popular comunal ca pășune proprietate de stat și, în consecință, conform prevederilor Decretului 72/1983, fusese preluată în administrarea silviculturii. Așadar, obștea și-a intrat în drepturile ei, toate taxele de pășunat pe locul cu pricina intrînd de-acum în colo în viziunea CAP Vadu Izei, așa cum de altfel și-au dorit și cei 37 semnatari ai sus-menționatei sesizări.

■ Primim de la cetățeanul Florea Bocea din Arad, alea Hercule nr. 2, bl. B 18, ap. 10: Am cumpărat un congelator în valoare de 5 500 lei, fabricat de Intreprinderea de frigider Găești, însă unitatea comercială de specialitate din Arad nu a binevoit să-mi elibereze și instrucțiunile de folosire și întreținere a respectivului agregat. La magazin mi s-a spus că congelatoarele așa vin de la furnizor, fără instrucțiuni de folosire. Am intervenit la fabrică de mai multe ori, telefonic, dar pînă în prezent n-am primit nici un răspuns.

■ Urmare scrisorii tov. Dumitru Gârlea din Iași, publicată în Flacăra nr. 41/11 10 1985, întreprinderea de frigider Găești ne înștiințează că, pe data de 14 10 1985, conform procesului verbal încheiat, delegatul-depănat Ghercă Victorian a repus frigiderul cu pricina în stare de funcționare. Pentru nerezolvarea în termen a cazului respectiv imediat cînd a fost sesizat direct de posesorul frigiderului, Ghercă Victorian a fost sancționat cu diminuarea retribuției cu 10 la sută pe luna octombrie 1985.

■ Răspunzînd scrisorii tinerei Mariana Ruse, care ne solicitase sprijinul pentru încadrare în cîmpul muncii, biroul executiv al Consiliului popular al comunei Chiajna din Sectorul agricol Ilfov ne informează că petenta a fost ajutată de conducerea școlii generale din comună, în sensul facilitării demersurilor de a se înscrie la o școală profesională sau pentru calificare la locul de muncă. În prezent urmează cursurile unei școli profesionale din Ploiești, străduindu-se să se calibre în meseria de preparator produse alimentare, domeniu în care și dorește să lucreze după absolvirea școlii.

■ La scrisoarea subing. Viorica Barțaș din Galați, cart. Mazepa II, bl. M 14, ap. 54, răspunsul întemeiat pe cercetarea consilierului juridic Aurica Luchiniuc... din cadrul SALSCS Galați nu răspunde în nici un fel.

E greu de conceput ca o subingineră cu specialitatea instalații navale de bord să nu-i fie necesară unui municipiu puternic industrializat precum e Galațiul.

■ Subsemnatul Aurel Selaru din București, șos. Ștefan cel Mare nr. 15, sc. A, ap. 15, vă aduc la cunoștință că pe numita șosea circulă un număr mare de

tramvaie, iar în fața imobilului în care locuiesc de luni de zile linia de tramvai este defectă. Ba, să nu mint, ea a fost reparată, însă sudura la cele două capete de linie a fost încorect executată (cu diferență de nivel), fapt ce face ca la trecerea tramvaielor să se producă un zgomot insuportabil, cu mult peste limitele admise, pentru toți locatarii imobilului aflat exact la pasajul pietonal de trecere din alea Circului spre str. Ghiocel, și în numele cărora eu mă adresez, solicitîndu-vă sprijinul pentru a fi scutiți de acest zgomot de care nu reușim să scăpăm pe nici o altă cale, deși am încercat.

■ Inspectoratul de stat teritorial pentru protecția muncii Argeș, ca răspuns la scrisoarea lui Gheorghe Deaconu din comuna Oarja, jud. Argeș: Pentru a preveni și evita în viitor repetarea deficiențelor tehnico-organizatorice care au condus la avariarea unei macarale turn MT 40 tm, au fost luate următoarele măsuri: 1. s-a propus Procuraturii locale Pitești deschiderea acțiunii penale împotriva șefului de depozit Ion Geicu, a maistrului Ion Pantazi și a inginerului Gheorghe Giurgica din cadrul SUGTC Pitești; 2. au fost sancționați contravențional, conform HCM 2494/1969, cu amendă de cîte 1 000 lei, ing. Emil Colesnic, șeful serviciului control instalații, ing. Dumitru Braniște, șeful laboratorului de utilaje statice, precum și macaragii Gheorghe Deaconu. Ultimul a fost sancționat contravențional pentru exploatarea macaralei fără diagrama de funcționare, fără tamburul de înfășurare a cablului de alimentare cu tensiune, fără limitatorul de mers pe calea de rulare și fără registrul de supraveghere a macaralei. În plus, i s-a suspendat autorizația de lucru ca macaragiu, timp de 6 luni, cu drept de reexaminare.

■ Tocmai acum, cînd se simte acut lipsa precipitațiilor, ni se semnalează o mare risipă de apă pe str. 13 Septembrie nr. 253 din Sectorul 5 București. Așa cum ne scrie cetățeanul Vasile Bobocca, domiciliat în sus-menționata stradă, încă din luna aprilie în fața casei sale s-a spart conducta care alimentează cu apă imobilul în care locuiește și de atunci apa curge continuu, umplînd șanțul din marginea trotuarului pe o distanță de circa 30 m și irrosindu-se la canal. Am sesizat — zice omul — în nenumărate rânduri ICAB-ul, dar nimeni nu a venit pînă în prezent, cînd vă scriu, ca să repare avaria, și apa curge, curge mereu... (Scrisoarea a fost trimisă pe 4 noiembrie 1985 — n.n.).

■ Institutul de cercetare și producție pentru pomiculatură Pitești-Mărăcineni sub semnătura dr. ing. Victor Vasilescu, responsabil Programului „Cultura speciilor nucifere”, face o serie de precizări referitoare la articolul „Un iubitor al nucilor propune...”, apărut în Flacăra din 27 septembrie a.c.: „...circulația sevei de la rădăcină spre frunze se face prin vasele lemnoase anterioare ale tulpinii (xilem) ci nu prin scoarță, iar de la frunze spre rădăcină prin vasele lemnoase exterioare (floem). Inciziile longitudinale sau în zigzag la nuc și la alte specii pomicele influențează îngroșarea tulpinii ca urmare a cicatrizării zonelor supuse intervenției. Aceste operații nu s-au generalizat în practica pomicolă intrucît pe suprafețe mari sînt mai greu de aplicat și nu se justifică din punct de vedere economic, însă pomicultorii amatori pot practica cu succes aceste incizii longitudinale la nucii tineri de 4—5 ani. Institutul nostru recomandă să se planteze nucii altoiți, din soiuri superioare, cu fructe de foarte bună calitate, care intră pe rod la 5—6 ani de la plantare, nu ca pomii proveniți din sămînți care fructifică economic doar la 15—16 ani, iar calitatea fructelor este deseori discutabilă. Nucleul este o specie pomicolă mare consumatoare de apă și substanțe organo-minerale, lipsa acestora conducînd la o creștere și fructificare necorespunzătoare (vezi nucii de pe marginile so-

selei naționale Constanța—Mangalia)“.

■ De la Consiliul popular al Sectorului 6 primim un răspuns pentru Ana Constantin din București, str. Bozieni, nr. 9, bl. 830 bis, sc. 2, ap. 86, răspuns care poate interesa și pe alții: Vă comunicăm că, potrivit prevederilor pct. 13, litera c din Normele aprobate prin Hotărîrea CPCP nr. 30/1983, „persoanele care lipsesc temporar din imobil una sau mai multe luni calendaristice și care, potrivit legii, pe timpul absenței își păstrează dreptul de folosință asupra suprafeței locative pe care o deține, pot fi scutiți în lunile respective numai de plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, ridicării gunoaielor menajere, vidanjării, consumului de energie electrică pentru iluminatul părților comune, pentru funcționarea hidroforului și crematoriului, plății energiei electrice consumate de ascensor, combustibilului necesar preparării apei calde și consumului de gaze repartizat după numărul de persoane. Scutirea de plata cheltuielilor sus-menționate se poa-

te acorda numai la cererea scrisă adresată de cel în cauză, din timp, comitetului asociației. Menționăm că absența din imobil trebuie să fie efectivă pe întreaga lună calendaristică.

■ Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului București, cu privire la scrisoarea formulată de Asociația locatarilor blocului 28 din bd. Manta nr. 18: S-a constituit o comisie alcătuită din delegați ai întreprinderilor responsabile de soarta blocului proprietate mixtă mai sus menționat care a hotărît că este necesar să se execute lucrări, stabilind că acestea să fie terminate pînă la 31 octombrie 1985. Pînă la data de 18 octombrie s-au remediat deja lucrările la instalația de evacuare a apelor din subsol și s-a refăcut trotuarul de protecție din jurul blocului. Menționăm că membrii comitetului asociației locatarilor s-au declarat de acord atît cu natura lucrărilor ce urmează a fi efectuate cît și cu termenele de execuție a acestora.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU ■

Dincolo de aparențe...

Patima braconajului

Nu de mult, într-o seară, în apropierea unei livezi a C.A.P. din comuna Cănești, județul Buzău, a fost ucisă prin împușcare o femeie — Sofica Epuran.

Cine era autorul unei fapte atît de grave? De ce a tras? Pentru a răspunde la asemenea întrebări, esențiale din punct de vedere juridic și moral, s-au deplasat urgent la fata locului procurorul Aurelian Iana din Procuratura județeană, cpt. Traian Boierescu din Inspectoratul General al Miliției, cpt. Ion Neagu, cpt. Tudorel Dragomirescu și locot. major Ionel Lupu din Miliția județului Buzău.

Primele cercetări stabilesc direcția din care s-a tras — din vale spre deal — și astfel se ajunge lîngă o căpiță de fin, situată la cca. 20 m de locul în care a căzut victima. În apropierea căpiței a fost găsită „bura” unui cartuş confecționat artizanal. După dimensiunile acesteia s-a putut deduce că arma cu care s-a tras este de calibrul 12. La necropsie s-a concluzionat că glonțul care străbătuse inima femeii era de tip „brenek”.

Cu aceste singure amănunte se trece, cum era și firesc, la formarea unui larg cerc de bănuiri, din rîndul vîntătorilor și al altor persoane despre care se defîneau date că practică braconajul cu arme imprumutate. Pe parcursul verificărilor discrete numărul bănuirilor s-a redus la trei între care frații Melu și Constantin Modoran, primul fiind vîntător cu domiciliul în comuna Berca, celălalt neavînd armă de vîntătoare, locuind în municipiul Buzău, dar ambii întîlnindu-se uneori la părinți în comuna Cănești, unde Melu ținea, contrar dispozițiilor legale, arma de vîntătoare, mergînd împreună ori separat la vîntătoare nelegală de mistreți. Se știa despre Constantin că „patima braconajului” îl determină cîte o dată să ia arma fratelui, fără știrea acestuia sau a părinților și să plece singur în pădure.

O descindere la locuința părinților fraților Modoran se soldează cu găsirea armei marca „Boctoz” calibrul 12, care la o examinare atentă s-a dovedit că fusese folosită recent și apoi ștersă. Din verificări rezulta, însă, că Melu nu fusese văzut în perioada producerii omorului în comuna Cănești. În schimb, Constantin venise de cîteva zile la părinți, fiind în concediu. În seara în care s-a petrecut evenimentul, Constantin a plecat de la casa părinților, spunîndu-le că merge în stația de autobuz să aștepte un cumnat. Susținerea aceasta a fost, însă, combătută de mai mulți cetățeni, care veniseră ori pleaseră cu autobuzul, nici unul dintre

aceștia nevăzîndu-l pe Constantin Modoran în stație.

S-ar putea spune că existau deja destule indicii despre implicarea lui Constantin, dar echipa de cercetare nu se grăbește să-l pună sub învinuire. Și iată că apare un element nou în desfășurarea acțiunilor pentru dezlegarea enigmei. Verificările referitoare la ultimul vîntător inclus în cercul de bănuiri — Cristea Crețu — din municipiul Buzău, care ca și Melu Modoran își „păstra” arma la părinți în comuna Cănești, indică faptul că acesta fusese în zilele anterioare împreună cu Melu la braconaj. Are loc o descindere și la locuința părinților lui Cristea Crețu. Arma acestuia este găsită într-un șifonier, frîntă numai, nu desmembrată cum prevăd regulile, calibrul 12, folosirea recentă, urmele de cretă aibă pe porținea dintre țevi — ceea ce înseamnă că posesorul sau altcineva fusese noaptea la pîndă —, erau tot atitea indicii care întăreau presupunerea că Cristea ar putea fi autorul omorului. Mai mult, printre cartușele acestuia confecționate tot artizanal, se găsește unul cu glonț tip „brenek”, iar „bura” era din același material ca cea găsită lîngă căpița de fin, de unde fusese împușcată Sofica Epuran. Și totuși, acesta a demonstrat cu martori demni de toată încrederea că în ziua critică se aflase într-o comună vecină la recoltat de prune. Recunoaște, în schimb, că două zile mai înainte fusese împreună cu Melu Modoran la braconaj, cînd vîntaseră doi mistreți. Cu acei prilej făcuse un schimb de muniție cu Melu, de la care primise cartușul cu glonț tip „brenek”.

Nu mai încăpea nici o îndoielă că autorul omorului prin imprudență era Constantin Modoran, ale cărui alibii nu rezistaseră la verificări. Inițial el neagă adevărul, dar după puțin timp izbucnește într-un hohot de plîns și recunoaște fapta cu lux de amănunte. Așteptînd lîngă căpița de fin a auzit un zgomot. Crezînd că este un mistreț a îndreptat arma și a tras. A urmat un tipăt înăbușit. Și-a dat seama cu groază de ceea ce s-a întîmplat, dar n-a avut curajul să vadă care e starea victimei...

Cîteva date și aprecieri semnificative: C.M. are 33 de ani, căsătorit, operator chimist și șef de echipă la întreprinderea de geamuri Buzău. În familie și societate o comportare bună.

Și totuși patima braconajului l-a adus într-o asemenea situație greu suportabilă: cit va trăi va avea pe conștiința viața unui om.

MIHAI GROZAVU ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

Simbătă 9 noiembrie în Palatul Sporturilor din Monte Carlo Nicu Vlad a fost desemnat drept unul din cei mai buni halterofili ai lumii în concursul final al Cupei Mondiale la haltere.

Competiție ce și-a câștigat un mare prestigiu, Cupa Mondială la haltere este un adevărat maraton de turnee, înșirate de-a lungul anului, incluzând desigur Campionatele Europene și Mondiale. În fiecare an primii zece clasări, prin însumarea celor mai bune patru participări la aceste turnee, se califică pentru gala finală a acestui „Masters” al halterofililor. Campionii și recordmenii mondiali „en titre” se întinsec aici pentru a desemna pe cel mai bun dintre ei: campionul campionilor.

Nicu Vlad a cucerit anul acesta titlul de campion european, apoi încă trei medalii la mondiale, câștigându-și dreptul de a participa la finala de la Monte Carlo. A concurat din nou exemplar depășindu-și cu 15 kg. propriul record național la totalul celor două

Lecția lui Nicu Vlad

stiluri, realizând 190 kg. la smuls și 230 kg. la aruncat. Ocupând locul III în clasamentul galei și întrecând rezultatele unor sportivi ca: Zlatev (Bulgaria), Guniasev, Zaharevici, Solodov (U.R.S.S.), toți campioni mondiali ai categoriilor lor, Nicu semnează o performanță remarcabilă a halterelor românești.

Născut în comuna Pîscu, Galați, Nicu Vlad s-a format și călît la temperatura caracterelor siderurgistilor gălățeni. L-a descoperit și i-a îndrumat pașii spre piscul măiestriei sportive antrenorul Gheorghe Gospodinov. Antrenorul emerit Achim Ștefan l-a primit în rândul sportivilor din lotul olimpic cu încintarea pe care și-o dă senzația că în ograda ta a poposit un grăunte de aur. Nicu a intuit această încredere, a tezurizat-o în talentul său și, valorificînd-o exemplar, a obținut repede consacrația în arena internațională.

Ni-l amintim pe Nicu Vlad de pe ecranul televizorului, în acea uluitoare imagine de la Jocurile Olimpice californiene ce constituie o perfectă definiție a efortului sportiv de performanță: „este și va fi întotdeauna mare campion doar acela în stare să învingă totul; obstacolele din afară și cele lăuntrice, neșansa, durerea fizică și în ultimă instanță propria neputință, pe care niciodată nu ne-o cunoaștem.”

În virtutea unei pernicioase obișnuințe, efortul halterofilului a fost considerat al forței și al puterii exclusive: un pic prea dur, un pic prea deformativ, un pic inutil.

Poate că acest efort nu va avea niciodată savoarea spectaculoaselor goluri marcate din subtile combinații tactice ori încintarea produsă de grațiosul zbor de libelule a reginelor gimnasticii. Pentru că, la fel ca în orice sport, în care severul arbitru este măsurătoare exactă, spectacolul este unul interior. Lupta cu greutatea este lupta cu tine însuși. O luptă simbolică născută dintr-un ritual ancorat în inima bărbatilor. E un spectacol al naturii, al singurătății, al voinței și al caracterului. E spectacolul performanței, ori cînd și pretutindeni frumos.

Pentru Nicu Vlad drumul spre performanță a fost o lecție de viață, lecție pe care a învățat-o exemplar. Viața performerului este o potecă mărginită de șanțuri adînci ce se desfășoară mai totdeauna foarte departe de plăcere și foarte aproape de chin, fără să se plîngă niciodată că-i prea mult și prea greu.

În generoasa lui risipă de efort Nicu Vlad — demonstrează că performanța este în cele din urmă o chestiune de caracter, de împotrivire surdă în fața oricărui chemări ale unei lumi care se situează în afara idealului tău, de refuz al oricărui compromis, de reluare al unui gest pe care din comoditate nu l-ai mai putut săvîrși.

Bravo, Nicu Vlad!

DRAGOMIR CIORSLAN

La peluză

Vă rugăm, puțină liniște!

Am strălucit în fața unei echipe, a Turciei, pe care n-o mîna nimic în luptă. Și totuși semnificațiile nu lipsesc. L-am văzut pe Bôlôni în fața sferului de cerc de la colțul terenului advers. În ultima vreme acolo era împins mai ales Hagi. Băiatul acesta minunat și talentat trebuia să facă totul: de la funcția de căpitan de echipă pînă la executarea loviturilor de corner. Bôlôni își reluase vechile sarcini și am înțeles că începutul de criză fusese curmat. Suprasolicitarea frăgezimii unei promisiuni de geniu fotbalistic nu era decît manifestarea unei dramatice sterilități.

L-am văzut pe Rednic brav și strălucitor în acțiunile de depozitare și în frumusețea atitudinii sportive am găsit tăria de a accepta că în fotbal, ca și în viață, susceptibilitățile orgoliului, cînd nu sint excesiv de păgubitoare, trebuie iertate, adică înțelese.

Broderia de pase întreșesute pe o concepție tactică robustă și pe o selecționare realistă ne-a dus cu gîndul la afirmațiile noastre din urmă cu multă vreme. Spuneam atunci că meciul decisiv al calificării va fi cel de la Helsinki. Orice mare sportiv cunoaște că într-o competiție maraton un eșec este inevitabil. De aceea el își fixează câteva repere, „împusele”, obligatorii de atins dintre acelea la care-i dau dreptul calculele hirtiei. Cu echipa de la Izmir sau cu oricare alta concepută cu ochii deschiși aveam obligația de a câștiga. La București ne puteam aștepta la un eșec chiar în fața echipei Angliei. De altfel, grupa noastră chiar ilustrează acest adevăr. Anglia a pierdut două puncte acasă, ceea ce echivalează cu un eșec. Irlanda a suferit eșecul pe terenul propriu în fața echipei Angliei. Între echipe aproximativ egale

asemenea întimplări sint firești în sport. Nefiresc este să greșești la „împuse”. La Helsinki, zic eu, am pierdut calificarea, nu la București.

Spuneam că naționala a continuat cariera europeană a Craiovei. Este adevărat cum adevărat este că a suferit și degringolada acesteia, la care a contribuit. În egală măsură, drumul ei consfințește în sușuri și prăvăliri convulsive creșterii unui antrenor aflat în fața primei sale bătălii de amplasare. Nimeni, niciunde nu poate eluda aceste convulsii. Ar fi neeconomic să procedăm acum la o nouă investiție, într-alcineva care ar fi nevoit să refacă și să reparcurgă întregul drum de la capăt.

Am sperat absurd în înțelepciunea găsirii unei formule optime pentru echipa de tineret. Anonimatul, formalismul și încropeala domină această lucrare extrem de importantă. Ea este înțeleasă ca o formație subalternă primei garnituri. Experiența a dovedit că schimbările au loc indeobște în momentele de criză. Acum, cînd am fost nevoiți să apelăm la ele, nu echipa de tineret a furnizat schimbul salvator, nici măcar rezerva Gabor, ci Pițurcă și Bărbulescu. În patru ani puteam roda o echipă contracandidată la titlul de prima garnitură a țării. Gabor, Mateuț, Andone, Balint, Majaru, Lăcătuș, Badea, Mujnai, Bicu, Suci, Belodedici, Bumbescu, Rotariu (un talent extraordinar!) toți acești tineri și talentați fotbaliști ar fi putut constitui alternativa, o alternativă rotundă, omogenă, aptă să înfrunte într-un meci decisiv și concludent naționala titulară.

Mai dureroasă decît necalificarea este lipsa perspectivei; ea permanentizează suferința. Dar pînă la vară mai este o iarnă și mai este o primăvară care aduc în Europa o mare finală. Vă rugăm, puțină liniște! Nu e totul pierdut. Cu excepția lui Juventus și Anderlecht, nici una din echipele rămase în cursa C.C.E. nu e mai puternică, sau mult mai puternică, decît Honved. Capitala fotbalului românesc s-a mutat în Ghencea.

NICOLAE CRISTACHE

Oricîtă stimă aș avea, și am, pentru vecinul meu de pagină, nu-i împărtășesc opinia că Mexicul s-a compromis la Helsinki. Dacă în bine minte, nici englezii n-au invins acolo, iar irlandezii au capotat. Sigur că ar fi trebuit să câștigăm noi, ideal ar fi fost s-o facem peste tot, dar asta nu mă poate împiedica să repet: calificarea s-a pierdut la București, în partida cu Irlanda de Nord! Ne-ar fi fost suficient un rezultat de egalitate, el ne-ar fi dus (după 3-1 la Izmir) la mondiale, dar antrenorii și jucătorii au ignorat, surprinzător, tocmai cea mai evidentă dintre variante. Că n-au știut sau n-au putut, e tot aia. Am vrut totul și nu ne-am ales cu nimic, omîțind că o campanie de mai lungă durată, cu meciuri de clasament, nu eliminării (ca în cupele europene), presupunea o anumite viclenie, jocuri și în funcție de adversari, de conjunctură. În loc să-l lase pe irlandezii, cărora ambele puncte le erau necesare, să iasă la joc și, implicit, să se descopere, antrenorii Lucescu și Rădulescu

au adoptat o tactică eronată, cerîndu-le jucătorilor să se năpustească orbește, haotic, spre poarta oaspeților, ușurîndu-le acestora misiunea. Sigur că, dînd crezare statisticii, tricolorii și-au creat în meciul respectiv cel mai mare număr de ocazii de gol din toate preliminariile (mai multe decît în întîlnirea cu Turcia de la Craiova!), dar beneficiul a fost, din păcate, nul. Eșecul acela, pentru care conducerea tehnică n-are nici o scuză, nici o justificare, a însemnat, sint convins, cheia calificării și, în urma lui, succesul de la Izmir, unde formația României s-a dovedit cu o clasă, dacă nu cu două, peste cea a Turciei, n-a mai încălțat pe nimeni, fiind tardiv și trist. Cu atît mai trist cu cît ne-a arătat, pe un teren pe care Irlanda abia a scăpat cu 0-0, fiind dominată copios, că puteam mai mult, mărînd astfel regretul și insatisfacția pentru neîndeplinirea unui obiectiv care ne-a stat la îndemînă!

Oricît ne-ar mîhni momentul, și e normal să ne mîhnească, se

cuvine să subliniem că fotbalul nostru e, azi, mai puternic decît în urmă cu cîțiva ani. Bilanțul actualei conduceri tehnice e mai degrabă pozitiv: 21 de victorii, 14 egalități și 15 înfrîngerii din 50 de meciuri, din care mai mult de jumătate (28) disputate în deplasare. E cea mai elocventă

La treabă!

dovadă că avem o echipă națională redutabilă care, imbinînd talente și ambiții din diverse generații, de-o parte Ștefănescu, Bôlôni și Lung, de alta Hagi și Mateuț (ca să luăm numai extremitățile), a căpătat un stil de joc modern, o concepție și o personalitate. S-a ratat Mexicul, e drept, și asta ne doare, dar să nu uităm că tricolorii au bătut Italia, campioana

lumii, la București, Suedia la Stockholm etc., că n-au pierdut la Florența, la Bratislava, la Londra etc., că s-au calificat la Euro '84, intrînd pe lista primelor 8 formații ale continentului. Mai mult ca altădată, marea performanță e azi accesibilă fotbalului nostru și ne face plăcere să reamintim, în acest context, frumoasa ascensiune a Stelei în Cupa campioanelor, echipa militară preluînd ștafeta purtată prin Europa cu atîta succes de Universitatea Craiova și Dinamo. Mai sint multe de făcut, e drept, dar la fel de adevărat e că o nouă mentalitate, superioară, care statuează că prima garanție a izbînzii, fie ea și în sport, e munca, perseverența, sudoarea își face tot mai mult loc în fotbalul românesc, privit acum în lume, pretutindeni, cu înfinit mai mult respect decît, să zic, cu 10-15 ani în urmă. Bucurîndu-se de excelente condiții de viață și pregătire, o generație tinăre crește și se afirmă tot mai viguros, înaintînd multe promisiuni în perspectiva bătațiilor

care urmează.

S-a ratat Mexicul, obiectiv de care ne legasem, în mod justificat, atîtea nădejdi și care n-a fost atins, dar alte bătaii vin la rînd. Fotbalul merge înainte pentru că viața merge înainte. Nu ne e ușor, resimțim un gust amar, numai că, așa cum transmitem și de la Izmir, săptămîna trecută, orice sfîrșit de drum e și un început de drum. Iar fotbalul nostru, chiar dacă a pus punct, n-o ia de la zero, multe din acumulările ultimilor ani fiind, repet, notabile, de reținut. Se impune acum o analiză temeinică, responsabilă, care să discearnă ce-a fost bun de ce-a fost greșit și să decidă, concret, în ce formulă se va continua. Nu e în firea sportivilor să se lamenteze oricît de mare e, și este, necazul. Ei îl depășesc și pentru că știu bine că o înfrîngere nu e, cel mai adesea, decît punctul de plecare pe calea victoriei viitoare. Nu atît de vorbe e nevoie, cit de fapte! La treabă!

OVIDIU IOANIȚOIA

Serial Flacăra

de valoare mondială. Se intitula: „Zece ani pentru zece secunde”. Și la noi, în probele de alergare, se cer ani mulți pentru progres, pentru secunde, mai ales de cînd la alergările de maraton de pe glob, primii cinci, șase alergători sosesc într-un minut sau două, la zecimi și sutimi.

Vă amintiți de ceea ce ne spunea Lia Manoliu într-un film dedicat ei? „Aruncarea discului durează două secunde! Dar cîți ani îți trebuie să faci această piruetă cu grația și perfecțiunea aruncătorului lui Miron?”

Gîndiți-vă, dar nu ca mine, obsedant, torturat de calcule, la probele Maricicăi, la cele șase pe care le-a alergat de-a lungul anilor.

800 metri

Alergare ușoară, plăcută, ritmică, tactică, asemeni unei partide fulger de șah, cu un finis care începe de pe ultima turnantă și sfîrșește parcă abia cîțiva metri după sosire.

1 500 metri

Aproape patru tre de stadion. Cu ritmurile bine calculate, ale fiecărei ture sau mai bine zis repartizate: prima tură 62 sec., 800 m 2'08, 1 200 m 3'10. Cu limbajul nostru matematic, scurt, telegrafic sau semne misterioase în colțuri de stadion. Plus 2 (secunde). Minus 1 (secundă)! Și așa mereu, în fiecare tură... Mîla (1 609 m) și 2 000 metri

Alergări mai puțin clasice la noi, dar în alte țări, în special anglosaxone, probe de mare spectacol și măiestrie, cu recorduri mult disputate și figuri legendare — Ryan, Bannister, Chataway, Elliott, Walker, Coe.

Aici contează mai mult la fete rezistența în regim de viteză și tempoul. Prima recordmană a probei — Paola Pigni. Mary Decker — 4.18.74, Maricica Puică — 4.17.44.

3 000 metri

Probă îndrăgită de Maricica, probă grea, dură, pentru care trebuie să stringi, să aduni în tine, dirz, perseverent, fără menajamente, mii de kilometri și tone de voință, tenace și fără limite...

Cursă în care ai timp să te vezi de 10 ori învingătoare și tot de atîtea ori învinsă! Cursă în care trebuie să știi să imbi perfect rezistența cu viteză, că de nu rămîi spectator (în plutonul al doilea) la cei ce știu să o facă.

Alfabetul alergării moderne, mai ales pentru alteții care fac probe de semifond și fond. Bucuria și relaxarea de azi a tuturor oamenilor înțelepți, care iubesc mișcarea și vor să fie sănătoși. Spectacol independent de Stadion, asemănător ciclocrosului, motocrosului sau probei finale și infernale din pentatonul modern.

Maricica l-a început la 16 ani, în prima ei întrecere athletică și el i-a adus satisfacții depline spre 30 de ani și după aceea, cînd devine, în șase ani, de trei ori campioană mondială, convingîndu-se că mai greu este să te menții decît să cucerești.

Și pentru că v-am promis încă din titlul capitoului să vă povestim cum se duce lupta cu orele, minutela și secunde, iată vă prezentăm, știind că va interesa și va face plăcere.

Am ales nu o zi excepțională, ci una obișnuită, dar grea. Nu pentru a „șoca” sau a „lecui” pe tineri de

bucuria atletismului, ci pentru că așa cred eu că este cîștit și util.

Ziua unui sportiv de performanță în plină activitate trebuie să se deosebească radical de ziua unei persoane obișnuite.

Ea nu este influențată de situația atmosferică, de dispoziție sau de hotărîrea grupului, ci trebuie să se desfășoare conform planului stabilit.

O zi de antrenament trebuie să fie ca o verigă dintr-un lanț care se bazează pe cea anterioară și o asigură, o pregătește pe cea care urmează.

Fără această continuitate, care trebuie raportată și mai departe, la nivelul săptămînilor, al lunilor și al anilor, nu se poate vorbi de o zi de antrenament în marea performanță!

Continuitatea și intensitatea unei zile de antrenament trebuie să alterneze cu relaxarea și odihna, care să dea posibilitatea organismului să se refacă, să poată relua, a doua zi, lucrul fără dificultate. Refacerea cea mai completă și cea mai sigură o consider cea obținută prin somn, cîruia în 24 de ore îi trebuie afectate 10-11 ore, din care 1-1½ la mijlocul zilei, între antrenamente.

Intensitatea unei zile de lucru este dată în primul rînd de cele 4-6 ore de antrenament repartizate în 3 sedințe — respectiv:

Ora 7,25 — primul antrenament format din alergare ușoară pe cca. 3-4 km dublat de exerciții diverse de gimnastică, are rolul de a pregăti organismul pentru activitatea care urmează.

ION PUICA

Continuare în numărul viitor

O nouă stație de cale ferată în Capitală

O nouă și modernă stație de cale ferată vine să se integreze marelui complex urbanistic creat pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în zona citadelii industriale „23 August”. Ea a fost ridicată chiar deasupra stației de metrou „Republica”, oferind călătorilor posibilitatea unei legături directe între cele două sisteme de transport. Arhitectonica noii stații va completa fericit personalitatea distinctă a acestei zone aflate în plină modernizare. Construită pe două nivele, clădirea cuprinde la parter un hol, case de bilete, tot ceea ce este necesar unei bune serviri a publicului călător, iar la etaj camere de odihnă amenajate special pentru personalul metroului. Se lucrează acum la realizarea peronului principal și peronului doi și la introducerea centralizării electrodinamice a macazelor și semnalelor. Prin noua poartă feroviară „23 August” vor putea trece zilnic 20.000 de călători, în marea lor majoritate muncitori ai întreprinderilor de pe marea platformă industrială.

Idee pe cit de simplă pe atât de ingenioasă

A reuși să obțin uleiuri de lămie, portocală, piper, fără a folosi lămia, portocala sau piperul, și nici pe cale sintetică, este, să recunoaștem, un fapt neobișnuit. Iată însă că un grup de cercetători de la Întreprinderea Plafar din Orăștie (din care fac parte Traian Cadariu, Petre și Gabriela Birzan) au realizat astfel de uleiuri printr-un procedeu original folosind — rețineți — ca materie primă numai plante autohtone. Ei au fracționat uleiurile de molid, mărar, coriandru și chimion, apoi au combinat în proporții adecvate numai acele fracțiuni care formează structura uleiurilor pe care doreau să le obțină. Astfel, din uleiuri naturale se ajunge, pe cale de laborator, tot la uleiuri naturale. Trebuie să fiți de acord cu noi că ideea este pe cit de simplă, pe atât de ingenioasă. Dacă uleiurile de lămie și portocală sint deja în producția curentă a întreprinderii din Orăștie, fiind utilizate în producerea unor băuturi răcoritoare, pentru anul viitor se lucrează la realizarea uleiului de piper care va înlocui cu succes în industria alimentară boabele de piper, păstrând toate calitățile gustative ale acestora și — suferinzi de stomac, bucurați-vă! — nu va fi deloc iritant. Dar nu numai industria alimentară este beneficiara acestor noi produse: ele pot fi folosite și în cea de medicamente — pentru aromatizare — ca și în cea de cosmetice unde vor da o notă distinctă unor parfumuri.

● La Tulcea a început construirea primei „Case de modă” din localitate. Ea va cuprinde la parter o expoziție cu vinzare alcătuită din produse de „întâmpinare” foarte diverse: îmbrăcăminte, încălțăminte, tricotaje, iar la etaj atelierul în care vor lucra — aflăm — cei mai buni creatori și meșteri din oraș. Nu știm cit de bucușoși vor fi fiind soții. Cert este că tulcenocle abia asteaptă să... încerce noi și noi modele.

Medicii cărților

„Ce este o carte? se întreba Anatole France. Un sir de mici semne. Nimic mai mult. Revine cititorului să extragă din el înșuși formele, culorile și sentimentele cărora le corespund aceste semne”. Desigur, așa stau lucrurile numai că fără acest „sir de mici semne” nu mai există nici formele, culorile și sentimentele pe care le trăiește cititorul. De aceea am tresărit când am citit firma de deasupra intrării: „Laborator de patologie și restaurare a cărții, al Bibliotecii Centrale de Stat”. „Patologie” mi s-a părut un termen prea drastic pentru un obiect care e, dacă ne gândim la marile cărți ale lumii, aproape sacru. În clipa următoare, însă, a trebuit să recunosc că titlatura e riguroasă exactă. Cărțile au și ele bolile lor. Unele mai puțin grave. Altele mortale. Au și medicii lor. Restauratorii de carte. Adică tocmai cei pe care venisem să-i cunosc după ce afla-

sem că în domeniul lor de activitate există noutăți de ultimă oră. Laboratorul este angajat acum într-o lucrare de mari proporții. În luna aprilie a acestui an, în comuna Șumuleu de lângă Miercurea Ciuc au fost găsite, zidite în pereții unei clădiri vechi, 124 de cărți — în marea lor majoritate incunabule din anii 1460—1470, și citeva manuscrise foarte prețioase (o culegere de rețete populare din zonă, alcătuită prin anii 1660, denumită Codex Kajoni, o culegere de rețete medicale din secolul 18 s.a.) Ele erau căutate de mult fiind menționate în documente de epocă printre cărțile prețioase din țara noastră.

Timpul uzează chiar și cărțile care stau în rafturile unei biblioteci. Cu atât mai mult, vă închipuiți cit de grav a putut să deterioreze niște cărți închise într-un zid expus igrasiei. Am văzut citeva exemplare. Hirtia a devenit atât de fragilă încât o simplă neglijență o poate transforma în pulbere, paginile sint, cum spun specialiștii, imbrunite, cu porțiuni de text compromise, țoțele de aur ale miniaturilor s-au desprins în multe locuri. Și am enumerat doar o parte din simptomele bolii, care au impus un tratament de urgență imediat după descoperirea cărților, pentru stoparea atacului microbiologic. S-a căștigat astfel timpul necesar pentru îndelungata și delicată muncă de restaurare, care are toate datele salvării unei vieți amenințate. Fiecărui exemplar i s-a in-

testări prealabile. Unele file trebuie dublate cu o hirtie specială, foarte subțire, ca o pinză de păianjen, care le menține integritatea. Aciditatea hirtiei este neutralizată prin tratamente chimice. Fiecare pagină este reînclădită apoi, pentru a-și menține unitatea și a recăpăta ceva din vechea ei elasticitate. Ca o dovadă că nu se omite nici un detaliu în păstrarea și a celei mai mărunte informații asupra tehnicii de carte a epocii din care ea provine, este și faptul că legarea se face după metoda originală.

Intregul colectiv al laboratorului condus de chimista Cela Manea lucrează acum intens pentru a readuce cit mai curând această adevărată comoară în circuitul culturii naționale.

Mister neelucidat încă

Una din cercetările foarte recente întreprinse de Institutul de cercetări etnologice și dialectologice s-a oprit asupra unui fenomen ieșit din comun: o intonație cu totul distinctă întâlnită într-un singur punct pe harta țării, satul Lelești din județul Bihor. În dialogul spontan dintre săteni se constată o lungire a ultimei silabe accentuate din frază pe care se desfășoară o modulație specifică a înălțimii vocii. Această intonație apare numai în răspunsuri și numai în cele cu anumită greutate, adică numai atunci când vorbitorul vrea să fie cit mai convingător,

să facă apel la o stratagemă. La o clacă de depănușat porumbul, au ascuns casetofonul în șură. S-a incins o discuție aprinsă, bineînțeles în cel mai pur grai leleștean, dar seara târziu, când, fericite, au vrut să asculte benzile, cercetătorii au rămas consternate. Spre ghinionul lor, bateriile casetofonului se dovediseră a fi descărcate. Au trecut multe alte zile până ce în sfârșit s-au putut întoarce în București, cu documentul sonor necesar pentru arhivă și analiză ortopedică.

Pe baza studiului efectuat la Lelești s-au putut stabili — ne-a spus cercetătoarea Laurenția Dascălu — proprietățile fonetice ale acestui tip de intonație, dar a rămas încă neclarificată geneza lui.

● La Sibiu a fost inaugurat zilele trecute „Complexul turistic pentru tineret”. Amplasat într-una din cele mai frumoase zone ale municipiului — la intrarea în parcul „Sub arini” — noul complex cuprinde un hotel cu 128 de locuri, un restaurant, un bar de zi, o discotecă. Clădirea cu opt etaje a fost concepută de proiectanții sibiieni și la înfrumusețarea ei și-au adus contribuția multe întreprinderi din județ care au realizat mobilierul, covoarele, mochetele, candelabrele, deci toate lucrurile de care era nevoie pentru ca oaspeții să se simtă excelent.

● Pentru a asigura hrana viatului în această iarnă, vinăto-

Există momente în viață în care o apreciere ome-nească, sinceră, obiectivă, dar nu rece, ci plină de vibrație emoțională, valorează mai mult decât orice formă materială de recompensă! Simt nevoia să fac publice unele gânduri cu privire la un eveniment de suflet (la care am fost invitat zilele trecute), care să pună în valoare afirmația din prima frază.

Colectivul unității dintr-un mare comandament al armatei a sărbătorit activitatea colonelului Flămânzeanu Stancu, cu prilejul ieșirii la pensie. N-am participat la acel moment festiv. A fost ceva foarte intim. Timpul nu mi-a permis să iau parte decât la finalul mesei tovarășești care a urmat.

Am trăit aproape două ceasuri de bilanț omenesc. S-au rostit cuvinte calde, elogiile la adresa bravului ostas care și-a încheiat misiunea, dar căruia i s-a solicitat sprijin în continuare, cu experiența sa de-o viață! Il surprind o lacrimă pe obrazul drept și-un tremur

Retragere

în glas, când răspunde, fericit, cuvintelor frumoase cu care l-au gratulat colegii, mai vechi, mai noi! Mi s-a spus că emoția îl copleșise și la raportul prezentat generalului comandant. Dar, a biruit-o! A făcut jumătate stînga, și-a închipuit că este într-una din ipostazele obișnuite, de comunist combativ, încheindu-și alocuțiunea cu hotărîre, în aplauzele furtunoase ale camarazilor.

Mă uitam cu admirație la acești bravi bărbați. Uniforma lor reprezintă modul vizibil de exprimare a legămîntului lor lăuntric cu țara! Ce profesie demnă și onorantă! Preocuparea lor zilnică se raportează la indicatorii specifici, cu finalitate precisă. Totul pentru executarea ordinelor ce converg spre apărarea patriei!

Printr-o frumoasă tradiție, pornită dintr-o inițiativă a sărbătoritului, în urmă cu 20 de ani, la această festivitate participă și foștii colegi, aflați la pensie. Toasturile lor par puțin nostalgice, dar optimiste. Sint aduse în prim plan savuroase întimplări de juneți! Și totuși revin la portretul celui care „le face cinste”!

Patruzeci și cinci de ani de uniformă militară, purtată cu drag, de la 14 ani — copil de trupă, până azi, trecind prin toate gradele! As fi vrut și eu să spun ceva. N-am putut, și-atunci a încolțit ideea omagiului scris, ca un privilegiu că pot și eu merita să consemnez acest superb fapt de viață, demn de epoca pe care o parcursăm. Apoi, spontan, glasurile profunde, reunite în tradiționalul „mulți ani trăiască!” au creat solemnitatea unui cor bărbătesc, verdian, iar undeva, parcă o fanfară nevăzută prezenta onorul! Să trăiți! Ție, prietene, și alor tăi, în continuare, toate bucuriile vieții!

MARIAN TEODORESCU

● Dacă ținem seama că acest anunț se află pe poarta unei case de pe strada Educației, a-

tunci eventualii oaspeți pot să-și păstreze optimismul. În câteva lecții, patrupedul va deveni cu siguranță mai bine crescut!

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN

ULTIMA ORĂ

tocmit o „fișă medicală” cuprinzând datele esențiale, din istoricul cărții, un buletin de analiză a deteriorărilor, rezultatul examenului biologic, diagnosticul și tratamentul de aplicat. Etapele restaurării sint numeroase și implică o muncă de extremă migală și rafinament. Fără a intra în amănunte să spunem totuși că, după o curățire uscată a hirtiei de impurități, se face o spălare în apă (foarte importantă pentru rehidratarea hirtiei). Atunci când există o fragilitate

când pune mult suflet în vorbele sale. Ciudățenia stă și în faptul că locuitorii satelor învecinate, Buntești și Săud, al căror grai a fost influențat de această intonație, nu o pot, însă, reproduce fidel. Ei chiar spun în glumă că nu vorbesc ca leleștenii „pă lungu”. Realizarea unor înregistrări a devenit, tocmai din pricina acestei glume, foarte dificilă. Cum vedeau casetofonul, leleștenii se străduiau să evite particularitatea specifică graiului lor și să vorbească altfel, co-

rii din județul Alba au adunat 280 de frunzare, au amenajat 40 de hrănitori, 70 de sărării și 5 kilometri de poteci pentru a ușura deplasarea animalelor spre locurile de adăpare. Cum se vede, la vinătoare nu-ți trebuie doar pușcă, ci și vinat!

● În ultima perioadă Muzeul de artă al municipiului București și-a îmbogățit patrimoniul cu noi lucrări de valoare. Printre ele un „Car cu boi” de Gri-gorescu, 11 lucrări (portrete, peisaje, naturi statice) de Schweitzer-Cumpăna, două desene semnate Ștefan Luchian, două pinze de Francisc Șirato și un peisaj marin al lui Marius Bunescu.

La operă

● Astăzi, la ora 18, este programată opera „Tosca” de Puccini. Sub bagheta lui Constantin Petrovici, Lucia Tibuleac va cânta rolul titular, iar Ludovic Spiess îl va interpreta pe Mario Cavaradossi. De notat debutul baritonului Nicolae Urdăreanu în Scarpia.

Victoria Bezetti, Florin Georgescu și Lucian Marinescu vor fi protagoniștii spectacolului cu „Lucia di Lammermoor” de miine, 23 noiembrie, ora 17. La pupitrul, Constantin Petrovici.

Matineul de duminică, 24 noiembrie: un spectacol pentru cei mici — „Inimă de copil” de Carmen Petra-Basacopol, pe un libret după romanul „Cuore” de Edmondo de Amicis. Soliști ai Operei împreună cu copii din corul „Voces primavera” susțin trama spectacolului. Dirijor, Claudiu Negulescu.

În aceeași zi, la ora 18, „Seară de balet romănesc”. Piese de balet după lucrări semnate de compozitorii Tiberiu Olah, Anato-l Vieru, Doru Popovici și Corneliu Cezar. Regia și coregrafia spectacolului aparțin Alexei Me-zincescu și Adinei Cezar.

● Duminică trecută, la Brăila, promoția anului 1944 a fostului liceu comercial „Petre Bancotescu” din localitate, s-a întâlnit să sărbătorească scurgerea a patru decenii de la terminarea liceului. Momentul, era de așteptat, a fost un izvor bogat de emoții: așezați în bănci, în aceeași sală de clasă și în aceeași ordine alfabetică de acum patru decenii, foștii elevi care au răspuns prezent au evocat nu doar îndepărtații ani de școală, ci mai cu seamă deceniile de muncă pe care, în locuri din cele mai diferite, de la muncitor până la ministru, le-au dăruit, fiecare după puteri, propășirii României socialiste. (I. U.).

Fotografii de PAUL AGARICI

...și iată-l surprins în zori... când încearcă parcă să mai „fure” o clipă de odihnă.

excesivă — cum este cazul majorității paginilor fondului de carte de la Șumuleu — se recurge la spălarea cu soluții alcoolice combinate cu un procent de apă stabilizat în urma unor

rect. În zadar au încercat cele două cercetătoare deplasate la Lelești să obțină o înregistrare fidelă. De fiecare dată, în fața aparatului, intonația respectivă dispărea. Ele s-au gândit atunci